

Studentische Selbstverwaltung im Vergleich

Kiewer Nationale Taras Schewtschenko Universität
und Universität Konstanz

Студентське самоврядування у порівнянні

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
та університет міста Констанц

Studentische Selbstverwaltung im Vergleich

Kiewer Nationale Taras Schewtschenko Universität
und Universität Konstanz

Студентське самоврядування у порівнянні

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
та університет міста Констанц

Видавець:

Міжнародний відділ університету м.Констанц,
керівник: др.Зоннтаг-Крупп

Проект:

Студентське самоврядування в Німеччині та Україні 2010

Керівники проекту:

др. Елізабет Гросс, др. Марія Іваницька, др. Олександр Іванов

Підтримка:

DAAD Німецька служба академічних обмінів
та Міністерство закордонних справ Німеччини

Переклад:

Оксана Павлюк, Анастасія Коп'як та інші студенти кафедри
теорії та практики перекладу з німецької мови (4 та 5 курс)
КНУ ім. Шевченка, Марія Іваницька, Вікторія Скрипченко

Верстка:

Сільвія Групе, Норберт Бетге-Цан, університет м. Констанц

Друк:

Друкарня університету м.Констанц

Редакційна колегія:

Катрін Паллаш, Марія Іваницька, Оксана Павлюк,
Сільвія Грібік, Гелен Брестель-Шпаннагель,
др.Елізабет Гросс

Impressum:

Herausgeber:

International Office, Universität Konstanz,
Leitung: Dr. Regina Sonntag-Krupp

Projekt:

Studentische Selbstverwaltung in Deutschland
und der Ukraine 2010

Projektleitung:

Dr. Elisabeth Gross, Dr. Maria Ivanytska, Dr. Alexander Ivanov

Gefördert mit Mitteln des:

DAAD Deutscher Akademischer Austauschdienst
und Auswärtiges Amt

Übersetzung:

Oksana Pavliuk, Anastasija Kopjak und andere Studierende
des Lehrstuhls für Translation aus dem Deutschen an der
NTSU Kiev, Viktoria Skrypchenko, Dr. Maria Ivanytska

Layout:

Silvia Grupe, Norbert Bethge-Zahn, Universität Konstanz

Druck:

Druckerei der Universität Konstanz

Redaktion:

Kathrin Pallasch, Dr. Maria Ivanytska, Oksana Pavliuk,
Sylvia Hribik, Helen Brestel-Spannagel, Dr. Elisabeth Gross

Зміст

Інтерв'ю з Елізабет Гросс	6
Партнерство університетів Київ – Констанц	10
Програма: Констанц	14
Програма: Київ	15
«Мозковий центр» студентства	18
Вибори до внутрішніх університетських органів та механізм прийняття рішень у Констанці	22
Вибори та процес прийняття рішень у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка	27
Правові основи студентського самоврядування в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка	31
Правове положення в університеті міста Констанц	34
Система навчання в університеті м. Констанц	38
Культура зворотного зв'язку	41
Проживання та харчування студентів	43
Один за всіх і всі за одного	46
Місце для альтернативи!	49
Комунікація та імідж університету м. Констанц	52
Університет імені Тараса Шевченка: комунікація та імідж	60
Політика та ідеологія	64
Двосторонній експеримент	68
Від ідеї – до перспектив	70
Проблеми розвитку студентського самоврядування: українсько-німецький діалог	72
Вільні духом та у своїх діях	74
Учасники	76

Inhaltsverzeichnis

Interview mit Elisabeth Gross	6
Universitätspartnerschaft Kiev – Konstanz	10
Programm Konstanz	14
Programm Kiev	15
Schaltstelle der Studierendenschaft	18
Wahlen und Entscheidungsfindung an der Universität Konstanz	22
Wahlen und Entscheidungsfindung an der Kiewer Nationalen Taras Schewtschenko Universität	27
Die Rechtsgrundlagen der Studentischen Selbstverwaltung an der Kiewer Nationalen Taras Schewtschenko Universität	31
Die Rechtslage an der Universität Konstanz	34
Das Lehrsystem der Universität Konstanz	38
Feedback-Kulturen	41
Das studentische Wohnen und Essen	43
Einer für alle – Alle für einen	46
Platz für Alternativen!	49
Kommunikation und Image der Universität Konstanz	52
Kommunikation und Image der Kiewer Nationalen Taras Schewtschenko Universität	60
Politik und Ideologie	64
Ein binationales Experiment	68
Von der Idee zu Perspektiven	70
Probleme der Entwicklung der Studentischen Selbstverwaltung: Ein ukrainisch-deutscher Dialog	72
Frei im Geist und ihren Taten	74
Teilnehmer	76

Gefördert durch Mittel des DAAD und Auswärtigen Amts

Дорогі читачі!

Ви тримаєте в руках «Довідник студентського самоврядування», котрий народився у ході багатьох спільних засідань та дискусій студентських робочих груп Київського національного університету імені Тараса Шевченка та університету міста Констанц. У ньому Ви знайдете інформацію про наш проект, котрий проходив у рамках особливої програми Німецької служби академічних обмінів «Підтримка демократії в Україні – 2010».

З якою метою ми видаємо цю книжку? По-перше, ми хотіли б у загальних рисах представити суттєві моменти організаційної структури студентського самоврядування та участь студентів у різних університетських організаціях в обох ВНЗ. Поряд із об'єктивними фактами ця книга вміщує також і точку зору київської чи констанцької сторони, озвучену учасниками проекту з того чи іншого боку. Такі погляди мають цілком суб'єктивні нотки, але саме це було для нас надзвичайно важливим. Демократична діяльність різних органів виражається в тому, що учасники не лише усвідомлюють наявність іншої точки зору, але й можуть її зрозуміти. Суб'єктивні оцінки в об'єктивних структурах сприяють тому, що члени цих структур здатні уявити собі можливість існування нових структур, котрі, напевне, функціонуватимуть краще.

У цьому взаємозв'язку я сподіваюся, що Ви, так само, як і учасниці та учасники проекту, знайдете цікаві для себе перспективи участі в університетському самоуправлінні. Ми хотіли б продовжити проект у 2011 році, щоб напрацювати методи політичної діяльності на міждисциплінарних заняттях, що мали б проводитися в обох університетах. На жаль, ідея не була прийнята у нову програму «Україна 2011», але ми шукаємо інші можливості для продовження вдалої ініціативи студентського обміну та співпраці.

Др. Елізабет Гросс, керівник проекту, університет м. Констанц

Liebe Leserinnen und Leser,

Sie halten ein „Handbuch der Studentischen Selbstverwaltung“ in der Hand, das in vielen gemeinsamen Arbeitssitzungen und Diskussionen zwischen Studierenden der Kiewer Nationalen Taras Schewtschenko Universität und der Universität Konstanz seine Grundlage hat. In den folgenden Beiträgen finden Sie noch mehr Informationen zu unserem Projekt im Rahmen des DAAD-Sonderprogramms „Förderung der Demokratie in der Ukraine 2010“.

Warum dieses Buch? Zum einen möchten wir in die wesentliche Organisationsstruktur der Studentischen Selbstverwaltung, und der studentischen Beteiligung an Universitätsgruppen an beiden Hochschulen darstellen. Neben den reinen Fakten enthält dieses Buch aber auch immer den Blickwinkel der Kiewer und Konstanzer Seite, vertreten jeweils durch eine/n Studierende/n der jeweiligen Hochschule. Diese Einblicke tragen durchaus subjektive Noten, und dies war uns ausdrücklich wichtig. Demokratische Arbeit in Gremien ist immer auch geprägt durch die Kenntnis, aber auch das Verständnis der jeweiligen anderen Sichtweise. Subjektive Einsichten in objektive Strukturen ermöglichen auch, sich neue, eventuell besser funktionierende Strukturen vorstellen zu können.

In diesem Sinne hoffe ich, dass auch Sie, wie wir Teilnehmerinnen und Teilnehmer am Projekt, interessante Perspektiven studentischer Beteiligung an der universitären Selbstverwaltung finden. Gerne hätten wir das Projekt in 2011 fortgesetzt, um Methoden politischen Handelns in einer an beiden Universitäten stattfindenden, fächerübergreifenden Lehrveranstaltung zu erarbeiten. Diese Idee konnte leider nicht im neuen Sonderprogramm „Ukraine 2011“ aufgenommen werden, aber wir suchen nach weiteren Möglichkeiten, die gelungene Initiative studentischen Austauschs und Engagements weiterzuführen.

Dr. Elisabeth Gross, Projektleiterin, Universität Konstanz

Інтерв'ю з др.Елізабет Гросс, керівником проекту з боку університету м.Констанц

питання ставила Агнешка Войта

Як у Вас виникла ідея присвятити проект питанням студентського самоврядування?

Власне, це була ідея пані доктора Марії Іваницької. У травні 2009 року в Києві, під час чергових переговорів, що відбулися в рамках багатолітнього

партнерства між обома університетами, ми зустрілися з пані др. Іваницькою, яка запропонувала відрядити групу констанцьких студентів до Києва, щоб вони розповіли в КНУ про студентське життя в Констанці. Оскільки на той час я була членом Сенату університету, то звернулася до трьох представників студентства у Сенаті і мені вдалося їх швидко переконати здійснити подорож до Києва заради встановлення контактів між студентами. Завдяки програмі Німецької служби академічних обмінів (DAAD) «Партнерство зі Сходом» ми отримали можливість реалізувати цей план у вересні 2009 року. Приблизно в той самий час до Констанцу прибув з візитом начальник Управління міжнародних зв'язків Київського національного університету імені Тараса Шевченка пан доктор Олександр Іванов. Загальними зусиллями ми сформулювали основну ідею проекту, який вкладався у спеціальну програму DAAD «Підтримка демократії в Україні 2010». Над розробкою проекту працювали також деякі колишні і теперішні стипендіати університету ім. Т. Шевченка, які навчалися або навчаються в Констанці, наприклад, Таня Нікітіна та Ксеня Урсулєнко. Таким чином, ще у вересні 2009 року нам вдалося – майже в останню мить – подати заявку на проект до DAAD.

Чому участь студентства в університетських комітетах та комісіях вважається настільки важливою?

Істотну частину наших університетських громад складають студенти, які в майбутньому займатимуть провідні позиції в економіці, промисловості, органах влади та, звичайно ж, в самих університетах та інших навчальних закладах. Тому думка студентів щодо процесів у ВНЗ, як, наприклад, щодо реорганізації спеціальностей, призначення професорів та щодо університетського життя загалом, є дуже важливою. Контакти із основною складовою частиною університету – студентством – вкрай необхідні, вони допомагають оптимально оцінити наслідки проведених змін та вплив нових концепцій. І навпаки: для студентів важлива сама можливість участі в загальноуніверситетських процесах та впливу на формування їхніх

Interview mit der Konstanzer Projektleiterin Dr. Elisabeth Gross

Fragen von Agnieszka Wojta

Wie kamen Sie auf die Idee, ein Projekt zur „Studentischen Selbstverwaltung“ zu konzipieren?

Eigentlich war es die Idee von Dr. Maria Ivanytska. Wir hatten uns im Mai 2009 in Kiew bei Gesprächen im Rahmen unserer langjährigen Partnerschaft beider Universitäten getroffen, und Maria schlug vor, dass wir auch einmal Studierende aus Konstanz nach Kiew senden, damit diese über ihr studentisches Leben in Konstanz berichten. Da ich zu diesem Zeitpunkt Mitglied des Senats der Universität Konstanz war, habe ich die drei studentischen Mitglieder angesprochen und sie schnell überzeugt, dass sie für diese Kontakte nach Kiew reisen. Durch das DAAD-Ostpartnerschaften-Programm hatten wir die Möglichkeit, die Reise im September 2009 zu realisieren. Fast parallel war Dr. Alexander Ivanov, der Leiter des International Office der Nationalen Taras Schewtschenko Universität Kiew in Konstanz zu Besuch, und wir konnten zusammen die Grundidee für das Projekt im Rahmen des DAAD-Sonderprogramms „Unterstützung der Demokratie in der Ukraine 2010“ formulieren. An der Ausgestaltung des Projekts haben dann auch einige ehemalige und jetzige Stipendiaten der NTSU in Konstanz mitgewirkt, so z.B. Tania Nikitina und Ksenia Ursulenko. Damit schafften wir es, wenn auch zeitlich sehr knapp, den Antrag für dieses Projekt noch im September 2009 zu stellen.

Warum ist studentisches Engagement bzw. studentische Beteiligung in den Hochschulgremien so wichtig?

Studierende sind ein wesentlicher Teil unserer Universitäten. Aus ihnen rekrutieren wir künftige Führungspositionen in Wirtschaft, Industrie, Behörden und natürlich auch der Universität selbst und anderen Bildungseinrichtungen. Daher ist ein Feedback der Studierenden zu Prozessen innerhalb der Universität, z.B. der Neugestaltung von Studiengängen, der Neubesetzung von Professuren und allgemein des universitären Lebens so wichtig. Der Kontakt zur Basis ist nötig, um die Auswirkung von Änderungen und Konzepten optimal abzuschätzen. Umgekehrt ist es für die Studierenden sehr wichtig, am Partizipationsprozess und seinen Regeln teilzuhaben. Dadurch erfahren sie, wie Gremien funktionieren, wie Entscheidungen auch langfristig vorbereitet und diskutiert werden müssen, und welche Auswirkungen getroffene Entscheidungen haben können. Dies bereitet sie auf weitere Mitwirkung in Gruppen und Gremien vor.

правил. У такий спосіб студенти дізнаються про те, як функціонують університетські органи, як довго готуються та обговорюються рішення та, зрештою, які наслідки вони можуть мати. Це підготує їх до майбутньої співпраці в інших групах та комітетах.

Чим корисна для студентів участь в управлінні університетом? Розклад занять у бакалаврів та магістрів дуже щільний; у вільний час між семестрами вони проходять практику; багато студентів одночасно працюють: навіщо їм ще й участь в університетських процесах?

Відповідь на це питання частково можна знайти у вище наведеному. Безперечним є факт, що через Болонський процес та пов'язану з ним модульну систему навчання студентам бракує часу для діяльності в органах університетського самоврядування. Все ж, на мою думку, важливим є те, щоб студенти – попри щільний розклад – цікавилися ще й іншими речами, такими, як членство в організаціях, університетських групах чи комітетах. Хто займається лише навчанням, той втрачає можливість оволодіти навичками міжособистісного спілкування (soft skills), такими, наприклад, як вміння вести переговори, співпраця в групі, підготовка запитів, заявок тощо. За умови інтенсивної співпраці у комітетах та органах, таких, як Сенат, у Констанцькому університеті студенти можуть отримати право на продовження строку навчання. І нарешті, якщо студенти не беруть жодної участі в університетському житті, то тим самим упускають нагоду впливати на власне становище в університеті.

Якого сталого ефекту Ви чекаєте від проекту?

Я сподіваюсь, що не тільки студенти обох університетів побачили, наскільки важливою є їхня активна участь в університетському самоврядуванні. У ході розмов та дискусій під час взаємних візитів ми констатували той факт, що порівняння систем підштовхнуло обидві сторони до самоаналізу власної системи. І на цьому підґрунті зародилися ідеї, в який спосіб можна покращити власну систему.

Що має змінитися (це стосується також німецьких вищих навчальних закладів) для того, щоб можна було говорити про активну присутність студентства на всіх рівнях університетської структури? У вирішенні яких питань вплив студентської думки особливо важливий?

Студентська співпраця є значущою в усіх органах університетського самоврядування. Найістотношою на даний момент вона видається мені в процесах реорганізації спеціальностей та введенні нових навчальних планів.

Was bringt den Studierenden ein hochschulpolitisches Engagement? Die BA- und MA-Stundenpläne sind voll, zwischen den Semestern werden Praktika absolviert, viele Studierende jobben neben dem Studium, etc.- warum sollten sie sich noch engagieren?

Diese Frage beantwortet sich schon zum Teil aus dem in der vorherigen Frage Gesagtem. Es ist nicht zu bestreiten, dass die zeitlichen Möglichkeiten der Studierenden, sich an der universitären Selbstverwaltung zu beteiligen, durch den Bologna-Prozess und die daraus resultierenden modularen Studiengänge doch sehr eingeschränkt sind. Dennoch halte ich es für wichtig, dass die Studierenden auch bei vollen Studienplänen noch den Blick für andere Dinge, wie z.B. Engagement in Organisationen, Hochschulgruppen, universitären Gremien, offen halten. Wer sich nur in sein Studium verkriecht, verpasst die Möglichkeit, wichtige ‚soft skills‘, wie z.B. Verhandlungsgeschick, Teamarbeit, Vorbereitung von Anträgen zu erlernen. An der Universität Konstanz besteht auch die Möglichkeit, bei intensiver Mitarbeit in bestimmten Gremien wie dem Senat, eine Verlängerung der Regelstudienzeit zu erhalten. Und letztlich: Wenn sie sich nicht engagieren, verpassen sie auch die Möglichkeit, auf ihre eigene Situation an der Hochschule Einfluss zu nehmen.

Was versprechen Sie sich (nachhaltig) von dem Projekt?

Ich hoffe, dass an beiden Universitäten nicht nur die Studierenden sehen, wie wichtig eine gute Mitwirkung von Studierenden an der universitären Selbstverwaltung ist. In den vielen Gesprächen und Diskussionen während beider Workshops haben wir auch festgestellt, dass der Vergleich der Systeme auf beiden Seiten zu einer Reflexion des jeweilig eigenen Systems geführt hat. Dadurch entstanden Ideen, wie man auch im eigenen System Dinge verbessern kann.

Was muss sich noch ändern, auch an deutschen Hochschulen, damit man von studentischer Beteiligung auf allen Ebenen sprechen kann? Bei welchen Themen halten Sie studentisches Mitspracherecht für besonders wichtig?

Studentische Mitwirkung ist in allen Gremien der universitären Selbstverwaltung wichtig. Besonders wichtig halte ich sie derzeit bei der Neu- und Umgestaltung der neuen Studiengänge. Die Studierenden können sehr gut die Studierfähigkeit der Module beurteilen. An der Universität Konstanz zeigt sich, dass

Студенти можуть дуже добре оцінити придатність нововведень до освоєння. В університеті м. Констанц можна спостерігати за тим, як студенти дуже конструктивно сприяють цьому процесові.

У цьому відношенні участь студентів в житті обох університетів не є однаковою. Студентство університету м. Констанц представлено щонайменше однією особою в усіх його органах та комітетах. Думки студентів з питань, які їх стосуються, як, наприклад, зміни в навчальних планах, заслуховуються з особливою увагою. У таких випадках студенти мають додаткові дорадчі голоси, як, наприклад, в Комісії з навчання та підвищення кваліфікації. Дане видання демонструє, що в Університеті імені Тараса Шевченка органи та комісії структуровані зовсім інакше. У Вченій Раді, при більш ніж 60 членах з професорського складу, представлений лише 1 студент. У комісії з питань організації навчального процесу або в інших схожих комісіях студентів взагалі не долучають до співпраці. Було б бажаним, щоб у майбутньому активна участь студентів у таких органах стала можливою.

Зважаючи на Ваш багаторічний досвід як Уповноваженої в справах партнерства з Київським університетом імені Тараса Шевченка, в чому, на Вашу думку, полягає найбільша різниця між українським та німецьким університетом? Чим українське студентство відрізняється від німецького?

Одна з відмінностей полягає, наприклад, в тому, що Київський університет та університет м. Констанц мають різні традиції. КНУ заснований ще 1834 року, він був за різних політичних систем, та й сьогодні залишається, провідним навчальним закладом України. Університет м. Констанц, заснований 1966 року, на відміну від КНУ, дуже молодий. Як університет, що сповідує реформаторські принципи, він від самого початку відмовився від заснування багатьох традиційних університетських підрозділів, таких, як інститути або кафедри. В університеті м. Констанц ієрархічна вертикаль виражена не так яскраво, контакти між окремими рівнями ВНЗ є безпосереднішими. Безперечно, умови життя українських та німецьких студентів сильно відрізняються, що також впливає на їхню мотивацію щодо участі в студентському самоврядуванні. Студентам обох сторін має бути гарантовано, що участь у студентському самоврядуванні ніяк їм не зашкодить. Навпаки – викладачі мають цінувати та заохочувати студентську активність.

Чому можуть навчитися київські студенти від констанцьких?

Київські студенти, безперечно, багато чому навчилися від студентів з Констанцу; але також і навпаки: безпо-

die Studierenden sehr konstruktiv an diesem Prozess mitwirken.

In dieser Hinsicht ist die Beteiligung von Studierenden an beiden Universitäten sehr unterschiedlich. In Konstanz sind Studierende in allen Gremien und Ausschüssen beteiligt, oft mit mehr als einem Mitglied. Die Studierenden werden aktiv angehört zu Fragen, die sie besonders betreffen, wie z.B. Änderungen in den Studienplänen. In solchen Fällen haben Studierende auch zusätzliche beratende Stimmen, z.B. im ALW – dem Ausschuss für Lehre und Weiterbildung. An der Taras Schewtschenko Universität sind die Gremien deutlich anders strukturiert wie dieses Buch zeigt. Im Senat ist bei mehr als 60 Mitgliedern aus dem Bereich der Professoren nur ein Studierender vertreten. In Studiengangskommissionen oder vergleichbaren Gremien sind Studierende gar nicht eingebunden. Hier wäre es wünschenswert, wenn eine stärkere Beteiligung in Zukunft realisiert werden könnte.

Wo sehen Sie, nach Ihrer langjährigen Erfahrung als Partnerschaftsbeauftragte für die Taras Schewtschenko Universität Kiew, die größten Unterschiede zwischen einer ukrainischen und einer deutschen Universität? Worin unterscheiden sich die Studierenden?

Der Unterschied zwischen der NTSU und der Universität Konstanz ergibt sich z.B. durch ihre unterschiedlichen Traditionen. Die NTSU wurde schon 1834 gegründet und war die führende Hochschule der Ukraine in den verschiedenen politischen Systemen seither. Im Gegensatz dazu ist die Universität eine sehr junge Universität, gegründet 1966, und hat als ‚Reformuniversität‘ viele traditionelle universitäre Einrichtungen wie Institute und Lehrstühle gar nicht erst etabliert. Die Hierarchien sind flacher an der Universität Konstanz, auch die Kontakte zwischen allen Ebenen der Hochschule sind direkter.

Die Studierenden haben sicher unterschiedliche Lebenshintergründe, die auch ihre Motivation für eine Beteiligung an der Studentischen Selbstverwaltung beeinflusst. Es muss für Studierende beider Seiten gewährleistet sein, dass ihnen keine Nachteile aus der Mitarbeit in der Studentischen Selbstverwaltung entstehen. Im Gegensatz, eine Mitwirkung sollte auch von den Dozenten honoriert werden.

Was können die Kiewer Studenten von den Konstanzern lernen?

Die Kiewer Studierenden haben sicher sehr viel von den Konstanzern gelernt – aber auch umgekehrt hat

середній контакт та ознайомлення з київською системою та її прямими та непрямими можливостями студентської активності підштовхнули студентів з Констанцу до аналізу власних можливостей такої діяльності.

Київські студенти інтенсивно дискутували про різні аспекти констанцької системи та розмірковували про можливості їх впровадження у власному університеті. До них належать, наприклад, зміни у процедурі виборів до студентського парламенту, заснування університетських груп за інтересами (Hochschulgruppen) та визначення їхніх потенцій, участь у навчальних комісіях.

Мене ще цікавить співвідношення між студентською активністю та рівністю шансів: чи спостерігаються паралелі? Чи приведе поширення студентського самоврядування до зростання рівності шансів?

Цікаве питання! Але не все так просто. У нашому проекті брали участь з обох сторін переважно студентки, а не студенти. Основну роботу в проекті виконали, відповідно, також жінки. Але якщо подивитися на університетські органи обох сторін, то там переважають чоловіки. Отже, ми маємо на всіх рівнях та за допомогою різних заходів прагнути, аби була досягнута кількісна рівновага обох статей щодо їхньої участі в університетських процесах.

bei den Konstanzer Studierenden der direkte Kontakt und das Kennenlernen des Kiewer Systems und seiner direkten und indirekten Mitwirkungsmöglichkeiten zu einer Reflexion der eigenen Möglichkeiten der Mitwirkung geführt.

Mehrere Aspekte des Konstanzer Systems wurden von den Kiewer Studierenden intensiv diskutiert und auf Möglichkeiten der Implementierung an ihrer Universität geprüft. Dazu zählen z.B. Änderungen in der Wahl des studentischen Parlaments, die Gründung von Hochschulgruppen und ihren Möglichkeiten sowie die Beteiligung an Studiengangskommissionen.

Was mich noch interessieren würde ist der Zusammenhang zwischen studentischer Beteiligung und Chancengleichheit- gibt es da Parallelen? Führt mehr Selbstverwaltung zu mehr Chancengleichheit?

Interessante Frage! Es scheint aber nicht so zu sein. So waren in unserem Projekt weit mehr Studentinnen als Studenten auf beiden Seiten beteiligt. Es waren auch jeweils die Frauen, die die wesentliche Arbeit im Projekt geleistet haben. Wenn ich mir aber die universitären Gremien an beiden Universitäten anschau, dominieren dort jeweils Männer. Wir müssen wohl auf allen Ebenen und mit verschiedenen Maßnahmen schauen, dass wir eine ausgeglichene Beteiligung beider Geschlechter erreichen.

Партнерство університетів Київ – Констанц

Доц. Олександр Іванов,
начальник управління
міжнародних зв'язків
КНУ ім. Т.Шевченка

Доц. Марія Іваницька,
керівник проекту з
української сторони

У квітні 1990 р. професор соціології Констанцького університету Ергард Рой Він уперше за своєю власною ініціативою переступив поріг Київського університету імені Тараса Шевченка, щоб знайти контакти із колегами-соціологами і розпочати співпрацю із провідним класичним університетом України. У результаті переговорів 3 жовтня 1992 року, у другу річницю возз'єднання Німеччини, була підписана Угода про співпрацю і партнерство між обома університетами. З цього часу і почали розвиватися плідні обміни між науковцями і студентами наших університетів, до яких за 18 років співпраці долучилося понад двісті київських студентів і аспірантів та багато десятків викладачів.

З іншого боку до Києва для навчання та досліджень почали прибувати представники Констанцького університету, особливо з відділень історії Східної Європи та соціології, а пізніше – психології та біології. Це свідчить про те, що із самого початку міст партнерства між нашими університетами будувався в обох напрямках.

З кожним своїм новим візитом до Києва професор Е.Р.Він, а з 2007 року – пані доктор Елізабет Гросс продовжували невтомно залучати до співпраці з нашим університетом представників усе нових спеціальностей – політологів, економістів, істориків, літературознавців, філологів, біологів, хіміків, фізиків, математиків, кібернетиків.

Особливо плідною стала співпраця між кафедрами органічної хімії, яку очолили професор Ульріх Грот та проф. В.П. Хиля, а пізніше проф. Ю.М. Воловенко, в результаті якої близько десятка молодих науковців змогли взяти участь у спільних наукових проектах, користуючись прекрасними лабораторними можливостями Констанцького університету.

Вдалим кроком професора Е.Р.Віна у розбудові партнерства з Києвом стало залучення до такої співпраці колишнього віце-канцлера і фінансового директора Констанцького університету Гельмута Генгстлера, який став ще однією надійною опорою нашого мосту партнерства. Завдяки зусиллям пана Г.Генгстлера для фінансування нашої співпраці були залучені кошти фонду «Довкілля та помешкання» та інші додаткові джерела. Це дозволило Констанцькому університету розгорнути систематичну

Університетспартнерство Kiew – Konstanz

Dr. Alexander Ivanov,
Leiter der Internationalen
Abteilung der Kiewer
Nationalen Taras Schewtschenko
Universität

Dr. Maria Ivanytska,
ukrainische Leiterin
des Projektes

Im April 1990 hat der Konstanzer Soziologieprofessor Erhard Roy Wiehn nach eigener Initiative zum ersten Mal die Kiewer Nationale Taras Schewtschenko Universität besucht, um Kontakte mit Kollegen zu finden und eine Zusammenarbeit mit der führenden klassischen Universität in der Ukraine anzufangen. Infolge der Verhandlungen wurde am 3. Oktober 1992, ein Vertrag über die Zusammenarbeit und Partnerschaft zwischen beiden Universitäten unterzeichnet. Seit jener Zeit kam es zum regen Austausch zwischen den Wissenschaftlern und Studierenden unserer Universitäten. Im Laufe von 18 Jahren haben daran mehr als 200 Kiewer Studierende und Doktoranden und Dutzende Hochschullehrer teilgenommen.

Auch im Gegenzug kamen etliche Vertreter der Universität Konstanz für Studium und Forschung nach Kiew, insbesondere aus den Bereichen osteuropäische Geschichte, Soziologie, aber jüngst auch aus den Bereichen Psychologie und Biologie. Dies zeugt davon, dass von Anfang an die Partnerschaftsbrücke in beiden Richtungen gebaut wurde.

Mit jedem Besuch versuchte Prof. Wiehn, und ab 2007 Dr. Elisabeth Gross, weitere Vertreter anderer Fachbereiche in die Zusammenarbeit einzubinden, z.B. aus Politikwissenschaft, Wirtschaftswissenschaften, Geschichte, Literaturwissenschaft, Sprachlehrinstitut, Biologie, Chemie, Mathematik, Informatik und Physik. Besonders fruchtbar war die Zusammenarbeit zwischen den Lehrstühlen für organische Chemie unter der Leitung von Prof. U. Groth und Prof. W. Hylja, und später von Prof. J. Volovenko, deren Resultat die Teilnahme von Dutzenden junger Wissenschaftler an gemeinsamen wissenschaftlichen Projekten war, indem sie in den modernen Labors der Universität Konstanz arbeiten konnten.

Ein gelungener Schritt von Prof. Wiehn war die Einbeziehung des ehemaligen Vize-Kanzlers und Finanzdirektors der Universität Konstanz H. Hengstler, der zu einer zuverlässigen Stütze für unsere Partnerschaftsbrücke wurde. Dank der Bemühungen von Herrn Hengstler wurden für die Finanzierung unserer Zusammenarbeit

співпрацю між біологами обох університетів, яку очолили пані доктор Елізабет Гросс та професор І.Ю.Костіков. У рамках програми східного партнерства Німецької служби академічних обмінів (DAAD) організуються взаємні візити. Щорічно студентам і аспірантам нашого університету надається 8 стипендій для місячної роботи в бібліотеці або лабораторіях Констанцького університету з метою підготовки випускних робіт. Завдяки цим широким можливостям у Київському університеті були підготовлені і успішно захищені десятки магістерських робіт і кандидатських дисертацій у галузі історії, соціології, філології, економіки, міжнародних відносин. Ці наукові роботи спиралися на переважно німецькомовні джерела та дослідження, опрацьовані у бібліотеці Констанцького університету.

Не можна не згадати і неодноразові обміни хорowymi колективами між університетами Києва і Констанца, які стали естетичним відображенням, справжньої прикрасою нашого партнерства і сприяли встановленню більш тісних відносин дружби і порозуміння. Ці обміни мали помітний резонанс у більш широких культурних і громадських сферах обох країн. Великий внесок у підготовку та здійснення цих культурно-мистецьких заходів зробили музичний директор Констанцького університету пан Петер Бауер та керівник хорової капели «Дніпро» нашого університету професор І.Я.Павленко, а також його наступниця пані І.Душейко.

Незважаючи на інтенсивний обмін з науковою, культурною та навчальною метою, досі бракувало такого ж широкого обміну між студентськими колективами обох університетів. Але саме у цій царині є великий потенціал для обміну досвідом та зближення. Німецьке студентство роками виборювало право бути активним учасником усіх процесів університетського та суспільного життя і має значні успіхи на цьому шляху. Демократичні стосунки між усіма структурами університету м. Констанц та реальні форми прояву студентського самоврядування наштовхнули на думку ближче познайомити ширші кола активістів обох університетів. З одного боку – з метою дати нашій молоді зразки дієвої демократії, а з іншого – завдяки двосторонньому діалогу про проблеми й можливості студентського самоврядування підтримати активних студентів у їхній громадській роботі. На цьому шляху зроблено перший серйозний крок – реалізовано проект по обміну досвідом студентського самоврядування.

Підводячи короткі підсумки нашої багаторічної співпраці, варто відзначити, що хоча на сьогодні Київський національний університет імені Тараса Шевченка має угоди про партнерство і співпрацю із понад 100 університетами у 48 країнах світу, але співпраця з німецькими

Mittel der Stiftung «Umwelt und Wohnen» und weitere zusätzliche Quellen einbezogen. Das hat geholfen, eine systematische Zusammenarbeit zwischen den Biologen beider Universitäten zu entwickeln, die von Dr. E. Gross und Prof. I. Kostikow geleitet wird.

Im Rahmen des DAAD-Ostpartnerschaften Programms können umfangreiche gegenseitige Besuche organisiert werden. Jährlich werden acht Stipendien an Studierende und Doktoranden der Kiewer Universität für die Bibliotheks- oder auch Laborarbeit in Konstanz zwecks Vorbereitung ihrer Abschlussarbeiten vergeben. Dank dieser breiten Möglichkeiten wurden in Kiew Dutzende Magister- und Doktorarbeiten in Geschichte, Soziologie, Philologie, Wirtschaftslehre, Internationalen Beziehungen vorbereitet und erfolgreich promoviert. Diese wissenschaftlichen Arbeiten stützten sich auf Quellen, die in der Bibliothek der Universität Konstanz bearbeitet wurden.

Unbedingt muss man auch den mehrmaligen Austausch zwischen den Chören unserer Universitäten erwähnen, der zur wahren ästhetisch ausgeprägten Perle unserer Zusammenarbeit wurde und zu tieferen Freundschaftsbeziehungen und Verständnis beigetragen hat. Dieser Austausch hatte einen lauten Widerhall in den breiten Kultur- und Öffentlichkeitskreisen beider Länder bekommen. Einen großen Beitrag zur Vorbereitung und Verwirklichung dieser Kulturveranstaltungen haben der Musikdirektor der Universität Konstanz Herr Peter Bauer und der Leiter der Chorkapelle „Dnipro“ der Universität Kiew Prof. I. Pawlenko, sowie seine Nachfolgerin, Frau Iryna Duscheyko geleistet.

Obwohl der Austausch zu wissenschaftlichen, kulturellen und Studienzwecken sehr intensiv war, mangelte es bis jetzt an breitem Austausch zwischen den studentischen Kollektiven beider Universitäten. Aber genau auf diesem Gebiet ist ein großes Potenzial für Erfahrungsaustausch und Annäherung verborgen. Deutsche Studierende haben jahrelang ihr Recht erkämpft, ein aktives Mitglied aller Prozesse des universitären und gesellschaftlichen Lebens zu sein; sie haben bedeutenden Fortschritt auf diesem Weg erreicht. Demokratische Beziehungen zwischen allen Strukturen der Universität Konstanz und reale Formen der studentischen Selbstverwaltung haben mich (Dr. M. Ivanytska) auf den Gedanken gebracht, breitere Kreise von engagierten Studierenden beider Universitäten näher zusammenzubringen. Einerseits, um unsere Jugend mit Beispielen der funktionierenden Demokratie bekannt zu machen, andererseits, um aktive Studierende dank dem bilateralen Dialog über die Probleme und

університетами є найбільш широкою, інтенсивною і результативною як для наших студентів, так і для науковців. Лише з університетами наших найближчих сусідів – Польщі і Росії – ми маємо подібний високий рівень взаємних обмінів. А серед наших партнерів у Німеччині Констанцький університет є справжнім діамантом. Ми надзвичайно раді, що завдяки проектів студентського самоврядування наші студенти отримали змогу дізнатися багато нового в одному з дев'яти найкращих університетів Німеччини і щиро вдячні усім, хто був причетний до реалізації цього проекту.

Möglichkeiten der Studentischen Selbstverwaltung in ihrer Arbeit zu unterstützen. Auf diesem Wege ist der erste seriöse Schritt gemacht worden – das Projekt zum Erfahrungsaustausch zwischen den studentischen Selbstverwaltungen. Indem man eine kurze Zwischenbilanz unserer langjährigen Partnerschaft zieht, sollte man folgendes betonen: Obwohl die Kiewer Taras Schewtschenko Universität heutzutage Partnerschaftsverträge mit mehr als 100 Universitäten in 48 Ländern der Welt hat, ist die Zusammenarbeit mit deutschen Universitäten am erfolgreichsten und intensivsten, sowohl für unsere Studierenden, als auch für Wissenschaftler. Nur mit den Universitäten unserer nächsten Nachbarn Polens und Russlands haben wir ein ähnliches hohes Niveau von Austauschmöglichkeiten. Und unter unseren Partnern in Deutschland ist die Universität Konstanz der richtige Diamant. Wir freuen uns sehr, dass mit diesem Projekt der studentischen Selbstverwaltung unsere Studierenden viel von der Exzellenz der Universität Konstanz lernen konnten und sind allen, die mitgemacht haben, für ihr Engagement sehr dankbar.

зліва направо: колишній віце-канцлер університету м. Констанц Г.Генгстлер, колишній ректор університету м.Констанц проф.Г.Зунд, проректор КНУ ім. Т. Шевченка проф. П. Бех, керівник відділу міжнародних зв'язків Констанцького університету др. Р. Зоннтаг-Крупп, „батько“ партнерства констанцький професор Е.Р.Він, начальник управління міжнародних зв'язків КНУ др. О. Іванов
von links nach rechts: Ex-Vize-Kanzler der Universität Konstanz H. Hengstler, Alt-Rektor der Universität Konstanz Prof. H. Sund, Prorektor der Kiewer Schewtschenko Universität Prof. P. Bech, Leiterin von International Office der Uni Konstanz Dr. R. Sonntag-Krupp, „Vater“ der Partnerschaft Konstanzer Professor E. R. Wiehn, Leiter der Internationalen Abteilung der Schewtschenko Universität Dr. A. Ivanov

Програма

Констанц, 30 квітня по 10 травня 2010

П'ятниця 30. квітня.
Прибуття

Субота, 1. травня
Екскурсія по місту Констанц

Неділя, 2. травня
Вільний час

Понеділок, 3. травня
Воркшоп «Fachschaften (студентські ради відділень)»
Засідання FSRT (представників студентських рад відділень)
Екскурсія по університету

Вівторок, 4. травня
Воркшоп «Комунікація I»
Воркшоп «ALW (комісія з питань навчання та підвищення кваліфікації)»
Засідання ALW

Середа, 5. травня
Воркшоп «Сенат»
Зустріч з ректором
Екскурсія по бібліотеці

Четвер, 6. травня
Воркшоп «Комунікація II»
Воркшоп «Обговорення книги»
Огляд човнів на сонячних батареях у HTWG (вища школа прикладних наук міста Констанц)
Засідання AStA (загального студентського комітету)

П'ятниця, 7. травня
Воркшоп «Hochschulgruppen (університетські групи за інтересами)»
Програма на вибір
Концерт Київського хору

Субота, 8. травня
Поїздка до м. Мерзбург
Поїздка на острів Майнау

Неділя, 9. травня
Поїздка до Цюріху
Опера «Синя борода»

Понеділок, 10. травня
Від'їзд

Programm

Konstanz, 30. April bis 10. Mai 2010

Freitag, 30. April
Anreise

Samstag, 1. Mai
Stadtbesichtigung Konstanz

Sonntag, 2. Mai
Freizeit

Montag, 3. Mai
Workshop „Fachschaften“
FSRT- Sitzung (Fachschaftsrätetreff)
Führung über das Universitätsgelände

Dienstag, 4. Mai
Workshop „Kommunikation I“
Workshop „ALW“ (Ausschuss für Lehre und Weiterbildung)
ALW Sitzung

Mittwoch, 5. Mai
Workshop „Senat“
Treffen mit dem Rektor
Bibliotheksführung

Donnerstag, 6. Mai
Workshop „Kommunikation II“
Workshop „Buchbesprechung“
Besichtigung der Solarboote der HTWG (Hochschule für Technik, Wirtschaft und Gestaltung)
AStA- Sitzung (Allgemeiner Studierenden-Ausschuss)

Freitag, 7. Mai
Workshop „Hochschulgruppen“
Wahlprogramm
Konzert „Kiewer Chor“

Samstag, 8. Mai
Ausflug nach Meersburg
Ausflug auf die Mainau

Sonntag, 9. Mai
Ausflug nach Zürich
Besuch der Oper „Blaubart“

Montag, 10. Mai
Abreise

Київ з, 4 по 14 вересня 2010

Субота, 4. вересня
Прибуття

Неділя, 5. вересня
Екскурсія по центру (Лавра, монумент «Батьківщина-Мати», музей Голодомору, Хрещатик)

Понеділок, 6. вересня
Засідання Вченої Ради університету
Презентація університету
Екскурсія по музею університету
Презентація студентського парламенту
Презентація студентської профспілки
Засідання студентського праламенту

Вівторок, 7. вересня
Воркшоп «Соціальні проекти студентського парламенту»
Воркшоп «Студентська наукова асоціація»
Презентація Європейського студентського парламенту
Зустріч з ректором Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Середа, 8. вересня
Екскурсія студмістечком і корпусами природничих факультетів
Відвідання студентського бюро з працевлаштування
Зустріч зі студентськими радами та студентськими парламентами природничих факультетів
Робота над книгою

Четвер, 9. вересня
Зустріч з керівництвом та студентськими парламентами Інституту міжнародних відносин та Інституту журналістики
Презентація про імідж університету (Інститут журналістики)

П'ятниця, 10. вересня
Презентація «Вибори в університеті»
Зустріч зі студентським парламентом
Робота над книгою

Субота, 11. вересня
Національний музей «Чорнобиль», поїздка на катері по Дніпру, парк Феофанія

Неділя, 12. вересня
Поїздка до Львова

Понеділок, 13. вересня
Робота над книгою
Програма на вибір: відвідання занять, бібліотеки
Завершальне засідання

Вівторок, 14. вересня
Від'їзд

Kiew, 4. bis 14. September 2010

Samstag, 4. September
Ankunft

Sonntag, 5. September
Stadtführung im Zentrum (Lawra, Mutter-Heimat-Denkmal, Hungersnot Museum, Chreschatyk)

Montag, 6. September
Senatssitzung
Präsentation der Universität
Führung durch das Museum der Universität
Präsentation des Studentischen Parlaments
Präsentation der Studentischen Gewerkschaft
Sitzung des Studentischen Parlaments

Dienstag, 7. September
Workshop „Soziale Projekte des Studentischen Parlaments“
Workshop „Studentische wissenschaftliche Assotiation“
Präsentation des Europäischen Studentischen Parlaments
Treffen mit dem Rektor der Kiewer Nationalen Taras Schewtschenko Universität

Mittwoch, 8. September
Führung durch den Campus und die naturwissenschaftlichen Fakultäten
Besuch im Büro des studentischen Arbeitsamts
Treffen mit studentischen Räten und Studentischen Parlamenten der naturwissenschaftlichen Fakultäten
Arbeit am Buch

Donnerstag, 9. September
Treffen mit der Leitung und den Studentischen Parlamenten des Instituts für Internationale Beziehungen und des Instituts für Journalistik
Präsentation über Image der Universität (Institut für Journalistik)

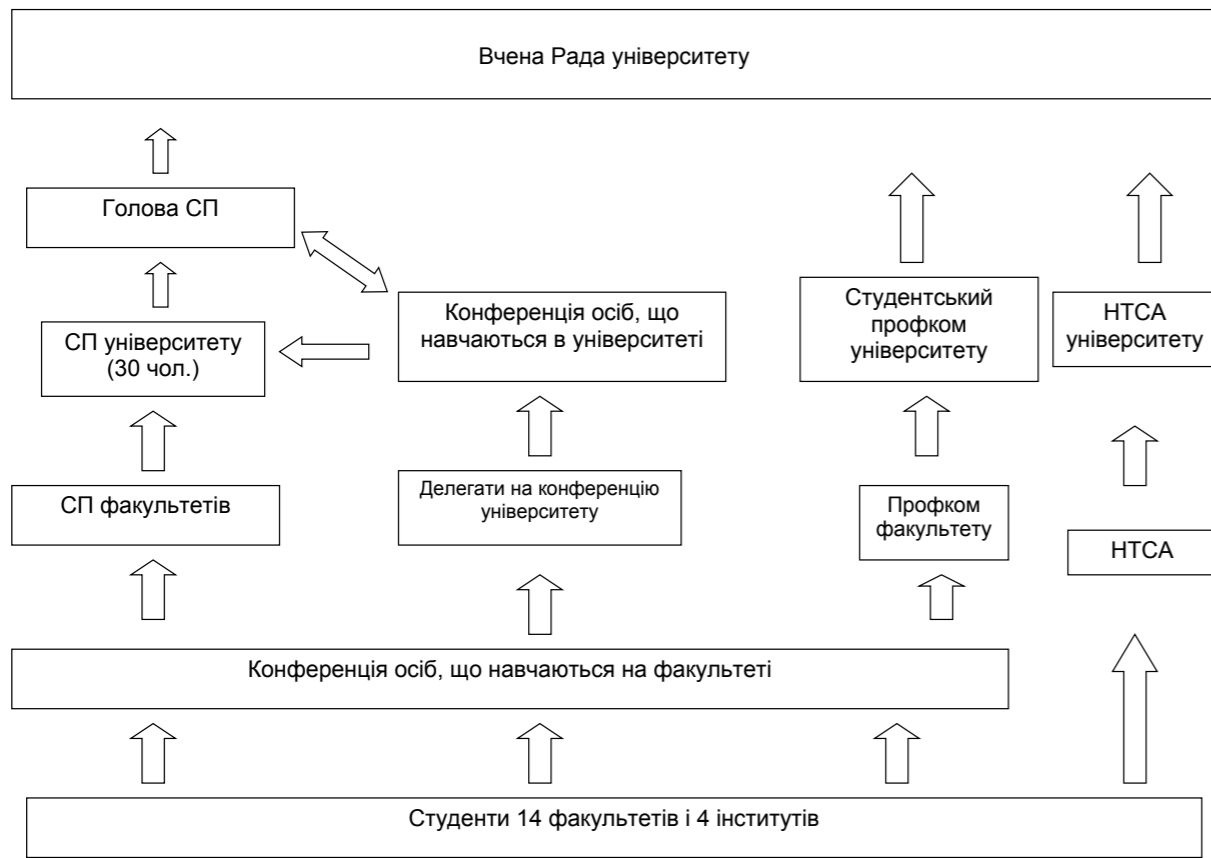
Freitag, 10. September
Präsentation Wahlen an der Universität
Treffen mit dem Studentischen Parlament
Arbeit am Buch

Samstag, 11. September
Tschernobyl-Museum, Schifffahrt, Feofanien-Park

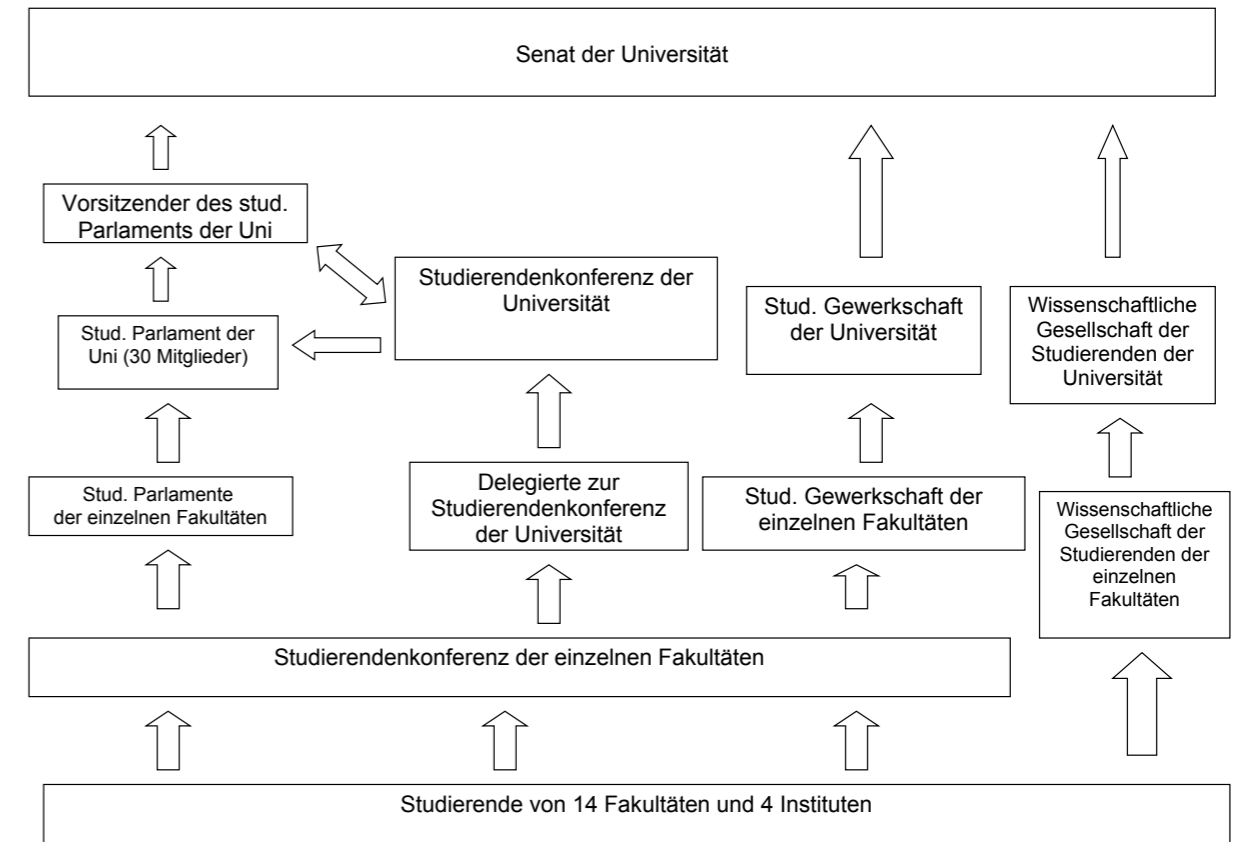
Sonntag, 12. September
Ausflug nach Lemberg

Montag, 13. September
Arbeit am Buch
Wahlprogramm: Besuch von Lehrveranstaltungen, der Bibliothek
Abschlussitzung

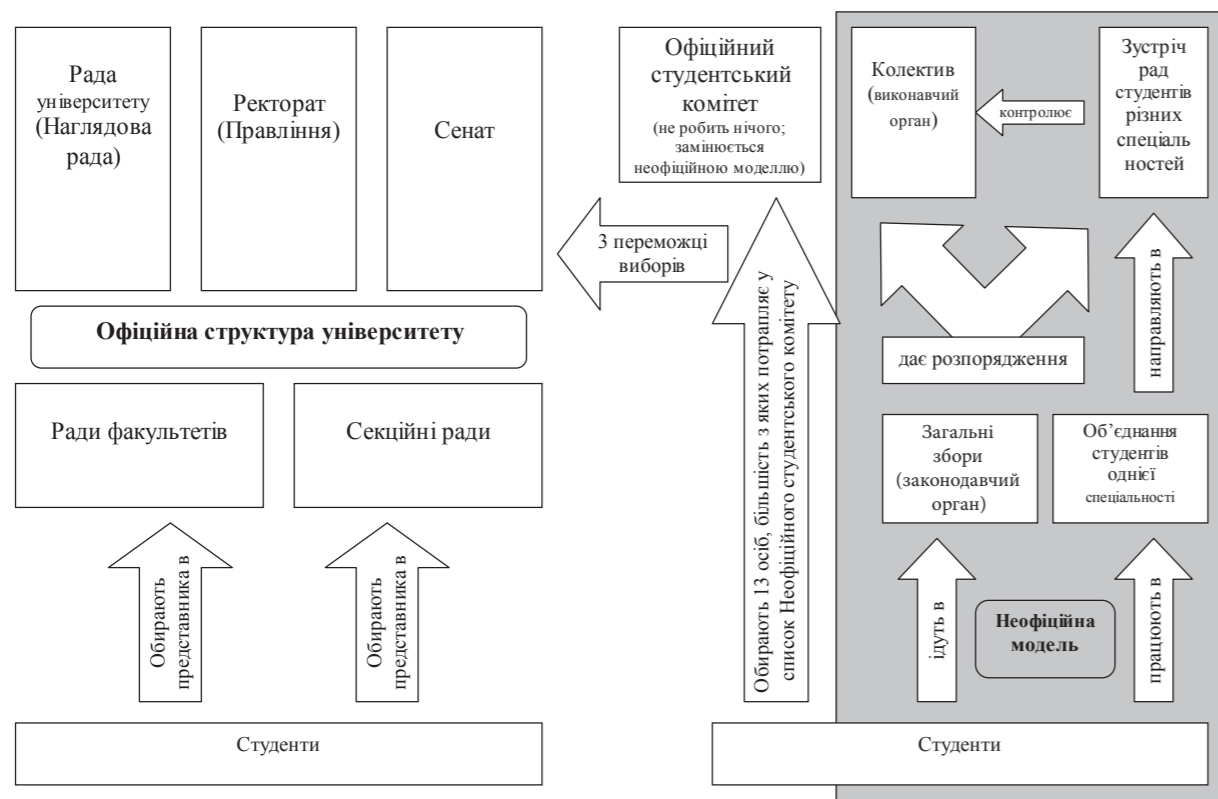
Dienstag, 14. September
Abreise

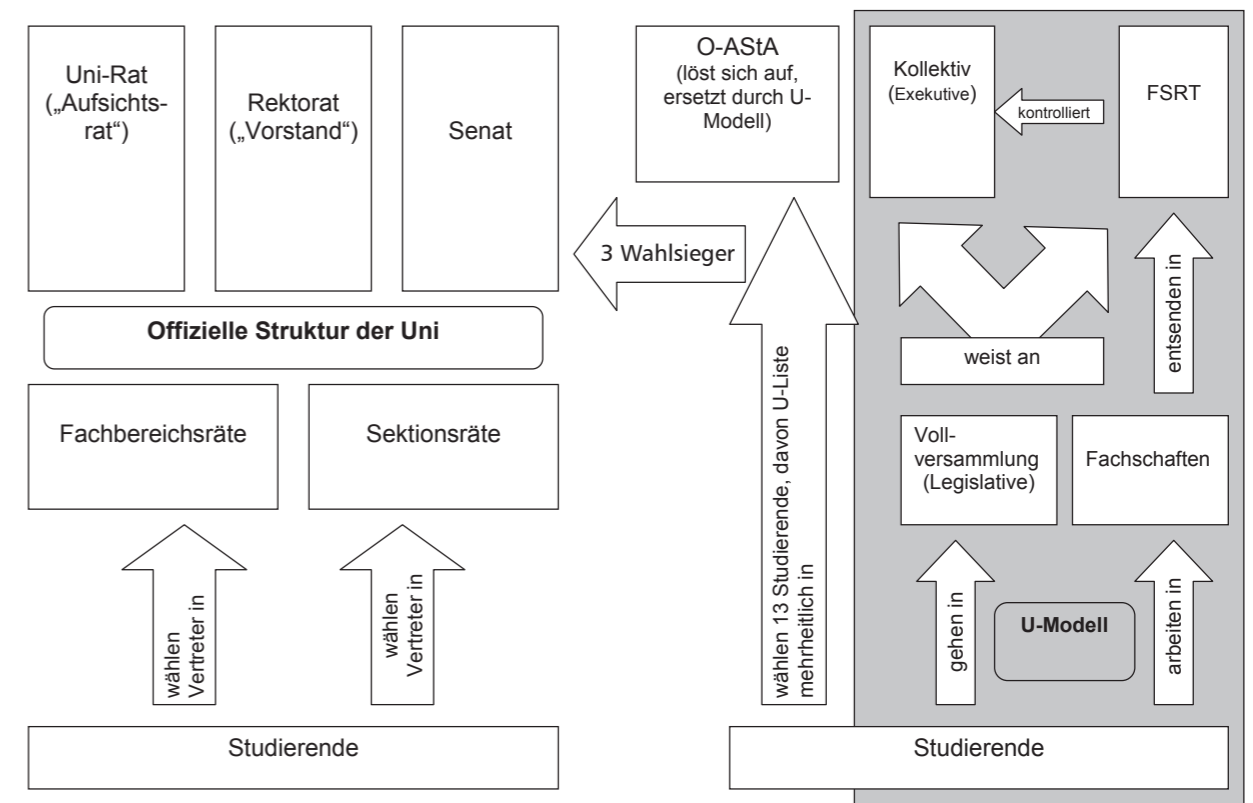
Структура студентського самоврядування в Київському національному університеті ім. Тараса Шевченка

Struktur der Studentischen Selbstverwaltung an der Taras Schevtschenko Universität

Структура студентського самоврядування університету м. Констанц

Struktur der Studentischen Selbstverwaltung an der Universität Konstanz

«Мозковий центр» студентства Ксенія Хитрик

Студентські роки більшість вважає чи не найкращими роками у своєму житті. Саме за студентства кожен стає по-справжньому дорослою людиною, сам приймає рішення, вирішує власні проблеми. І значна частина цих проблем - суто студентські проблеми, внутрішні проблеми навчального закладу. Чекати на те, що проблеми хтось вирішить замість нас - доволі наївна думка. Саме тому необхідно об'єднуватися разом. А це і є студентське самоврядування, коли студенти спільно вирішують наболілі питання. Ядром студентства є органи студентського самоврядування. Головною метою діяльності органів студентського самоврядування є передусім створення сприятливих умов для самореалізації студентів, їхнього всебічного розвитку.

Діяльність Студентського парламенту визначається законодавством України і здійснюється в межах «Положення про студентське самоврядування в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка», Статуту університету, інших нормативно-правових актів, і спрямоване на підвищення якості та модернізацію навчального процесу в університеті, захист прав студентів, репрезентацію нашого закладу на загальноукраїнському та міжнародному рівні. Головною його метою є захист соціальних, економічних інтересів та прав студентів Київського національного університету імені Тараса Шевченка, сприяння гармонійному розвитку особистості студента, формування у нього навичок майбутнього організатора, керівника, спеціаліста.

Студентський парламент - виконавчий орган студентського самоврядування, який відображає позицію молоді в різних сферах освітньої діяльності колективу Київського національного університету імені Тараса Шевченка, координує роботу всіх органів студентського самоврядування, бере активну участь в організації та проведенні різноманітних заходів, покликаних всебічно сприяти навчальній, науковій, громадській, спортивній та творчій активності студентів. Це, наприклад, проведення вечорів відпочинку, конкурсів, засідань, виступів КВК (Клуб Веселих і Кмітливих), посвят у студенти, випускних вечорів, днів факультету тощо.

Склад Студентського парламенту включає в себе голів студентських парламентів факультетів, а також інших представників факультетів, курсів, академічних груп, голів та інших членів студентських рад гуртожитків, обраних делегатами від факультетів на студентській конференції університету шляхом таємного голосування. Студентський парламент складається із Секретаріату та 11 структурних підрозділів (постійно діючих комісій), що охоплюють різні напрямки студентського життя. До студентського парламенту університету входять 25-30 чол.

Schaltstelle der Studierendenschaft Ksenia Hitrik

Die meisten Menschen halten die studentischen Jahre für die beste Zeit ihres Lebens. Gerade während des Studiums wird jeder erwachsen, trifft selbst Entscheidungen und bewältigt eigene Probleme. Der bedeutendste Teil davon sind gerade Probleme von Studierenden an der Lehranstalt. Darauf zu warten, dass jemand diese Probleme für uns bewältigt ist eine sehr naive Einstellung. Deshalb gibt es die Studentische Selbstverwaltung, in der die Studierenden gemeinsam dringende Fragen lösen können. Der Kern dieser Studierendenschaft sind die Organe der Studentischen Selbstverwaltung. Das Hauptziel dieser Organe ist vor allem die Schaffung guter Bedingungen für die Entwicklung und Selbstverwirklichung der Studierenden.

Die Tätigkeit des Studentischen Parlaments richtet sich nach der Gesetzgebung der Ukraine und wird im Rahmen der «Bestimmung über die Studentische Selbstverwaltung an der Kiewer Nationalen Taras Schewtschenko Universität», der Satzung der Universität und anderer normativ-gesetzgebender Akten umgesetzt. Sie ist auf die Qualitätserhöhung und Modernisierung des Studienprozesses an der Universität, den Schutz der Studierendenrechte und die Repräsentation der Universität auf der interuniversitären und internationalen Ebene ausgerichtet. Die Hauptziele der Studentischen Selbstverwaltung sind der Schutz sozialer und wirtschaftlicher Interessen und Rechte der Studierenden an der Taras Schewtschenko Universität, die Förderung einer harmonischen Entwicklung der Studentenpersönlichkeit und die Förderung der Fähigkeiten von zukünftigen Organisatoren, Leitern und Fachleuten.

Das Studentische Parlament ist das ausführende Organ der Studentenselbstverwaltung. Es spiegelt die Position der Jugendlichen in verschiedenen Bereichen der Ausbildungstätigkeit der Kiewer Nationalen Taras Schewtschenko Universität wider, koordiniert die Arbeit aller Organe der Studentenselbstverwaltung und nimmt an der Organisation und Durchführung verschiedener Maßnahmen teil, die notwendig sind, um die Studien-, Wissenschafts-, Öffentlichkeits-, Sport- und Schöpfungstätigkeit der Studierenden zu fördern. Dies sind zum Beispiel Partys, Wettbewerbe, Sitzungen, Auftritte des KWKs (des Klubs der Lustigen und Schläuen), Immatrikulations- und Abschlussfeiern, der Tag der Fakultät usw.

Das Studentische Parlament wird aus Vorsitzenden der studentischen Parlamente von allen Fakultäten gebildet, sowie aus anderen Vertretern Fakultäten, Studienjahre, akademischen Gruppen und Mitgliedern der

Виконавчим органом студентського самоврядування на факультеті є Парламентська група факультету (студентський парламент факультету чи інституту), яка обирається на загальних зборах (конференції) студентів факультету. Результатом спільної діяльності органів студентського самоврядування є організація різних заходів, спрямованих на організацію громадського життя та дозвілля студентської молоді.

Студентський парламент користується всебічною підтримкою і допомогою адміністрації університету у вирішенні питань забезпечення приміщеннями, обладнанням, документацією, коштами. Зокрема, адміністрація ВНЗ всебічно сприяє створенню належних умов для діяльності органів студентського самоврядування щодо надання меблів, оргтехніки; забезпечення телефонним зв'язком, постійним доступом до мережі Інтернет; відведення місць для встановлення інформаційних стендів тощо.

На паритетних засадах Студентський парламент взаємодіє із профспілковим комітетом студентів та НТСА (наукове товариство студентів та аспірантів).

Основні завдання Студентського парламенту:

- забезпечення і захист прав та інтересів студентів
- забезпечення виконання студентами своїх обов'язків
- сприяння навчальній, науковій та творчій діяльності студентів
- сприяння у створенні необхідних умов для проживання і відпочинку студентів, створення різноманітних студентських гуртків, товариств, об'єднань, клубів за інтересами
- організація співробітництва зі студентами інших вищих навчальних закладів освіти і молодіжними організаціями
- сприяння працевлаштуванню випускників; залучення студентів до трудової діяльності у вільний від навчання час
- участь у вирішенні питань міжнародного обміну студентами
- безпосередня участь студентів у реалізації державної молодіжної політики
- узгодження діяльності старостату, кураторів академічних груп, студентського профкому
- залучення студентів до участі у художній самодіяльності
- розгляд питань про моральне і матеріальне стимулювання відмінників навчання, громадських активістів, спортсменів, науковців
- пропаганда здорового способу життя, запобігання вживанню студентами правопорушень, вживанню ними алкоголю, наркотиків, паління тощо

Студентські ради, студентські парламенти, які обираються на загальних зборах (конференції) студентів факультету, є виконавчими органами студентського самоврядування на факультеті. Парламентська група факультету (студентський парламент факультету чи інституту) обирається на загальних зборах (конференції) студентів факультету. Результатом спільної діяльності органів студентського самоврядування є організація різних заходів, спрямованих на організацію громадського життя та дозвілля студентської молоді.

Студентський парламент користується всебічною підтримкою і допомогою адміністрації університету у вирішенні питань забезпечення приміщеннями, обладнанням, документацією, коштами. Зокрема, адміністрація ВНЗ всебічно сприяє створенню належних умов для діяльності органів студентського самоврядування щодо надання меблів, оргтехніки; забезпечення телефонним зв'язком, постійним доступом до мережі Інтернет; відведення місць для встановлення інформаційних стендів тощо.

На паритетних засадах Студентський парламент взаємодіє із профспілковим комітетом студентів та НТСА (наукове товариство студентів та аспірантів).

Студентські ради, студентські парламенти, які обираються на загальних зборах (конференції) студентів факультету, є виконавчими органами студентського самоврядування на факультеті. Парламентська група факультету (студентський парламент факультету чи інституту) обирається на загальних зборах (конференції) студентів факультету. Результатом спільної діяльності органів студентського самоврядування є організація різних заходів, спрямованих на організацію громадського життя та дозвілля студентської молоді.

Die Administration der Universität sorgt für die entsprechenden Rahmenbedingungen, indem sie beispielsweise Räume, Möbel, Organisationstechnik, Telefonanschluss, Internetzugang und Stellen für die Informationsstände zur Verfügung stellt, sowie mit Finanzen hilft.

Das Studentische Parlament arbeitet auf paritätischer Grundlage mit der Studierendengewerkschaft und der Wissenschaftlichen Gesellschaft für Studenten und Doktoranden (WGSD) zusammen.

Die Hauptziele des Studentischen Parlaments sind:

- die Gewährleistung und Absicherung der Rechte und Interessen von Studenten
- die Absicherung der Pflichterfüllung von Studierenden
- die Förderung der Lehr-, wissenschaftlichen und schöpferischen Tätigkeit von Studierenden
- die Förderung und Schaffung der notwendigen Wohnbedingungen und Erholungsmöglichkeiten für Studierende und verschiedenartiger Studentenzirkel, Gemeinschaften, Vereinigungen und Vereine für Interessen
- die Förderung der Zusammenarbeit mit den Studierenden aus anderen Hochschulen und Jugendorganisationen
- die Förderung der Beschäftigung von Studierenden
- die Beteiligung bei der Organisation des internationalen Studentenaustausches
- direkte Beteiligung bei der Realisierung der staatlichen Jugendpolitik
- die Koordination der Tätigkeit zwischen dem Gruppenältestenrat, den Betreuern der akademischen Gruppen und der Studierendengewerkschaft

Студентський парламент планує свою роботу самостійно і для цього створює відповідні підрозділи (відділи):

Інформаційний

- Зв'язок з громадськістю
- розповсюдження інформації на офіційному сайті СП

Організаційний

- Робота з технічного обслуговування діяльності СП (підтримка інтернет-сторінки, протоколювання засідань)

Міжнародний

- Співробітництво та обмін досвідом з університетами інших країн

Культурний

- Розвиток творчого потенціалу студентів
- Організація культурно-масового дозвілля студентів.

Волонтерський

- Соціальна робота (напр., збір пожертв для дітей-сиріт)
- Програми підтримки студентівП.

Науковий

- Наукові дослідження
- Співпраця з НТСА

Центр працевлаштування

- Допомога студентам та випускникам у пошуках роботи

Правовий

- Консультації щодо прав студентів

PR-відділ

- Реклама заходів, розвиток різних рекламних елементів

Спортивний

- Організація спортивних змагань та заходів

Прес-центр

- Робота зі ЗМІ
- Офіційні заяви та позиції СП

- das Engagement von Studierenden für die Laienkunst
- die Erörterung von Fragen bezüglich der moralischen und materiellen Förderung für ausgezeichnete Studierende, Aktivist*innen, Sportler und Wissenschaftler
- die Aufklärung über eine gesunde Lebensweise, Prävention von Rechtsverletzungen und des Genusses von Alkohol, Rauschgift, Zigaretten und dergleichen

Das Studentische Parlament plant die Arbeit selbständig und bildet dazu folgende Abteilungen:

Informationsabteilung

- Öffentlichkeitsarbeit
- Veröffentlichung von Informationen auf der offiziellen Seite des Studentischen Parlaments

Abteilung für Organisatorisches

- Unterstützung der Tätigkeit des SP (Wartungsarbeiten der Homepage, Protokollierung der Sitzungen)

Abteilung für Internationales

- Kooperationen und Austausch von Erfahrungen mit ausländischen Universitäten

Abteilung für Kulturelles

- Förderung der Kreativität der Studierenden
- Freizeitveranstaltungen für Studierende

Freiwilligenarbeit

- soziale Verantwortung (z.B. Sammeln von Spenden für Waisenkinder)

Förderprogramme für Studierende

Abteilung für Wissenschaftliches

- wissenschaftliche Forschungen
- Zusammenarbeit mit NTSA (Scientific Association)

Arbeitsvermittlungszentrum

- Vermittlung von Arbeitsstellen an Absolventen und Studierende

Juristische Abteilung

- Beratung von Studierenden bezüglich ihrer Rechte

PR

- Werbung für Veranstaltungen, Entwicklung verschiedener Werbeelemente

Sport

- Veranstaltungen, Wettbewerbe

Presse-Zentrum

- Zusammenarbeit mit den Medien
- offizielle Statements des Studentischen Parlaments

*Зустріч учасників проекту з ректором КНУ ім.Т. Шевченка академіком Леонідом Васильовичем Губерським
Тreffen der Projektteilnehmer mit dem Rektor der Kiewer Nationalen Schewtschenko Universität Leonid V. Hubersky*

Студентський Парламент університету тісно співпрацює із органами студентського самоврядування інших навчальних закладів, надаючи їм посильну допомогу в організації їхньої роботи, в підтримці їхніх починань, обмінюючись набутим досвідом у цій сфері та здійснюючи спільні проекти.

Я впевнена, що прагнення до лідерства є в кожній людині і в реалізації цього прагнення може посприяти робота в Студентському парламенті, і потрапити туди – можливо! Адже команда Студентського парламенту має можливість вдосконалювати навчальний процес та побутові умови; головне не зупинятися на досягнутому, а сміливо і з бажанням йти лише вперед!

Примітка: На час написання статті Студентський парламент уже поставив на розгляд питання про свою реорганізацію для більш ефективного функціонування. Зміни можна знайти за адресою: www.sp.univ.kiev.ua

Das Studentische Parlament der Universität arbeitet eng mit den Organen der Studentischen Selbstverwaltung anderer Bildungseinrichtungen zusammen, indem es ihnen ausreichende Hilfe in der Organisation ihrer Arbeit und Unterstützung ihrer Vorhaben gewährt. Des Weiteren werden die erworbenen Erfahrungen in diesem Bereich ausgetauscht und gemeinsame Projekte verwirklicht.

Ich bin davon überzeugt, dass jeder Mensch ein bisschen nach Macht strebt. Die Arbeit im Studentischen Parlament kann zur Realisierung dieses Strebens beitragen, denn das Studentische Parlament hat die Möglichkeit, den Lehrprozess und die Lebensbedingungen der Studierenden zu vervollkommen. Daher ist es wichtig, dass es mutig und immer mit neuen Wünschen weiter vorwärts geht!

Hinweis: Während der Artikel geschrieben wurde, hat das Studentische Parlament bereits über eine Restrukturierung der Aufgaben diskutiert, um die Funktionen des Studentischen Parlaments zu optimieren. Eventuelle Änderungen können unter www.sp.univ.kiev.ua eingesehen werden.

Вибори до внутрішніх університетських органів та механізм прийняття рішень в університеті м. Констанц

Дар'я Дишлюк

Коли ми вперше прослухали презентацію про органи студентського самоврядування університету міста Констанц, нам не одразу вдалося вловити всі тонкощі діяльності таких органів як офіційний студентський комітет (O-AStA) та неофіційний студентський комітет (U-AStA), а тим більше зрозуміти метаморфози, що відбуваються всередині них. Ми зіткнулися з проблемами зовсім іншого характеру, ніж виникають у нашому ВНЗ. Розпочнемо з невеличкого екскурсу в історію. Ще кілька десятків років тому, до студентської революції 1968 року, студенти університету м.Констанц активно займалися політикою в межах студентського самоврядування університету. Після революційних подій студенти змушені були залишитися за бортом політичних пристрастей. Згодом ситуація пішла на покращення. В університетах певних федеративних земель Німеччини студенти зуміли повернути офіційне право відстоювати свої політичні уподобання. Ситуація у федеративній землі Баден-Вюртемберг, в межах якої знаходиться місто Констанц, з часом не змінилася. Зважаючи на цей момент, для студентів університету м. Констанц проблемою №1 є боротьба за свої політичні права та можливість впливати на прийняття рішень. Тому повноважень O-AStA – передбаченого законом офіційного студентського комітету, який має право діяти лише в межах таких напрямків як спорт, відпочинок, культура, - студентам не вистачає і вони трансформують його в U-AStA (неофіційний студентський комітет). Лише в цьому комітеті можливе політичне представництво студентства.

Від O-AStA до U-AStA

Почнемо з опису першого (офіційного) етапу функціонування студентського самоврядування. Все стартує з виборів студентів до офіційно затверженого органу студентського управління — O-AStA. Потенційні кандидати висувають свої кандидатури, оприлюднюють програму, збирають підписи своїх прибічників. Після таємної процедури голосування, підрахунку та оприлюднення результатів, визначаються 13 студентів, які набрали найбільшу кількість голосів. Вони і сформують склад O-AStA. Але цей комітет збирається лише на одне засідання, щоб офіційно передати свої повноваження незалежному комітетові U-AStA. Тобто, O-AStA саморозпускається, натомість з'явиться інший орган студентського управління — U-AStA. Діаметральність U-AStA та O-AStA проявляється у тому, що U-AStA, на відміну від O-AStA, може вирішувати політичні питання. Саме тому студенти готові йти на такі перевтілення, аби обійти заборону займатися політикою.

При всьому цьому всі 13 обраних кандидатів O-AStA формують ядро U-AStA., до якого може долучитися

Wahlen und Entscheidungsfindung an der Universität Konstanz

Dariia Dyshliuk

Als uns zum ersten Mal die Organe der Studentischen Selbstverwaltung der Universität Konstanz präsentiert wurden ist es uns nicht gelungen, alle Einzelheiten zu verstehen: U-AStA, O-AStA und die inneren Strukturen waren zu kompliziert, da sie für unsere eigene Taras Schewtschenko Universität nicht typisch sind. Daher vorab ein kleiner Exkurs in die Geschichte der Studentischen Selbstverwaltung in Konstanz: Schon vor der Studentenrevolution 1968 beschäftigten sich die Studierenden der Konstanzer Universität aktiv mit der Politik im Rahmen der Studentischen Selbstverwaltung. Nach den Revolutionsereignissen wurden die Studierenden jedoch von der Politik übergangen. Später verbesserte sich die Situation wieder und die Studierenden konnten in einigen Bundesländern das Recht auf politische Mitbestimmung durchsetzen. Die Situation in Konstanz im Bundesland Baden-Württemberg hat sich seither jedoch nicht verändert. Aus diesem Grund ist das wichtigste Ziel für die Studierenden der Konstanzer Universität weiterhin der Kampf für politische Rechte und Mitsprache. Daraus entstand das Problem der Funktionsfähigkeit des offiziellen, vom Gesetz vorgesehenen O-AStA, der aufgrund seiner begrenzten Mitspracherechte, die sich auf Bereiche wie Sport, Erholung, Kultur usw. beschränken, von den Studierenden in den U-AStA (unabhängiger AStA) umgewandelt wird. Politische Vertretung der Studierendenschaft ist somit an der Universität Konstanz nur mit dem „inoffiziellen“ U-AStA möglich.

Vom O-AStA zum U-AStA

Der Weg zur Studentischen Selbstverwaltung durch den „inoffiziellen“ U-AStA beginnt mit einem ersten, „offiziellen“ Schritt, nämlich mit der Studentenwahl in das offiziell bestätigte Organ der Studentischen Selbstverwaltung, d.h. in den O-AStA. Potentielle Kandidaten stellen sich zur Wahl auf, veröffentlichen ihr Wahlprogramm und tragen Unterschriften zusammen. Nach der Abstimmung, Zählung und Veröffentlichung der Ergebnisse werden anschließend die 13 Studierenden mit den meisten Stimmen ausgewählt. Sie bilden nun nach Amtsantritt den O-AStA. Dieser tritt jedoch nur in einer einmaligen Sitzung zusammen, um die Aufgaben offiziell an das unabhängige Gremium, den U-AStA zu übertragen. Der O-AStA löst sich damit wieder auf und stattdessen tritt der U-AStA als neues Organ der Studentischen Selbstverwaltung seinen Dienst an. Der Unterschied von U-AStA und O-AStA besteht darin, dass der U-AStA sich auch politischen Fragen annehmen kann. Deswegen sind die Studierenden bereit für die Umwandlung des „offiziellen“

будь-який студент, який має бажання щось змінити в межах університету. Для цього йому необхідно прийти на загальні збори студентів університету, які проходять двічі на семестр, та привселюдно озвучити свою мотивацію стосовно вступу до даного студентського органу. Студенти приймають рішення про його вступ, голосуючи. Такі вибори студента до U-AStA релевантні для його подальшого права голосувати під час прийняття рішень на засіданнях U-AStA. Цікавим є те, що в межах U-AStA перестають діяти принципи паритетності членів, а отже відсутні такі формальні посади як Голова U-AStA, перший заступник та секретар. Самі німецькі активісти сходяться на думці, що впровадження таких посад є просто нерациональним.

Студентські представники в Сенаті

Наступний етап передбачає офіційне делегування 3-х студентів зі списку AStA, тобто тих, кому студенти віддали перевагу, представляти їхні інтереси перед адміністрацією університету. Ці троє студентів автоматично зараховуються до складу Сенату. Сенат є одним із головних органів університету, вище якого знаходяться лише ректорат та Університетська рада. У двох останніх органах студенти не представлені, але вони можуть впливати на рішення Сенату. Сенат приблизно відповідає нашій Вченій Раді (загальна кількість членів - 27: 9 професорів, 3 наукових співробітники, 3 ненаукових співробітники, 3 проректори та ректорат). Студенти є рівноправними членами Сенату, можуть брати участь у засіданнях та виступати. Засідання Сенату відбуваються двічі на місяць, але перед кожним засіданням ректор зустрічається з представниками студентства та вислуховує їхні проблеми. Парадоксальність схеми O-AStA → U-AStA полягає у тому, що 3 студенти формують склад формально неіснуючої організації (U-AStA), але в той же час вони є повноцінними членами Сенату — офіційного органу університету. Варто зазначити, що вище керівництво університету міста Констанц на чолі з ректором солідарне зі студентами у їхньому прагненні отримати офіційні права на проведення політичної діяльності. Останнім часом це питання піднімається навіть на спільних конференціях ректорів та професорів різних університетів федеративної землі Баден-Вюртемберг, і більшість ректорів є одноставні в прихильності до прагнень студентів. Але остаточне вирішення даного питання сьогодні в руках відповідного міністерства.

FSRT

Перейдемо від діалектичних речей до більш однозначних. В межах університету функціонує велика кількість

O-AStA in einen „inoffiziellen“ U-AStA, um das Verbot der politischen Tätigkeit zu umgehen.

Alle Studierenden des gewählten O-AStA gehören dem U-AStA an. Zusätzlich kann sich jeder Studierende, der den Wunsch hat, etwas innerhalb seiner Universität zu verändern, auf der Studentischen Vollversammlung als Mitglied des U-AStA wählen lassen. Dazu muss er nur in die Studentische Vollversammlung kommen, die zweimal im Semester durchgeführt wird, und seine Motivation über den Beitritt öffentlich äußern. Anschließend entscheidet die Studierendenschaft über seinen Beitritt, indem abgestimmt wird. Diese Wahl ist relevant für das Stimmrecht im U-AStA bei Entscheidungen. Interessant finde ich außerdem, dass es im Rahmen des U-AStA keine Paritätsprinzipien unter den Mitgliedern gibt. Es fehlen Ämter, wie das eines Präsidenten, Stellvertreters oder Schriftführers. Die Konstanzer Studierenden sind sich einig, dass die Einführung solcher Ämter nicht nötig ist.

Studentische Vertreter im Senat

In einem weiteren Schritt erfolgt dann der offizielle Amtsantritt der ersten drei Studierenden aus der AStA-Liste, die zuvor von den Studierenden der Universität Konstanz gewählt worden sind, um ihre Interessen vor der Universitätsverwaltung im Senat zu repräsentieren. Der Senat ist eines der höchsten Gremien der Universität Konstanz über dem nur noch das Rektorat und der Universitätsrat stehen. Während in diesen beiden Gremien keine Studierenden vertreten sind, können sie im Senat Einfluss nehmen. Die drei gewählten Studierenden werden automatisch vom Senat aufgenommen, der aus 9 Professoren, 3 Wissenschaftlern, 3 nichtwissenschaftlichen Mitarbeitern, 3 Prorektoren und dem Rektorat (27 Mitglieder) besteht, und sind gleichberechtigte Mitglieder. Damit können die Studierenden nun an den zweimal pro Monat stattfindenden Senatsitzungen teilnehmen und mitreden. Allerdings trifft sich der Konstanzer Rektor zuvor schon mit den Studierenden und hört sich ihre Probleme an. Das Paradoxe daran ist, dass die 3 Studierenden Teil dieser offiziell nicht bestehenden Organisation sind, aber gleichzeitig vollwertige Mitglieder des Senats sind – Mitglieder des offiziellen Organs der Universität. Daher sei darauf hingewiesen, dass die Leitung der Universität Konstanz – mit dem Rektor an der Spitze – mit dem Anliegen der Studierenden, sich auch politisch zu agieren, solidarisch ist und diesen Zustand so duldet. In der letzten Zeit kommt bei den gemeinsamen Konferenzen der Rektoren der verschiedenen Universitäten in-

Fachschaften, що дослівно перекладається як «фахові ради», які є чимось на кшталт малих осередків студентського управління на кожній спеціальності. Вибори до даних органів не передбачаються, а тому долучитися до них можуть всі охочі, також і докторанти (цей статус відповідає нашому рівню аспіранта) Але кожна студентська фахова рада вибирає одного представника до FSRT (FachschaftsrätInnentreff) – вищого загальноуніверситетського органу, який збирається раз на тиждень і розшифровується як збори представників фахових рад. На таких зборах порушуються найгостріші проблеми кожної спеціальності, спільні проблеми кількох спеціальностей, а також йдеться про контроль діяльності AStA. Серед усіх членів обирається голова FSRT, який є свого роду модератором засідань і займає дану посаду на добровільній основі протягом року.

ІНШІ ОРГАНИ

Окремий рівень управління університетом складають 3 дорадчі комісії, які створюються Сенатом. Одна з них – Комісія з комунікації та інформації - опікується бібліотекою та комп'ютерним центром університету. Друга комісія - з дослідницької діяльності – відповідає за наукові роботи. І, нарешті, до компетенції третьої дорадчої комісії належать питання навчання та підвищення кваліфікації. Студентським цей орган назвати важко, адже більшість його складають професори, що становлять більше 3/4 від загальної кількості членів. Студентська частина даного органу представлена лише трьома студентами. До завдань цієї комісії належать: складання навчальних планів, питання фінансування проєктів, пов'язаних із навчальною діяльністю, розподіл фінансового фонду, який складають семестрові внески студентів у розмірі 500 євро. На цьому слід заострити увагу, адже логіка, якою керуються студенти наступна: ми платимо семестрові внески – ми й вирішуємо питання, на що вони мають бути витрачені. А витрачаються вони тільки на ті цілі, які так чи інакше удосконалюють процес навчання. Постає, зрозуміло, питання: як можуть наявними фінансовими ресурсами управляти студенти, якщо вони знаходяться у меншості в згаданій комісії (ALW). І з цієї ситуації німці знайшли вихід. Офіційно затверджено, що при розгляді питань щодо розподілу студентських внесків кількість представників студентства на засіданнях зростає вдвічі, тобто студентські інтереси відстоюють вже 6 чол.. Цей момент яскраво ілюструє прагнення студентів до прозорого використання фінансів, які включають внески кожного окремого студента університету міста Констанц та є хорошим прикладом того, як студенти змогли добитися більшого впливу

nerhalb Baden-Württembergs zudem immer häufiger die Frage nach mehr politischen Rechten der ASten auf, und die meisten Rektoren stimmen dem Anliegen auf politische Mitsprache der Studierenden zu. Aber die abschließende Lösung dieser Frage und damit die offizielle Genehmigung liegt momentan in den Händen des zuständigen Ministeriums.

Fachschaftsrat (FSRT)

Gehen wir von den dialektischen Bereichen zu den eindeutigeren, weiteren Gremien der Universität Konstanz über. Innerhalb der Universität funktioniert eine Menge über den studentischen FachschaftsrätInnen-treff (FSRT), der die Probleme der einzelnen Fächer/Studiengänge bearbeitet. Jede Fachschaft (eine Gruppe aller interessierten Aktiven in einem Fachbereich) wählt eine/n Vertreter/in in den FSRT. Einmal pro Woche findet dann die Versammlung des FSRT statt, wo die wichtigsten Fragen jedes Faches aufgeworfen und diskutiert werden und zudem auch die Tätigkeit des AStA kontrolliert wird. Unter allen Mitgliedern wird ein Oberhaupt des FSRT gewählt, der die Leitung der Sitzungen übernimmt.

Weitere Gremien

Die einzelnen Leitungsebenen bestehen aus drei vom Senat eingesetzte Kommissionen: AKI (Ausschuss für Kommunikation und Information), AFF (Ausschuss für Forschungsfragen), ALW (Ausschuss für Lehre und Weiterbildung). Der AKI ist verantwortlich für die Kommunikation und Information, d.h. Bibliothek und Rechenzentrum. Der AFF ist für den wissenschaftlichen Bereich zuständig. Der ALW entscheidet über Fragen, die die Lehre an der Universität betreffen. Es ist schwierig dieses Organ studentisch zu nennen, da die Professoren die Mehrheit bilden. Sie machen insgesamt mehr als dreiviertel der Gesamtzahl der Vertreter aus, im Gegensatz zu drei Vertretern der Studierendenschaft. Zum ALW-Aufgabenbereich gehören beispielsweise die Studienplanaufstellung, Fragen bezüglich der Finanzierung einzelner Lehrprojekte und die Einteilung des Finanzfonds, der aus den halbjährigen Studiengebühren in Höhe von 500 Euro besteht. Nach der Logik der Studierenden sollte dieser nach dem Prinzip aufgeteilt werden, dass sie als Studierende die Studiengebühren bezahlen und dann natürlich auch das Recht haben sollten, darüber zu entscheiden, wofür die Gelder ausgegeben werden. Da die Studierenden normalerweise jedoch nicht die Mehrheit im ALW bilden, kommt die Frage auf, wie

ПРОЦЕДУРА ВИБОРІВ

Розглянемо процедуру виборів до офіційних органів студентського самоврядування. Вибори проводяться протягом трьох днів з 9.00 до 18.00, за тією ж процедурою, що й вибори до інших органів університету. У головному корпусі виставляються спеціальні кабінки для таємного голосування. На інформаційних стендах кожен студент може побачити список кандидатів, котрі висуваються в органи самоврядування.

Кожного року, у травні, паралельно із виборами до Сенату, проходять вибори студентів до O-AStA, тому в цей період студентство зосереджено на їхній підготовці, проведенні та оприлюдненні остаточних результатів. Паралельно з виборами до O-AStA колишні члени U-AStA звільняють простір для «свіжої крові» в обличчі вмотивованих та активних студентів. Але може скластися враження, що німецькі студенти переймаються життям самоврядних організацій більше, ніж навчанням. Це далеко не так. Згідно зі статистикою, участь у виборах приймають лише 18-20% від загальної кількості студентів, що навчаються в університеті.

Щодо тих студентів-активістів, які вирішили не спостерігати зі сторони, а долучитися до життя свого університету і сприяти позитивним змінам, слід відзначити наступне. Один і той самий студент може брати участь одночасно у всіх рівнях самоврядування! Таким чином, саме він і є тим стержнем, що пронизує усі університетські структури, формуючи і підтримуючи, в кінцевому підсумку, завершений механізм університетського самоврядування

sie als Studierende Einfluss auf die Verteilung der Finanzressourcen nehmen können? Daher wurde die Regelung eingeführt, dass bei Entscheidungen über die Einteilung der Studiengebühren die Studentenzahl während der Sitzungen des ALW verdoppelt wird, d.h. sechs anstelle von drei Studierende vertreten die Interessen der anderen Studierenden. Ein gutes Beispiel dafür, wie die Bestrebungen der Studierenden Erfolg haben können.

Die Wahlprozedur

Betrachten wir nun das Wahlverfahren zu den offiziellen Organen der Studentischen Selbstverwaltung. Die Wahlen werden an drei aufeinanderfolgenden Tagen in der Zeit von ca. 9.00 bis 18.00 Uhr durchgeführt. Sie laufen nach allgemeinen Normen ab: Im Hauptgebäude der Universität werden spezielle Kabinen für geheime Abstimmungen eingerichtet. An den Informationstafeln kann sich jeder Studierende eine Liste von allen Kandidaten anschauen, die in die Organe der Selbstverwaltung eintreten wollen.

Jedes Jahr finden die Senatswahlen im Mai statt, die gleichzeitig die Wahlen in den offiziellen AStA darstellen. Während dieser Zeit sind die Studierenden auf die Vorbereitung, Durchführung und Veröffentlichung der Wahlen konzentriert. Parallel mit den AStA-Neuwahlen räumen die ehemaligen AStA-Mitglieder ihre Ämter und machen Platz für das nachkommende „frische Blut“, d.h. für die neuen, motivierten Studierenden, die aktiv werden wollen. Aber auch wenn man den Eindruck gewinnen könnte, dass sich die meisten Konstanzer Studierenden mehr Sorgen bezüglich der Studentischen Selbstverwaltung machen, als dass sie über ihr Studium nachdenken: tatsächlich ist es nicht so. Um nicht spekulieren zu müssen, wenden wir uns einer objektiven Statistik zu, laut der sich an den Wahlen gerade mal 18-20 % aller Studierenden der Universität beteiligen.

Was die aktiv in der Selbstverwaltung arbeitenden Studierenden anbelangt, die für sich entschlossen haben, nicht nur von der Seite aus zu beobachten, sondern sich mitten ins Leben der Universität zu werfen und positive, zukunftsweisende Änderungen vorzunehmen, soll Folgendes betont werden: Die Studierenden können sich auf allen Ebenen der universitären Selbstverwaltung gleichzeitig beteiligen! Auf diese Weise werden sie selbst zu einem Teil des Ganzen Mechanismus, der mit Hilfe der Studierenden auf allen Ebenen der Selbstverwaltung intakt gehalten wird und funktioniert.

Дар'я Дишлюк

Я була здивована, що вибори до органів студентського самоврядування в місті Констанц не передбачають проведення відкритих дебатів та різноманітних дискусій! Припускається, що представлені програми від кандидатів самі по собі пропонують певні шляхи вирішення тих чи інших проблем, що хвилюють студентство. Що не залишило нас байдужими, то це те, що перед засіданнями Сенату ректор попередньо зустрічається зі студентами. Це допомагає йому познайомитися зі ставленням студентів до того чи іншого питання, на засіданнях Сенату ректор може підтримати позицію студентів перед членами Сенату. Привертає увагу ставлення студентів до викладачів і навпаки. Викладачі у своїй більшості воліють поводити себе зі студентами так, як з потенційними майбутніми колегами. Студенти ж, у свою чергу, беруть на себе деякі завдання викладачів та скорочують таким чином формальну відстань професор-студент. У цьому сенсі університет міста Констанц сповідує політику «відкритих дверей». Можливо, в силу національної ментальності, політичної і правової культури, чи в силу інших причин, професори і навіть сам ректор не приймають рішення одноосібно, а дослухаються до думки своїх колег та студентів. Індивідуальні амбіції та егоїзм не засліплюють очі. Німецька керівна верхівка університету намагається по-максимуму проаналізувати зміст і наслідки своїх рішень для всіх сторін, максимально наближаючи їх до компромісних, досконалих та справедливих.

Dariia Dyshliuk

Ich war ziemlich überrascht, dass an der Universität Konstanz bei den Wahlen zur Studentischen Selbstverwaltung keine offenen Debatten und Diskussionen vorgesehen sind! Daher ist anzunehmen, dass das von den Kandidaten vorgelegte Programm ziemlich genaue Antworten auf alle Fragen gibt, die bei der Wahl der Studierenden zum Selbstverwaltungsorgan wichtig sind. Was mich auch nicht kalt gelassen hat, ist die Tatsache, dass sich der Rektor vor der Senatsitzung mit den Studierenden trifft, um sich deren Meinungen zu den unterschiedlichen Fragen des Studienbetriebs anzuhören. Diese kann er dann vor den anderen Senatsmitgliedern unterstützen. Außerdem fand ich das Verhalten der Studierenden gegenüber den Dozenten und Professoren und umgekehrt auffällig. Die meisten Dozenten benehmen sich den Studierenden gegenüber wie gegenüber potentiellen, zukünftigen Kollegen. Gleichzeitig reduzieren die Studierenden ihrerseits die Distanz zwischen Dozenten und Studierenden, indem sie Aufgaben übernehmen und ihre eigenen Kenntnisse einbringen. In diesem Sinne übt die Universität Konstanz meiner Meinung nach eine Politik der „offenen Türen“ aus. Vielleicht sind unter den Konstanzer Professoren und Dozenten Egoismus und Individualismus nicht so stark ausgeprägt. Denn auch die Dozenten, Professoren und selbst der Rektor treffen keine Entscheidungen, ohne die Meinungen der Kollegen gehört zu haben. Zudem ist die Verwaltungsspitze der Universität stets bemüht, ihre Entscheidungen und deren Folgen für alle Parteien zu analysieren und ihre Ideen zu einem fairen Kompromiss zu bringen.

Вибори та процес прийняття рішень у Київському національному університету імені Тараса Шевченка

Кім Шухгардт

Ієрархічна організаційна структура не є для мене незвичною. Німецька система освіти, так само як і Бундесвер, є однією з найбільш чітко організованих згори до низу структур у Німеччині. Та все одно, перше, що впало мені в око у Київському університеті, це є саме сувора ієрархія. Стосунки між студентами та викладачами сухіші та офіційніші, ніж у нас, а в присутності ректора виникає відчуття, ніби от-от впадеш на коліна: ректор виступає дуже велично.

Далі я хотіла б описати, як проходить процес виборів та прийняття рішень у Київському університеті.

Органи та вибори

На мою думку, щоб реально представити систему управління Київського університету, треба відокремити адміністрацію від студентського самоврядування. Університетом керує ректор, є сім проректорів (перший проректор, проректор з навчальної, наукової роботи, міжнародних відносин, виховної роботи, фінансів та адміністративно-економічної діяльності), їм підпорядковуються 15 факультетів, 6 інститутів та інші підрозділи. Студенти майже не беруть ніякої участі у прийнятті рішень у межах цих університетських структур, хоча на рівні факультетів є незалежні студентські парламенти, які регулярно збираються та мають своїх представників у Студентському парламенті університету. Виняток становлять два студенти, які входять до складу Вченої ради університету: голова студентського парламенту та голова студентського наукового товариства. Якщо ж враховувати ще голову студентської профспілки, то у Вченій раді представлено вже три студенти. Нехтування студентським впливом наочно демонструється й тим, що, напр., голова студпарламенту сидить окремо від 74 інших членів Вченої ради. У той час, як професори та декани зазідають за овальним столом, студент сидить за окремим столом, що знаходиться на протилежній стороні від ректора в залі Вченої ради, не зважаючи на те, що теоретично студенти повинні бути рівноправними по відношенню до інших членів Вченої ради.

Культура вести дискусію

Обговорення проходять дуже дисципліновано без перебивання, зрозумілою чіткою мовою, причому часто перше та останнє слово лишається за головою, з чого я можу зробити висновок, що всередині університетських органів є також чітка ієрархія, яку я, проте, не можу більш детально висвітлити.

Wahlen und Entscheidungsfindung an der Kiewer Nationalen Taras Schewtschenko Universität

Kim Schuchhardt

Hierarchische Organisationsstrukturen sind für mich nichts Ungewöhnliches. Das deutsche Bildungswesen ist zusammen mit der Bundeswehr eines der am strengsten von oben nach unten strukturierten Organe in Deutschland. Und trotzdem war es die strenge Hierarchie, die mir an der Kiewer Universität als Erstes aufgefallen ist. Das Verhältnis zwischen Studierenden und Dozenten ist hier noch trockener und offizieller als bei uns und in der Anwesenheit des Rektors fühle ich mich wie kurz vor einem verbalen Kniefall, so majestätisch tritt der Rektor auf.

Ich möchte im Folgenden beschreiben, wie die Wahlen und die Entscheidungsfindung an der Kiewer Universität funktionieren.

Gremien und Wahlen

Ich denke, um das Kiewer System sinnvoll darzustellen, ist es notwendig, die Administration der Universität von der Studentischen Selbstverwaltung abzugrenzen. Auf universitärer Ebene ist die Verwaltung mit dem Rektor an der Spitze über die 7 Prorektoren (erster Prorektor und die Prorektoren für Lehre, Wissenschaft, Internationale Beziehungen, Erziehungsarbeit, Finanzen und Administrativ-Wirtschaftliches) zu den 21 Fachbereichen aufgefächert.

Studentische Mitbestimmung innerhalb dieser universitären Strukturen gibt es so gut wie keine. Auf Fakultätsebene gibt es allerdings eigenständige Studentische Parlamente, die sich regelmäßig treffen und deren Vorsitzende im Studentischen Parlament vertreten sind. Eine Ausnahme bilden die zwei studentischen Mitglieder im Senat: Die Vorsitzenden des Studentischen Parlaments und der studentischen wissenschaftlichen Gesellschaft. Zählt man den oder die Vorsitzende/n der „Trade Union“, einer Art Gewerkschaft für die Studierenden, als Studierenden, sind es bereits 3 Studierende im Senat. Der vernachlässigbare studentische Einfluss wird dadurch verbildlicht, dass z.B. der Vorsitzende des studentischen Parlamentes abseits der anderen 74 Mitglieder des Senats sitzt. Während die Professoren und Dekane in einem Oval sitzen, hat der Studierende einen Tisch auf der zum Rektor gegenüberliegenden Seite des Senatsaals. Abgesehen davon sollten die studentischen Mitglieder theoretisch aber gleichberechtigt zu allen anderen Senatsmitgliedern sein.

Прийняття рішень: сфера компетенції університетських органів

Як у Київському, так і в Констанцькому університетах ректори мають повноваження на все. Приблизно на одному рівні з ними знаходяться лише проректори, які, проте, офіційно підпорядковуються ректору. Ректор несе остаточну відповідальність за все, що відбувається в Київському університеті. Таким чином, за ним останнє слово при прийнятті кожного рішення.

На Вченій раді, яка є аналогом Сенату в Констанцькому університеті, обговорюють академічні питання. Для обговорення питань разом зі студентами, це, здається, не є підходящим місцем. Ці питання мають вирішуватися на нижчих рівнях.

Відповідно це ускладнює роботу студентського парламенту. Сфера повноважень цього органу приблизно відповідає компетенції офіційного студентського комітету (O-AStA) університету Констанці. Проблематика приблизно така сама: студентське представництво не має серйозної можливості брати участь у прийнятті рішень, а також права політично висловлюватись.

У той час, як, на мою думку, умови і стан проблеми щодо студентського представництва у Києві та Констанці, можна порівняти, то шляхи вирішення цієї проблеми цілком різні.

У Констанці студентське представництво створює незалежні структури, щоб обхідними шляхами зробити себе політично помітними. Оскільки університет не може вплинути на основні правові положення щодо участі студентів у прийнятті рішень, студентські представники намагаються обговорювати цю проблему на політичному рівні – прямо з міністерствами. Такі завдання студентського представництва, як, наприклад, культура і мистецтво, у Констанці взяли на себе інші структури, які вже довгий час працюють автономно та окрім фінансової підтримки від AStA більше ніяк не пов'язані з активними структурами студентського представництва. Це означає, що вони функціонують у дусі «U-AStA», не задіюючи «U-AStA» для своїх рішень.

У Києві студентське представництво функціонує іншим чином: студентський парламент займається усіма сферами своїх повноважень. Для цього він має різні підрозділи. На відміну від констанцької моделі, студентське представництво в Києві функціонує одноманітно, я маю на увазі те, що воно, наприклад, політично не активне. Хоча для киян надзвичайно важливо домогтися більшої участі у прийнятті рішень в університеті, але це не видається на даний час можливим і тому в пріоритетах займає не перше місце. Щоб могли дискутувати та реалізувати інтереси студентів, зі студентської сторони ведуться дипломатичні переговори на всіх рівнях знизу вгору.

Diskussionskultur

Sehr diszipliniert verlaufen Gespräche ohne Unterbrechungen in deutlicher Sprache ab, wobei den Vorsitzenden der Gremien oftmals das erste und letzte Wort bleibt, woraus ich schließe, dass es auch innerhalb der Gremien starke Hierarchien gibt, die ich allerdings nicht näher beleuchten kann.

Entscheidungsfindung: Kompetenzbereiche der Gremien

Der Rektor hat an der Universität Kiew ebenso wie in Konstanz die Vollmacht über alles. Etwa auf gleicher Ebene stehen nur noch die Prorektoren, welche ihm offiziell allerdings unterstellt sind. Der Rektor trägt letztendlich die Verantwortung für alles, was an der Universität passiert. Somit hat er auch bei jeder Entscheidung das letzte Wort.

Im Senat wird über wissenschaftliche Themen debattiert. Um wichtige Fragen zusammen mit Studierenden zu besprechen - dafür scheint dies nicht der richtige Ort zu sein. Diese Fragen sollen auf niedrigerer Ebene entschieden werden.

Das macht die Arbeit des Studentischen Parlaments entsprechend schwerer. Dessen Kompetenzbereich entspricht in etwa dem des offiziellen AStAs der Universität Konstanz. Die Problematik ist dementsprechend dieselbe: Die Studierendenvertretung hat keine ernsthaften Mitbestimmungsmöglichkeiten und kein Recht sich politisch zu äußern.

Während die Bedingungen und die Problemstellung in Konstanz und Kiew bezüglich der Studierendenvertretung meines Erachtens vergleichbar sind, sind die Lösungswege komplett unterschiedlich:

In Konstanz bildet die Studierendenvertretung unabhängige Strukturen, um sich auf Umwegen politisch bemerkbar machen zu können. Da die Universität selbst kaum Einfluss auf die rechtlichen Grundlagen der studentischen Mitbestimmung nehmen kann, versucht die Studierendenvertretung dieses Problem auf der politischen Ebene direkt in die Ministerien zu kommunizieren. Weitere Aufgaben der Studierendenvertretung, wie zum Beispiel Kultur und Kunst werden in Konstanz von Strukturen übernommen, die längst autonom sind und außer einer finanziellen Unterstützung durch den AStA nicht mehr mit den aktiven Strukturen der Studierendenvertretung verbunden sind. Das heißt, sie funktionieren im Sinne des U-AStA, ohne dass der U-AStA an ihren Entscheidungen beteiligt ist.

In Kiew funktioniert die Studierendenvertretung an-

Оскільки це, здається, добре функціонує, то прагнення до більш прямих точок зв'язку між адміністрацією та студентським парламентом, а також до можливості мати ефективніший, більший вплив, є не надто актуальним для деяких студентів у Києві.

Значна відмінність між студентськими представництвами у Києві та у Констанці полягає, крім того, у їхньому формуванні. В той час, як у Констанці воно обирається незалежно від факультету, в Києві студентський парламент складається з представників усіх факультетів. Вони обираються студентами непрямым чином. Це означає, що на рівні факультету всі студенти обирають представників. І вони в свою чергу обирають потім членів студентського парламенту.

Отже, як видно, засади та напрямки студентського самоврядування у Києві та в Констанці зовсім різні. Це відображається в тому, що для втілення процедур, заснованих на демократії, які у Констанці працюють уже протягом багатьох десятиліть, у Києві ще треба докласти багато зусиль, і зокрема шляхом роз'яснень. І це може бути того вартим, враховуючи зростаючу активність студентів не тільки на адміністративному рівні, а й у своєму колі. Цим я хотіла б наголосити, що, на мою думку, в Києві є можливість приймати рішення разом зі студентами, а не «над ними».

Вислів, який сильно вплинув на моє враження, звучав приблизно так: «Якщо нам не вдасться переконати рівні, нижчі за ректора, в актуальності наших інтересів, то вони не є досить важливими для ректора». Як на мене, цей вислів – палиця на два кінці. З одного боку, здається, що це логічно зроблений висновок, який натякає на обмежені ресурси ректора та адміністрації. Та його можна інтерпретувати і так, що вимоги, які ми самі не можемо досить добре представити, не є добрими. Мій досвід політичної участі у сфері вищої освіти в Німеччині підказує мені, однак, що є багато речей, які важливі лише для певних груп людей, але і ними суспільство не може нехтувати. Стосовно проблеми студентського представництва: навіть якщо вимоги студентського парламенту не одразу сприймаються адміністрацією, вони можуть мати велике значення для студентів. Це природно, що адміністрація, має інший погляд на речі, ніж студенти. У цьому сенсі я бажаю студентському представництву університету імені Тараса Шевченка в першу чергу більше мужності, щоб робити речі, які ще досі не такі звичні, та висувати вимоги, які не викликають схвалення, поки вони існують лише серед студентів.

Примітка:

Стаття відображає ситуацію у вересні 2010 року під час нашого візиту до Києва. З того часу, як нам повідомили, до трьох студентів у Вченій рад мають додатися ще декілька студентських представників.

ders: Das Studentische Parlament kümmert sich selbst um alle seine Kompetenzfelder. Dazu gliedert es sich in verschiedene Projektgruppen. Im Gegensatz zu dem Konstanzer Modell funktioniert die Studierendenvertretung in Kiew komplett konform, damit meine ich, dass sie sich zum Beispiel nicht politisch betätigt. Zwar ist es ihr durchaus daran gelegen, mehr Mitbestimmung innerhalb der Universität zu erlangen, doch das scheint nicht möglich zu sein und wird deshalb auch nur mit niedriger Priorität verfolgt. Um studentische Belange in der Universität thematisieren und durchsetzen zu können, wird von studentischer Seite über die verschiedenen Ebenen von unten nach oben diplomatisch verhandelt. Da dies gut zu funktionieren scheint, ist der Wunsch nach mehr direkten Verknüpfungspunkten zwischen der Verwaltung und dem Studentischen Parlament und einer daraus resultierenden größeren Einflussmöglichkeit nicht allzu dringlich für einige Kiewer Studierende.

Ein wesentlicher Unterschied zwischen den Studierendenvertretungen in Kiew und Konstanz ist außerdem deren Aufbau. Während in Konstanz fachbereichsunabhängig gewählt wird, setzt sich das Studentische Parlament in Kiew aus den Vertretern der Fakultäts Ebene zusammen. Diese werden indirekt von den Studierenden gewählt. Das heißt: Auf Fakultäts Ebene werden Wahlmänner oder -frauen von allen Studierenden gewählt, ebenso in den studentischen Wohnheimen. Diese wiederum wählen anschließend die Mitglieder des Studentischen Parlaments.

Man erkennt also, dass die Grundlagen und Ausrichtungen in Kiew und Konstanz völlig unterschiedliche sind. Das spiegelt sich auch darin wider, dass für basisdemokratische Verfahrensweisen, wie sie es in Konstanz seit Jahrzehnten gibt, in Kiew noch einige Überzeugungsarbeit geleistet werden muss. Das kann sich allerdings lohnen im Hinblick auf mehr Mitbestimmung der Studierenden nicht nur auf Verwaltungsebene, sondern auch in den eigenen Reihen. Damit möchte ich ausdrücken, dass es in Kiew noch Möglichkeiten gibt, Entscheidungen mehr mit den Studierenden zusammen zu fällen anstatt über sie hinweg.

Ein Satz, der meinen Eindruck massiv geprägt hat, klang in etwa so: „Wenn wir es nicht schaffen, die Ebenen unterhalb des Rektorats von der Dringlichkeit unserer Belange zu überzeugen, dann sind diese auch nicht wichtig genug für den Rektor“. Das ist für mich ein Satz, der einem zweischneidigen Schwert gleicht. Einerseits scheint er nur logisch gefolgert zu sein und spielt auf die knappen Ressourcen von Rektorat und Verwaltung an. Man könnte ihn so auffassen, dass

Forderungen, die wir selbst nicht gut genug vertreten können, auch nicht gut sind. Meine Erfahrung in der Bildungspolitik in Deutschland sagt mir aber, dass es viele Dinge gibt, die einfach nur für bestimmte Personengruppen wichtig sind und deshalb trotzdem im Sinne der gesamten Gesellschaft nicht vernachlässigt werden dürfen. Übertragen auf das Problem der Studierendenvertretung: Auch wenn Forderungen des Studentischen Parlaments in der Verwaltung nicht auf Anhieb Gehör finden, können sie von großer Bedeutung für die Studierenden sein. Es liegt in der Natur der Sache, dass die Verwaltung eine andere Sicht auf die Dinge hat als die Studierenden. In diesem Sinne wünsche ich der Studierendenvertretung der Taras Schewtschenko Universität vor allem mehr Mut auch Dinge zu tun, die bis jetzt nicht üblich sind und Forderungen zu stellen, die kein Wohlwollen erzeugen, solange sie nur im Sinne der Studierenden handeln.

Anmerkung:

Der Artikel entspricht der Situation im September 2010 bei unserem Besuch in Kiew. Inzwischen gibt es neben 3 Studierenden im Senat noch zusätzliche studentische Vertreter.

Правові основи студентського самоврядування в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка

Ада Качан

Нормативною базою студентського самоврядування в Україні, крім (1) Конституції, яка передбачає засадничі демократичні ідеї, є:

(2) закони, головним чином Закон України «Про вищу освіту» від 17.01.2002 з подальшими змінами; та

(3) локальні акти. В першу чергу це:

- Рішення Міністерства освіти і науки, наприклад, Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти;
- рішення відповідного центрального органу виконавчої влади, в підпорядкуванні якого знаходиться вищий навчальний заклад. КНУ імені Тараса Шевченка є автономним закладом освіти, тому він підпорядковується безпосередньо Міністерству освіти і науки України;
- Статут вищого навчального закладу;
- Положення про студентське самоврядування у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка від 2008 року, затверджене загальними зборами студентів

Міжнародних актів щодо суто студентського самоврядування від імені України ще не було підписано.

Хоча Закон «Про вищу освіту» (далі - Закон), який передбачав існування студентського самоврядування, набрав законної сили ще на початку 2002 року, формального розуміння статусу та законодавчо визначених повноважень студентського самоврядування в ньому не наводилося. І лише 19 січня 2010 року парламент України вніс на розгляд суттєві зміни до Закону, якими уточнено поняття, завдання і діяльність органів студентського самоврядування. Згідно названих змін, у вищих навчальних закладах та їх структурних підрозділах діє студентське самоврядування, яке є невід'ємною частиною громадського самоврядування відповідних навчальних закладів.

У студентському самоврядуванні беруть участь особи, які навчаються у вищому навчальному закладі, і всі вони мають рівне право на таку участь. Студентське самоврядування забезпечує захист прав та інтересів осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі, та їхню участь в управлінні вищим навчальним закладом.

Особи, які навчаються у ВНЗ, мають право брати участь у здійсненні задач самоврядування як безпосередньо, так і через органи студентського самоврядування, які обираються на зборах шляхом таємного голосування.

Студентське самоврядування здійснюється на рівні студентської групи, факультету, гуртожитку, вищого навчального закладу. Законом передбачена також можливість функціонування студентського самоврядування на рівні курсу, спеціальності, студентського містечка, структурних підрозділів вищого навчального закладу. Згідно ст. 38 Закону ректор має всебічно сприяти створенню належних умов для діяльності органів студент-

Die Rechtsgrundlagen der Studentischen Selbstverwaltung an der Kiewer Nationalen Taras Schewtschenko Universität Ada Kachan

Die normative Basis der Studentischen Selbstverwaltung in der Ukraine besteht, neben der Verfassung, die die prinzipiellen demokratischen Ideen vorsieht, aus den Gesetzen, hauptsächlich aus dem Gesetz der Ukraine „Über die Hochschulbildung“ vom 17.01.2002 mit den weiteren Veränderungen und aus lokalen Akten.

In erster Linie sind das:

- die Beschlüsse des Ministeriums für Ausbildung und Wissenschaft - zum Beispiel, die Grundsätze über den Fach- und Hochschulwechsel von Studierenden, die Exmatrikulation und die Neuzulassungen von Studierenden;
- die Entscheidungen des entsprechenden zentralen Organs der exekutiven Gewalt, in dessen Unterordnung sich die Hochschule befindet. Die Kiewer Nationale Taras Schewtschenko Universität ist eine unabhängige Bildungseinrichtung, weshalb sie unmittelbar dem Ministerium für Ausbildung und Wissenschaft unterliegt;
- das Statut der Hochschule;
- die Grundsätze über die Studentische Selbstverwaltung, die von der Versammlung der Studierenden bestätigt wurden. An der Kiewer Nationalen Taras Schewtschenko Universität stammen die Grundsätze über die Studentische Selbstverwaltung aus dem Jahr 2008.

Es gibt noch keine internationalen Verpflichtungen für die Studentische Selbstverwaltung, an denen man sich in der Ukraine orientiert.

Obwohl das Gesetz „Über die Hochschulbildung“ (im Folgenden: das Gesetz), das Anfang 2002 in Kraft getreten ist, die Existenz der Studentischen Verwaltungen vorsieht, stellt es damit keine bestimmte Vollmachten der Studentischen Selbstverwaltungen fest. Erst am 19. Januar 2010 hat das Parlament der Ukraine die wesentlichen Änderungen zum Gesetz vorgeschlagen, die die Aufgaben und die Tätigkeiten der Organe der Studentischen Selbstverwaltung regeln. Laut den genannten Veränderungen gelten in den Hochschulen und ihren strukturellen Einheiten die Studentischen Selbstverwaltungen als untrennbarer Bestandteil der öffentlichen Selbstverwaltung der entsprechenden Bildungseinrichtungen.

An der studentischen Selbstverwaltung der Hochschule nehmen die Personen teil, die an dieser Hochschule studieren und sie alle haben das gleiche Recht auf solche Beteiligung. Per Gesetz ist die Studentische Selbstverwaltung dazu verpflichtet, die Rechte und Interessen der Personen, die an der Hochschule studieren, zu schützen und ihre Mitbestimmung an der Verwaltung ihrer Hochschule zu gewährleisten.

ського самоврядування (надання приміщення, меблів, оргтехніки, забезпечення телефонним зв'язком, постійним доступом до мережі Інтернет, відведення місць для встановлення інформаційних стендів тощо).

Фінансовою основою студентського самоврядування є кошти, визначені Вченою радою вищого навчального закладу в розмірі не менше 0,5 відсотка коштів спеціального фонду відповідного вищого навчального закладу. Вказані кошти спрямовуються на виконання завдань і повноважень органів студентського самоврядування. Не менше як 30 відсотків коштів мають витрачатися на підтримку наукової діяльності осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі.

Органи студентського самоврядування можуть мати різноманітні форми (сенат, парламент, старостат, студентська навчальна (наукова) частина, студентські деканати, ради тощо).

Згідно до запропонованих змін до Закону студенти в Україні отримують стратегічно важливе право на обов'язкове представництво студентів у Вчених радах та органах громадського самоврядування ВНЗ на рівні не менше 10%. Також за погодженням з органами студентського самоврядування відбуватиметься:

- відрахування студентів та їх поновлення на навчання;
- переведення студента, що навчається за державним замовленням, на навчання за контрактом і навпаки;
- призначення заступника декана, проректора, які відповідають за роботу зі студентами;
- поселення і виселення студентів у/з гуртожитку;
- затвердження рішень з питань студентських містечок та гуртожитків для проживання студентів.

На разі розробляється низка проектів з новими змінами до названого закону. Більша частина з них ставить своєю метою звузити повноваження органів студентського самоврядування.

Jeder Studierende ist berechtigt sich für die Organe der Studentischen Selbstverwaltung zur Wahl aufstellen zu lassen. Die Organe der Studentischen Selbstverwaltung werden mittels einer repräsentativen Geheimabstimmung gewählt.

Die Studentische Selbstverwaltung kann auf dem Niveau der Seminargruppe (ca. 15-30 Studenten), der Fakultät, der einzelnen Wohnheime und der Hochschule funktionieren. Des Weiteren sieht das Gesetz auch die Möglichkeit einer Studentischen Selbstverwaltung auf dem Niveau des Kurses (ab 200 Studenten), der Spezialisierung (in Deutschland entspricht dies den Lehrstühlen), des Campus (Ansammlung von Wohnheimen), und der strukturellen Unterabteilungen der Universität voraus.

Gemäß Artikel 38 des Gesetzes muss der Rektor dazu beitragen, dass alle notwendigen Bedingungen für die Tätigkeit der Studentischen Selbstverwaltungsorgane geschaffen werden. Darunter fällt die Bewilligung von Räumen, Möbel und Bürotechnik, die Versorgung mit Telefon und ständigem Internetzugang, die Zuweisung der Plätze für Informationsstände usw.

Als finanzielle Grundlage für die Studentische Selbstverwaltung gelten Mittel, die vom Senat der Hochschule bestimmt wurden und nicht weniger als 0,5 Prozent der Mittel des Spezialfonds der entsprechenden Hochschule bilden.

Die erwähnten Mittel werden für die Erfüllung der Aufgaben der Organe der Studentischen Selbstverwaltung ausgegeben. Nicht weniger als 30 Prozent müssen für die Unterstützung der wissenschaftlichen Tätigkeiten der an der Hochschule Studierenden ausgegeben werden.

Die Studentischen Selbstverwaltungsorgane können in unterschiedlichen Formen auftreten: als Senat, Parlament, Gruppenältesten-Treff, studentische Lehr- bzw. Wissenschaftsabteilung, studentischen Dekanate, Räte usw.

Gemäß den vorgeschlagenen Gesetzesänderungen erhalten die ukrainischen Studierenden ein strategisch wichtiges Recht auf die obligatorische, nicht unter 10 % liegende Vertretung der Studierenden im Senat und in weiteren Selbstverwaltungsorganen der Hochschule. Mit Zustimmung der Studentischen Selbstverwaltungsorgane findet Folgendes statt:

- Exmatrikulation und Wiederaufnahme der Studierenden,
- Übernahme der Studierenden, die ohne Bezahlung im Auftrag des Staates studieren, in die Vertragsform (d.h. in die vom Studierenden selbst zu bezahlende Form des Studiums) und umgekehrt,

- Ernennung des stellvertretenden Dekans und des Prorektors, die für die Arbeit mit den Studierenden verantwortlich sind;
- Zuteilung der Wohnheimplätze und Ausweisung von Studierenden aus Studentenwohnheimen;
- Bestätigung der Beschlüsse zu Fragen, die studentische Wohnheime betreffen.

Heutzutage werden eine Reihe von neuen Änderungen am erwähnten Gesetz ausgearbeitet. Die Mehrheit davon hat vor, die Macht der Studentischen Selbstverwaltungsorgane einzuschränken.

Ада Качан

Мені здається, було б добре, якби студентське самоврядування мало статус юридичної особи. В такому разі, воно, як і інші неурядові організації, мало б власні джерела фінансування, рахунки в банку і виконавчі органи, які були б незалежними.

Діяльність студентського самоврядування мала б бути більш публічною. Що зараз впроваджується і що вже зроблено? Які ще цілі заплановано? Як звати перших осіб студентського самоврядування – усе це не є таємницею, але, тим не мени, і не дуже відоме для широкого загалу. Якби ця інформація була загальновідомою, був б можливим зворотний зв'язок, студенти могли б давати поради або ставити запитання.

На мою думку, найбільше потребують змін наступні аспекти: правовий статус, порядок виконання рішень, відповідальність, система фінансування та контролю.

Ада Качан

Ich finde, es wäre gut, wenn die studentische Selbstverwaltung den Rechtsstatus einer juristischen Person hätte. In diesem Fall hätte sie, wie auch andere NGOs, ihre eigenen Finanzierungsquellen, Bankkonten und unabhängige Verwaltungsorgane.

Die Tätigkeit der studentischen Selbstverwaltung sollte öffentlicher sein. Was wird gerade getan und was wurde schon getan? Welche Ziele gibt es noch? Wie heißen die Chefs der studentischen Selbstverwaltung? Das sind Informationen, die zwar nicht geheim, aber dennoch nicht weit verbreitet sind. Wenn diese bekannt wären, wäre ein Feedback möglich; Studierende könnten Tipps geben und Fragen stellen.

Die Schwerpunkte der notwendigen Änderungen der studentischen Selbstverwaltung liegen meiner Meinung nach in den folgenden Bereichen: Rechtsstatus, Verwaltungsverfahren, Verantwortlichkeit, Finanzierungs- und Kontrollsystem.

Правове положення в університеті міста Констанц Артур Май

Правовою основою для здобуття вищої освіти в Німеччині є Закон про загальні принципи організації вищої школи Федерації¹ і закони про вищі навчальні заклади федеральних земель.

Закон про загальні принципи організації вищої школи регулює загальне визначення цілей університетів, їхній правовий статус та членство у вищій школі, а також загальні принципи, що лежать в основі системи вищої освіти. Крім того, Закон про загальні принципи організації вищої школи також дає можливість внесення поправок у земельне законодавство з метою узгодження федеральних та земельних норм.

Закони про вищу освіту земель регулюють на основі загальних положень наступні питання: структура та організація вищої освіти, навчання, викладання та екзаменування, наукові дослідження, участь держави, підтримка студентів, в т.ч. і фінансова, а також контроль та університетський персонал.

У землі Баден-Вюртемберг є свій земельний Закон про вищі навчальні заклади.²

У §8 ст. 1 цього закону вищим навчальним закладам гарантується право на самоврядування в рамках закону та на виконання ними своїх завдань за допомогою єдиного управління. Організація університетського самоврядування регулюється в рамках цього закону Статутом університету.³

Участь студентів зафіксована в § 65 земельного Закону про вищі навчальні заклади, згідно з яким студенти:

- беруть участь у вирішенні питань щодо навчального процесу на Раді факультету та на студентській Раді відділення, а також у навчальних комісіях,
- беруть участь у вирішенні питань щодо університетської політики в Сенаті,
- працюють в AStA (загальному студентському комітеті), у студентських радах відділень та загальній Студентській Раді, вирішуючи питання, пов'язані з навчанням та студентською співпрацею. На міжфакультетському та міжнародному рівні це – завдання AStA, та при вирішенні питань у межах факультету це – завдання студентської ради відділення.⁴
- працюють в AStA, у студентських радах відділень та загальній Студентській Раді, приймаючи спільні рішення про соціальну підтримку студентів з урахуванням особливих потреб студентів з дітьми та студентів-інвалідів. Окрім того, вони підтримують духовні, музичні та спортивні інтереси студентів.⁶

Die Rechtslage an der Universität Konstanz Artur Maj

Die gesetzlichen Grundlagen für das Hochschulwesen in Deutschland sind das Hochschulrahmengesetz des Bundes (HRG)¹ und die Hochschulgesetze der Länder. Das Hochschulrahmengesetz regelt die allgemeinen Zielsetzungen der Hochschulen, deren Rechtsstellung und die Mitgliedschaft an der Hochschule, sowie die allgemeinen Grundsätze zur Ordnung des Hochschulwesens. Des Weiteren gibt das HRG auch die Vorgaben zur Anpassung des Landesrechts vor.

Die Hochschulgesetze der Länder regeln auf der Grundlage der Rahmenbestimmungen u. a. folgende Sachverhalte: den Aufbau und die Organisation der Hochschulen, das Studium, die Lehre und Prüfungen, die Forschung, die staatliche Mitwirkung, die Betreuung und Förderung der Studierenden, sowie die Aufsicht und das Hochschulpersonal im Detail.

Im Land Baden-Württemberg gilt das Landeshochschulgesetz (LHG).²

In § 8 Abs.1 LHG wird den Hochschulen das Recht der Selbstverwaltung im Rahmen der Gesetze und die Erfüllung ihrer Aufgaben durch eine Einheitsverwaltung garantiert. Die Organisation der akademischen Selbstverwaltung wird im Rahmen des LHG über die Grundordnung der Universität geregelt.³

Die Mitwirkung der Studierenden wird im § 65 LHG statuiert, wonach die Studierenden:

- in fachlichen Angelegenheiten im Fakultätsrat und in der Fachschaft sowie in den Studienkommissionen mitwirken
- in hochschulpolitischen Angelegenheiten im Senat mitwirken
- im AStA, in der Fachschaft und im Fachschaftratsrat bei der Wahrnehmung der Studienangelegenheiten und bei der Förderung der studentischen Zusammenarbeit mitwirken. Auf fakultätsübergreifender und internationaler Ebene ist dies Aufgabe des AStA (allgemeiner Studierendenausschuss) und bei fakultätsbezogenen Studienangelegenheiten geschieht dies in der Fachschaft.⁴
- im AStA, in der Fachschaft und im Fachschaftratsrat (auf Fakultätsebene) bei der sozialen Förderung der Studierenden mitwirken und die besonderen Bedürfnisse von Studierenden mit Kindern und von behinderten Studierenden berücksichtigen. Außerdem fördern sie die geistigen, musischen und sportlichen Interessen der Studierenden.⁵

AStA

Статут університету міста Констанц від 30.09.2006⁶ повторює у § 8 завдання § 2 Статті 3 земельного Закону про вищі навчальні заклади та конкретизує окремі деталі студентського самоврядування та представництва: «Про завдання, згідно § 2 Статті 3 земельного Закону про вищі навчальні заклади, приймає рішення загальний студентський комітет (AStA).[...]. До нього входять з правом голосу представники студентів у Сенаті та ще десять студентів, котрі отримали наступні місця за результатами виборів до Сенату. Загальний студентський комітет обирає голову та двох заступників. Рішення виконуються ректоратом. Строк перебування студента або аспіранта на посаді в університетських органах та в AStA складає один рік.»

Студентська рада відділення (Fachschaft) (§25 Стаття 4 земельного Закону про вищі навчальні зклади)

На факультетах створюються студентські «фахові ради» відділень – Fachschaft – як студентський комітет Ради факультету, Fachschaft складається з шести членів. Студенти – члени Fachschaft належать до Ради факультету як офіційні члени; обрання подальших членів регулює Статут університету. Студентські члени Ради, обрані більшістю голосів, – це голова та заступник голови цього студентського комітету. [...] Зі студентських «фахових рад» усіх відділень утворюється загальна Студентська рада, до якої входять члени AStA з правом дорадчого голосу. Голова AStA скликає Студентську раду та керує засіданнями. Студентська рада обговорює питання про навчання на міжфакультетському рівні, які є результатом роботи студентського представництва в університетських органах, та дає рекомендації AStA при виконанні завдань. Ця рада має право, в межах своїх повноважень, подавати заяви та висувати вимоги до відповідних колегіальних органів, останні зобов'язані розглянути ці вимоги.

¹ Закон про загальні принципи організації вищої школи від 26.01.1976. Перевиданий 19 січня 1999 року (Федеральний вісник законів. I ст. 18); востаннє внесена поправка статтею 2 G від 12.4.2007 (Федеральний вісник законів. I ст. 506).

² Закон про вищі навчальні заклади в землі Баден-Вюртемберг в редакції від 1.1.2005 (Вісник законів ст. 1), востаннє внесена поправка 29 липня 2010 (Вісник законів. ст. 555, 562).

³ Згідно з § 8 Ст. 4 Земельного Закону про вищі навчальні заклади, університет приймає Статут відповідно до цього закону.

⁴ Згідно з § 65 Ст. 2 Земельного Закону про вищі навчальні заклади та § 25 Ст. 4 Земельного Закону про вищі навчальні заклади

⁵ Згідно з § 2 Ст. 3 Земельного Закону про вищі навчальні заклади та § 25 Ст. 4 Земельного Закону про вищі навчальні заклади

⁶ В редакції від 30.09.2006 (Оприлюднено в Офіційних повідомленнях університету міста Констанц № 50/2006) та в поправці від 24.10.2008 (Оприлюднено в Офіційних повідомленнях університету міста Констанц № 53/2008).

AStA

Die Grundordnung der Universität Konstanz vom 30.09.2006⁶ wiederholt im § 8 die Aufgaben des § 2 Abs. 3 LHG und konkretisiert die Einzelheiten der studentischen Selbstverwaltung und Vertretung: „Über Aufgaben nach § 2 Abs. 3 LHG beschließt der Allgemeine Studierendenausschuss (AStA). [...] Ihm gehören stimmberechtigt die studentischen Senatoren sowie diejenigen zehn Studierenden an, auf die nach dem Ergebnis der Senatswahl die nächsten zehn Sitze entfallen würden. Der Allgemeine Studierendenausschuss wählt einen Vorsitzenden und zwei Stellvertreter. Die Beschlüsse werden vom Rektorat vollzogen. Die Amtszeit der Studierenden bzw. eingeschriebenen Doktoranden in den Gremien sowie im AStA beträgt ein Jahr.“

Fachschaft (§25 Abs. 4 LHG)

An den Fakultäten wird eine Fachschaft als studentischer Ausschuss des Fakultätsrats gebildet, die aus sechs Mitgliedern besteht. Die jeweiligen studentischen Fakultätsratsmitglieder gehören diesem als Amtsmitglieder an; die Wahl der weiteren Mitglieder regelt die Grundordnung. Die mit den meisten Stimmen gewählten studentischen Mitglieder sind Sprecher und stellvertretende Sprecher dieses Ausschusses. [...] Aus den Fachschaften wird ein Fachschaftratsrat gebildet, dem mit beratender Stimme die Mitglieder des Allgemeinen Studierendenausschusses (AStA) angehören. Der Vorsitzende des AStA beruft den Fachschaftratsrat ein und leitet ihn. Der Fachschaftratsrat erörtert fakultätsübergreifende Studienangelegenheiten, die sich aus der Mitarbeit der studentischen Vertretung in den Gremien ergeben, und berät den AStA bei der Erfüllung von dessen Aufgaben. Er hat das Recht, im Rahmen seiner Befugnisse Anträge an die zuständigen Kollegialorgane zu stellen; diese sind verpflichtet, sich mit den Anträgen zu befassen.

¹ Hochschulrahmengesetz vom 26.01.1976. Neugefasst durch Bekanntmachung v. 19. Januar 1999 (BGBl. I S. 18); zuletzt geändert durch Art. 2 G v. 12.4.2007 (BGBl. I S. 506).

² Gesetz über die Hochschulen in Baden-Württemberg in der Fassung vom 1.1.2005 (GBl. S. 1), zuletzt geändert am 29. Juli 2010 (GBl. S. 555, 562).

³ Gemäß § 8 Abs. 4 LHG gibt sich die Hochschule eine Grundordnung nach Maßgabe dieses Gesetzes.

⁴ Gemäß § 65 Abs. 2 LHG und § 25 Abs. 4 LHG

⁵ Gemäß § 2 Abs. 3 LHG und § 25 Abs. 4 LHG

⁶ In der Fassung vom 30.09.2006 (Veröffentlicht in den Amtlichen Bekanntmachungen der Universität Konstanz Nr. 50/2006) und der Änderung vom 24.10.2008 (Veröffentlicht in den Amtlichen Bekanntmachungen der Universität Konstanz Nr. 53/2008)

Кім Шухгардт, член Сенату 2010 року:

Законом про вищі навчальні заклади землі Баден-Вюртемберг встановлено, що АStA (загальний студентський комітет) не має права займатися політикою, а також не вирішує самостійно питання щодо своїх фінансів та контрактів. До його завдань належить підтримка інтелектуальних, художніх та спортивних інтересів студентів. Крім того, АStA має займатися вирішенням питань про соціальні потреби студентів. Для того, щоб студентське представництво могло ефективно представляти інтереси студентів, воно повинно, на мою думку, мати право висловлюватися також політично. Для цього студентське представництво відхиляється від Закону про вищі навчальні заклади та працює у незалежному органі, в U-AStA (незалежний загальний студентський комітет).

Для того, щоб студенти могли самостійно управляти фінансами та укладати договори на користь своїх членів, щоб мати більше свободи, особливо при організації заходів, студентське представництво бореться зараз за те, щоб АStA був юридично визнаним органом університету. Окрім можливості політично висловлюватися, це б також полегшило офіційне представництво студентів.

Kim Schuchardt, Senatsmitglied 2010:

Entsprechend LHG steht fest, dass sich der AStA nicht politisch engagieren darf und auch nicht alleine über seine Finanzen und Verträge entscheidet. Zu den Aufgaben gehören die Förderung der geistigen, musischen und sportlichen Interessen der Studierenden. Außerdem soll sich der AStA für die sozialen Bedürfnisse der Studierenden einsetzen. Damit die Studierendenvertretung sich effektiv für die Bedürfnisse der Studierenden einsetzen kann, muss sie sich - meiner Meinung nach - auch politisch äußern dürfen. Zu diesem Zweck wendet sich die Studierendenvertretung in der Regel vom LHG ab und arbeitet in einem unabhängigen Gremium, dem U-AStA.

Damit die Studierendenschaft selbst die Finanzen verwalten darf und zugunsten ihrer Mitglieder Verträge abschließen kann, um insbesondere beim Organisieren von Veranstaltungen mehr Freiheiten zu haben, kämpft die Studierendenvertretung derzeit dafür, dass der AStA gesetzlich als Körperschaft der Universität anerkannt wird. Neben der Möglichkeit sich politisch zu äußern, würde das die offizielle Studierendenvertretung einfacher machen.

Учасники проекту перед дзвіницею Софіївського собору
Projektteilnehmer vor dem Glockenturm der Sophienkathedrale

Система навчання в університеті м.Констанц Оксана Павлюк

Перш ніж знайти українських студентів із системою студентського самоуправління в університеті міста Констанц, з якою ми мали змогу якнайкраще ознайомитися під час візиту в травні 2010, думаю, було б доцільно спочатку дати уявлення нашим студентам про сам навчальний процес в університеті міста Констанц, який дещо відрізняється від того, до якого ми звикли в нашому рідному університеті. В цьому розділі ми спробуємо дати загальну інформацію про всю систему та виділити певні факти та особливості, які здалися нам найбільш цікавими.

Вибір фаху

Весь університет Констанц поділений на три великі секції: секція математико-природничих наук; секція гуманітарних наук; секція права, економіки та науки управління. Загалом в університеті є більше 100 спеціальностей. Зараз у Німеччині, як і в нас, прийнята Болонська система, за якою на більшості спеціальностей студенти навчаються три роки для здобуття ступеня бакалавра та ще два для здобуття ступеня магістра. Залежно від спеціальності кількість головних предметів, що вивчається, варіює від одного до трьох. Предмети, залежно від фаху, можуть обиратися відносно вільно. Отже, існують як обов'язкові предмети, так і дисципліни на вибір. Через це студенти не мають сталих груп, які відвідують ті самі заняття.

Студентка Катрін П. з Констанцу:

«В Україні студенти не приймають рішення про вибір предметів. А для багатьох німецьких студентів це важлива вимога - зберегти вільний вибір предметів, і не обмежити його, як це відбувається зараз під час підготовки бакалаврів. Більшість студентів київського університету, але також і деякі німецькі студенти, вважають, що спущені згори навчальні плани – це не так і погано, але залишається неясним, чи це через звичку (завжди було так і все нормально працювало) чи з якихось інших причин. Відсутність бажання мати більше можливостей вибору або схвалення існуючого положення свідчать про недостатнє бажання брати участь у прийнятті рішень.»

Щоправда необхідно враховувати національні відмінності у системах освіти, щоб зрозуміти, що причина недостатнього бажання самостійного вибору предметів в Київському університеті може полягати у молодому віці (16/17 років) першокурсників.

Das Lehrsystem der Universität Konstanz Oksana Pavliuk

Um das System der deutschen Selbstverwaltung an der Universität Konstanz zu verstehen, das wir im Mai 2010 während des Besuches kennen gelernt haben, sollten Außenstehende zunächst eine Ahnung des gesamten Studienprozesses an der Universität Konstanz bekommen. Er unterscheidet sich vom dem, was wir Studierende an der Taras Schewtschenko Universität gewöhnt sind. Daher werde ich in diesem Abschnitt einige allgemeine Informationen über das Studiensystem geben und die aus meiner Perspektive interessantesten Fakten und Besonderheiten aufzeigen.

Wahl des Studiengangs

Die Universität Konstanz gliedert sich in die Mathematisch-Naturwissenschaftliche, die Geisteswissenschaftliche und die Rechts-, Wirtschafts- und Verwaltungswissenschaftliche Sektion. Insgesamt gibt es an der Universität mehr als 100 Studiengänge. Nach der Einführung des Bologna-System ist es in den meisten Fachgebieten üblich, drei Jahre zu studieren, um einen Bachelor-Abschluss zu erhalten und noch zwei weitere Jahre, um den Master zu machen. Je nach Studiengang variiert die Anzahl der Studienfächer bzw. Vertiefungsrichtungen zwischen einem und drei. Die Lehrveranstaltungen können je nach Studiengang und –fach relativ frei gewählt werden. Es gibt also sowohl obligatorische, als auch frei wählbare Veranstaltungen. Aus diesem Grund haben manche Studierende keine festen Gruppen, welche die gleichen Unterrichtsstunden besuchen.

Kathrin P. aus Konstanz meint:

In der Ukraine hat man bei der Fächerwahl keine Entscheidungsmöglichkeiten. Eine wichtige Forderung für viele deutsche Studierende ist es, die freie Fächerwahl bestehen zu lassen und nicht wie beim Bachelor einzugrenzen. Die meisten Studierenden an der Kiewer Universität, aber auch manche deutsche Studierende, finden hingegen vorgegebene Stundenpläne nicht weiter schlimm – allerdings bleibt unklar, ob aus Gewohnheit („es war schon immer so und hat funktioniert“) oder aus anderen Gründen. Der fehlende Wille nach mehr Wahlmöglichkeit, bzw. die Akzeptanz des Status Quo, zeugt von einem Mangel an Mitbestimmungswillen an beiden Universitäten. Dazu muss man allerdings auch die nationalen Unterschiede im Lehrsystem berücksichtigen, wie zum Beispiel das Alter der Studierenden. So könnte der mangelnde Wille zur selbständigen Fächerauswahl an der Kiewer Universität seinen Ursprung vielleicht in dem jungen Alter (16/17 Jahre) der Erstsemester haben.

HiWis (помічники науковців)/ Tutoren (тьютори)

HiWis (Hilfswissenschaftler) – це так звані наукові помічники професорів, які виконують різноманітну роботу в університеті. HiWis відповідають за пошук літератури, необхідних матеріалів, пауер-поінт презентації, координацію виконання певних завдань на практичних заняттях, підготовку конференцій з технічного боку (бімер, вода), вони пильнують, коли студенти пишуть контрольні роботи. Практично це виглядає, як особистий секретар викладача.

Тьютори – це ті HiWis, які допомагають викладачам у проведенні практичних занять. Вони готують додаткову інформацію та літературу, яка важлива, або може бути корисною для студентів під час лекцій та практичних занять, пояснюють студентам на додаткових заняттях те, що вони не зрозуміли під час лекцій або семінарів. Таку роботу виконують, в основному, студенти старших курсів та іноді аспіранти, вона оплачується федеральною землею з розрахунку 8,05 євро за годину. В середньому HiWis працюють від 20 до 40 годин на місяць, але як розповіли нам студенти констанцького університету, фактично ти зайнятий набагато більше.

Навчальні комісії

Навчальні комісії – це ті органи в університеті, які відповідають за всю навчальну систему університету. Вони складаються з 10 членів, 4 з яких – студенти. Основне завдання навчальної комісії полягає в тому, щоб давати рекомендації для покращення навчання та робити пропозиції щодо застосування грошей. Окрім того вони також допомагають при оцінюванні рівня викладання.

Оцінка викладання в університеті

Коли ми йшли коридором університету, нам до рук потрапив дуже цікавий папірець. Одна зі студенток пояснила, що наприкінці кожного семестру такий папірець отримує кожен студент для того, щоби оцінити професійний рівень викладання курсу.

У Німеччині університети не підпорядковуються якійсь центральній установі, а кожна федеральна земля самостійно розробляє закони для своїх університетів. Місто Констанц знаходиться у федеральній землі Баден-Вюртемберг, яка має власний Закон про вищі навчальні заклади. У § 5 йдеться про те, як саме оцінюється викладання в університеті. Отже, у цьому розділі ми спираємось саме на нього.

HiWis (Hilfswissenschaftler)/ Tutoren

HiWis (Hilfswissenschaftler)/ Tutoren sind wissenschaftliche Assistenten von Professoren, die verschiedene Arbeiten an der Universität erledigen. Sie sind beispielsweise für die Literaturrecherche, Materialbeschaffung und Power-Point-Präsentationen zuständig; korrigieren aber auch Hausarbeiten in Seminaren und überwachen Studierende bei Klausuren. Manche HiWis werden auch für allgemeine Organisationsaufgaben (Beamer, Wasser, usw.) von Konferenzen angestellt. Damit sind sie sozusagen die persönlichen Sekretäre der Professoren. Eine besondere Form von HiWis sind die Tutoren. Sie helfen den Professoren bei der Durchführung von Seminaren, indem sie zusätzliche Informationen und wichtige Literatur vorbereiten, die für die Studierenden während den Vorlesungen oder Seminaren nützlich sein könnten. Zudem erklären sie den Studierenden in zusätzlichen Kursen („Tutorien“) das, was in der Vorlesung oder im Seminar nicht verstanden wurde. Meistens sind HiWis Studierende höherer Semester oder manchmal auch Doktoranden. Sie werden vom Bundesland mit momentan 8,05 Euro pro Stunde bezahlt und sind im Durchschnitt 20 bis 40 Stunden pro Monat angestellt. Wie mir einige Studentinnen der Universität Konstanz erzählt haben, weichen die Stunden in der Realität dann aber auch oft von der festgelegten Stundenzahl ab. Je nach HiWi-Job arbeiten einige Studierende mehr, manche auch weniger.

Studienkommissionen

Die Studienkommissionen sind die Organe der Universität Konstanz, die für alle Bedingungen des Lehrsystems der Universität zuständig sind. Sie bestehen aus 10 Mitgliedern, wovon 4 Studierende sind. Die Hauptaufgabe der Studienkommissionen besteht darin, Empfehlungen zur Verbesserung des Studiums zu geben und Vorschläge für die Verwendung von zur Verfügung stehenden Geldern zu machen. Außerdem helfen sie bei der Evaluation der Lehre.

Evaluation der Lehre an der Universität

Als wir bei unserem Besuch durch den Korridor der Universität Konstanz gelaufen sind, ist uns ein sehr interessantes Zettelchen in die Hände geraten – ein Evaluationsbogen. Eine der Konstanzer Studentinnen erklärte uns, dass die Studierenden in den einzelnen Seminaren am Ende jedes Semesters diese Zettel bekommen, um das Niveau der Lehre in den jeweiligen Kursen zu bewerten. Das liegt unter anderem daran, dass in Deutschland die Hochschulen keiner Zentralbe-

hörde untergeordnet sind, sondern jedes Bundesland seine eigenen Gesetze für seine Hochschulen ausarbeitet. Konstanz befindet sich im Bundesland Baden-Württemberg, das ein eigenes Gesetz über Hochschulen hat. Im § 5 LHG BW geht es darum, wie eigentlich die Lehre an den Hochschulen evaluiert wird.

«Для оцінки виконання завдань вищих навчальних закладів згідно з § 2, а також для надання рівних можливостей для жінок та чоловіків, вищі навчальні заклади регулярно проводять власне оцінювання. Крім того, з певною періодичністю проводяться зовнішні оцінювання. [...] В оцінюванні якості викладання беруть участь студенти. Звіти про результати мають бути подані Міністерству науки в рамках річного звіту згідно з § 13 ст. 9 та мають бути оприлюднені. [...] Опитування студентів та учасників навчальних заходів, а також оцінювання відповідей мають проводитися таким чином, щоб неможливо було, або можливо тільки з великими витратами часу, коштів та робочої сили, визначити, кому з опитуваних можуть належати відповіді та оцінки. [...]».

«Zur Bewertung der Erfüllung der Aufgaben der Hochschulen nach §2 sowie bei der Durchsetzung der Chancengleichheit von Frauen und Männern nehmen die Hochschulen regelmäßig Eigenevaluationen vor. [...] Bei der Evaluation der Lehre sind die Studierenden zu beteiligen. Die Ergebnisse sind dem Wissenschaftsministerium im Rahmen des Jahresberichts nach §13 Abs.9 zu berichten und sollen veröffentlicht werden. [...] Die Befragung von Studierenden und von Teilnehmern von Lehrveranstaltungen und die Auswertung der Antworten darf nur so erfolgen, dass die Antworten und Auswertungen nicht oder nur mit einem unverhältnismäßig großen Aufwand an Zeit, Kosten und Arbeitskraft bestimmten oder bestimmbar Befragten zugeordnet werden können. [...]»

Оксана Павлюк

На наших засіданнях ми також детально обговорювали цю тему та прийшли до висновку, що налагодити таку саму систему нам навряд чи вдасться, але у нас виникли певні ідеї, які могли б допомогти покращити якість навчання. Наприклад, можна встановити на кожному факультеті «поштовий» ящик для того, щоби студенти могли висловлювати свою думку та свої проблеми. Звичайно, хотілося б, щоб керівництво приймало зауваження та побажання студентів до уваги.

Oksana Pavliuk

In unseren Sitzungen haben wir dieses Thema ausführlich behandelt und sind zu dem Schluss gekommen, dass es an der Taras Schewtschenko kaum möglich wäre, dasselbe System einzuführen. Aber wir hatten Ideen, die uns helfen könnten, die Qualität des Studiums zu verbessern. So könnten wir zum Beispiel einen Briefkasten für Feedback, einen sogenannten „Kummerkasten“, einführen. Wir wünschen uns, dass die Leitung der Uni unsere Verbesserungsvorschläge akzeptiert.

Культура зворотного зв'язку

Ольга Глейзер та Катрін Паллаш

Провівши багато дискусій, ми встановили, що головною умовою участі студентів у прийнятті будь-яких рішень є спілкування між викладачами та студентами. Вдала комунікація між усіма учасниками навчального процесу дозволяє студентам мати доступ до всієї важливої інформації та одночасно викладачі розуміють, що хвилює студентство. Було дуже цікаво побачити, наскільки порізно влаштовані комунікаційні структури в університетах Констанцу та Києва.

У Констанці оцінювання викладачів – це інструмент, встановлений адміністрацією, який забезпечує якість викладання. Його схвалення більшістю викладачів показує, що зворотній зв'язок розглядається не як критика, а як можливість покращення навчального процесу. Все відбувається на добровільній основі, бо немає жодних легальних можливостей застосування санкцій. Завдяки такому оцінюванню студенти відчувають, що їх сприймають серйозно, бо вони мають можливість висловити свою думку.

В Україні структура оцінювання виражена у меншій мірі та не регулюється і не координується централізовано адміністрацією. Незважаючи на це, таке явище все ж існує на деяких факультетах.

Під час обговорень у нас виникло враження, що практика оцінювання є бажаною серед більшості українських студентів. В ній вони бачать можливість надати ваги своїй думці та отримати певний вплив на своє навчання. Це той шлях адекватно підлаштувати навчальний процес під потреби студентів, який можна швидко реалізувати. Як розповіли нам деякі студенти, оцінювання вже існує у початковій формі та практикується деякими викладачами. Так, на хімічному факультеті, за словами Дмитра С., один з професорів організував опитування з анонімними запитаними до викладачів стосовно всіх проблем викладання або адміністрації на їхньому факультеті. Професор відповідає на питання та таким чином виходить на особистий діалог зі студентством. Така практика показує, що на деяких факультетах готовність іти на контакт серед київських професорів дуже висока. На факультеті журналістики існує онлайн-приймальня декана для того, щоб він міг особисто на форумі відповісти на всі питання, які виникають у студентів. Вони можуть задавати свої питання як анонімно, так і особисто. Такий метод простіший та безпосередніший ніж той, який ми знаємо у Констанці з призначенням зустрічей у прийомні години. Це спрощує безпосередню комунікацію між студентами та особами, які приймають рішення, та сприяє налагодженню діалогу між адміністрацією та студентством. Це перший та найважливіший крок до участі студентів у прийнятті рішень в університетських справах.

Feedback-Kulturen

Olga Gleyzer und Kathrin Pallasch

In vielen geführten Diskussionen wurde deutlich, dass die Voraussetzung und somit die Basis jeglicher studentischer Mitbestimmung ein Austausch zwischen Professoren und Studierenden ist. Eine gelungene Kommunikation zwischen allen Beteiligten ermöglicht es den Studierenden an wichtige Informationen zu gelangen und gleichzeitig bekommen die Professoren einen Eindruck davon, was die Studierenden bewegt. Es war interessant zu sehen, wie unterschiedlich die Kommunikationsstrukturen innerhalb der Universitäten in Kiew und Konstanz funktionieren.

In Konstanz ist die Evaluation von Lehrkräften durch Studierende ein von der Verwaltung eingesetztes Instrument zur Qualitätssicherung der Lehre. Dabei zeigt die Akzeptanz der meisten Lehrkräfte, dass Feedback nicht grundsätzlich als Kritik, sondern als eine Möglichkeit zur Verbesserung der Lehrveranstaltungen angesehen wird. Dies alles geschieht auf freiwilliger Basis, da es keine legalen Sanktionsmöglichkeiten gibt. Durch die Evaluation fühlen sich die Studierenden ernst genommen, da sie ihre Meinung äußern dürfen. In Kiew ist die Evaluationskultur unserer Meinung nach geringer ausgeprägt und nicht zentral von der Verwaltung geregelt oder koordiniert. Nichtsdestotrotz wird diese Praxis an manchen Fakultäten ausgeübt.

In den Gesprächen bekamen wir den Eindruck, dass die Praxis der Evaluation von den meisten Kiewern Studierenden gewünscht ist. Sie sehen darin eine Möglichkeit ihre Meinung geltend zu machen und einen gewissen Einfluss auf die Lehre zu nehmen. Es ist ein schnell realisierbarer Weg, die Lehrveranstaltung adäquat an die Bedürfnisse der Studierenden anzupassen. Aus den Berichten einiger Studierenden haben wir erfahren, dass die Evaluationspraxis schon in Anfängen vorhanden ist und von manchen Professoren ausgeübt wird. So gibt es im Fachbereich Chemie, laut Dimitri S., eine von einem Professor veranstaltete Feedbackrunde mit anonymen Anfragen an die Professoren bezüglich aller Probleme in der Lehre oder Verwaltung innerhalb ihres Fachbereichs. Der Professor beantwortet die Fragen und kommt so persönlich in einen Dialog mit den Studierenden. Diese Praxis zeigt, dass in manchen Bereichen die Kontaktbereitschaft der Kiewer Professoren sehr hoch ist. Im Fachbereich Journalistik ist ein Online-Büro des Dekans eingerichtet, um entstehende Fragen persönlich in einem Forum beantworten zu können. Die Fragen können anonym oder persönlich von den Studierenden gestellt werden. Diese Methode ist einfacher und direkter, als wir es von Konstanz mit Terminvergabe und Sprechzeiten kennen. Es vereinfacht die direk-

У нас є пропозиції щодо того, як можна поглибити структуру оцінювання шляхом встановлення на кожному факультеті та в інститутах поштової скриньки, куди кожен студент може принести свої скарги або коментарі стосовно різноманітних завдань організації та адміністрації. Вміст скриньки має передаватися адміністрації та опрацьовуватися нею.

Прикладом того, що комунікація може бути вдалою, є стаття Анастасії К. про проблеми у студентській їдальні. Робітники їдальні стверджують, що у їхній залі не дозволено вчитися або читати. Настя звернулася до завідувачки їдальнею щодо цієї проблеми. Вона була здивована, що у їдальні існує така заборона. Поговоривши з робітниками їдальні, вона вирішила цю проблему. Після цього студенти знову могли вчитися та читати у їдальні. Це показує, як важливо, щоб студенти могли при всіх проблемах звертатися безпосередньо до адміністрації та викладачів для пошуку спільного рішення.

Система навчання:

Hiwis (помічники науковців) та тьютори

Німецька система залучення студентів до процесу наукового дослідження у формі допоміжних робіт створює тісний контакт між дослідниками і професорами з одного боку та студентами – з іншого. Професори перекладають на студентів частину відповідальності, що вимагає певну ступінь визнання та довіри до студентів. Передача обов'язків тьюторства старшим студентам показує, що професори вважають їх досить компетентними. Фінансова винагорода – це офіційне визнання старань та витрати часу тьюторів та „Hiwis“.

te Kommunikation zwischen Studierenden und den Entscheidungsträgern und trägt somit zur Dialogbereitschaft zwischen Entscheidungsträgern und Studierenden bei. Dies ist der erste und wichtigste Schritt zur studentischen Mitbestimmung bei universitären Angelegenheiten.

Es gibt auch Vorschläge wie man diese Evaluationskultur vertiefen könnte, indem man in jeder Fakultät Briefkästen einrichtet, wo jeder Studierende seine Beschwerden oder Kommentare bezüglich diverser Organisations- und Verwaltungsabläufe abgeben kann. Der Inhalt der Briefkästen sollte an die Verwaltung weitergeleitet und dann bearbeitet werden.

Ein Beispiel dafür, was eine gelungene Kommunikation ausmachen kann, zeigt Anastasijas Bericht über die Probleme in der Mensa. Die Angestellten in der Mensa behaupteten, dass man im Speisesaal nicht lernen oder lesen durfte. Anastasija wand sich an die Verwaltungsdirektorin, um dieses Problem anzusprechen. Die Direktorin war verwundert, dass solch ein Verbot in der Mensa ausgesprochen wurde. Sie setzte sich mit den dortigen Angestellten in Verbindung und konnte diesem Problem auf den Grund gehen. Die Studierenden konnten danach wieder in der Mensa lernen und lesen. Dies zeigt, wie wichtig es ist, dass Studierende mit der Verwaltung und den Professoren bei Problemen in direktem Kontakt stehen können, um eine gemeinsame Lösung zu finden.

Lehrsystem: Hiwis/ Tutoren

Das deutsche System der Einbindung der Studierenden in den Forschungsprozess in Form von Hilfsarbeiten schafft einen engeren Kontakt zwischen dem Forschungs- und Lehrpersonal und den Studierenden. Die Professoren übertragen den Studierenden Verantwortung, was ein gewisses Maß an Akzeptanz und Vertrauen in die Studierenden erfordert. Auch das Übertragen von Tutorien an ältere Studierende zeigt, dass die Professoren sie als kompetent erachten. Die finanzielle Entschädigung ist die offizielle Anerkennung der Mühe und des Zeitaufwands der Tutoren und der wissenschaftlichen Hilfskräfte.

Проживання та харчування студентів

Анастасія Коп'як

Усі абітурієнти, незалежно з якої вони країни, стикаються після закінчення школи і на початку свого нового життєвого етапу з низкою проблем: для українських справжнім жахом були колишні вступні іспити чи нинішнє незалежне оцінювання, а от німецькі ламають собі голову, який же вибрати університет для здобуття майбутньої професії. Однак не менш важливими завданнями, які потрібно вирішити усім, є проживання і харчування, оскільки вони є передумовою для успішного навчання та активності студентів.

Ось тут ми наштовхуємося на велику різницю в організації студентського побуту між університетом м. Констанц та КНУ ім. Шевченка. У вирішенні питань проживання і харчування в університеті Констанц на допомогу студентам приходить студентська організація «Зеецайт» (Seezeit). Вона тісно співпрацює з цим вищим навчальним закладом, перейнявши на себе ряд функцій, які в Україні виконуються, зазвичай, самими університетами. Організація «Зеецайт» була створена студентами і для студентів понад 80 років тому, спочатку як некомерційна, однак зараз це змінилося. За можливість скористатися послугами цієї організації студенти сплачують 48 євро на семестр. Сьогодні «Зеецайт» відіграє важливу роль не тільки у місті Констанц, а й у сусідніх містах Равенсбурзі та Вайнгартені. Біля 170 працівників організації опікуються 20 000 студентів із семи вищих навчальних закладів федеральної землі Баден-Вюртемберг. Основними напрямками, у яких працює «Зеецайт», є: проживання і харчування студентів, психологічна консультація, допомога у пошуках роботи та приватних кімнат (для цього виділена спеціальна онлайн-сторінка, на якій можна розмістити повідомлення як про пошук роботи чи приватного житла, так і про їхнє надання). Крім цього, існує також так звана BAföG-консультація. BAföG - це вид державного кредиту для тих, хто здобуває освіту, але не забезпечений фінансово. Чи отримає студент такий кредит, залежить від доходів його батьків. Коли ж він закінчить університет і знайде роботу, то повинен повернути тільки половину кредиту, а іншу половину покриває держава.

Проживання студентів

Ставши студентом університету Констанц, Ви маєте кілька можливостей пошуку житла. Якщо гаманець дозволяє винаймати квартиру, то потрібно лише знайти її відповідно до Вашого смаку на сайті «Зеецайт». Проте якщо Ви хочете отримати місце у гуртожитку, то для цього необхідно заповнити заяву і чекати відповіді. Через кілька тижнів Вам повідомлять, чи отримали Ви кімнату. Однак таких щасливців серед студентів небагато, оскільки кількість місць у гуртожитках дуже об-

Das studentische Wohnen und Essen

Anastasija Kopjak

Alle Abiturienten – egal aus welchem Land sie kommen – stoßen nach der Schule mit dem Beginn eines neuen Lebensabschnitts auf eine Reihe von Problemen: Aufnahmeprüfungen müssen bestanden und Entscheidungen für die richtigen Universitäten getroffen werden. Dabei spielen auch ganz alltägliche und pragmatische Sorgen und Nöte, wie das Wohnen und Essen während des Studiums, eine wichtige Rolle. Denn diese sind die Grundvoraussetzung dafür, dass das Studium gelingen kann und den Studierenden dabei auch noch die Möglichkeit für ein freiwilliges Engagement bleibt.

In diesem Punkt merkt man bei der Organisation einen großen Unterschied zwischen der Universität Konstanz und der Taras Schewtschenko Universität in Kiew. Bei der Lösung der Probleme des Wohnens und Essens an der Universität Konstanz kommt das Studentenwerk ‚Seezeit‘ den Studierenden zur Hilfe. Es arbeitet eng mit der Hochschule zusammen und übernimmt zahlreiche Aufgaben, die in der Ukraine in der Regel von den Universitäten selbst ausgeübt werden. Ursprünglich war die Organisation ‚Seezeit‘, die vor über 80 Jahren von Studierenden für Studierende gegründet wurde, nicht kommerziell. Heute ist sie es und spielt neben Konstanz auch in den Nachbarstädten Ravensburg und Weingarten eine wichtige Rolle. Um die Dienstleistungen des Studentenwerks nutzen zu können, müssen die Studierenden pro Semester an das Studentenwerk ca. 48 Euro bezahlen.

Insgesamt kümmern sich über 170 Angestellte um ungefähr 20.000 Studierende aus insgesamt sieben Hochschulen des Bundeslandes Baden-Württemberg. Die wichtigsten Tätigkeitsfelder von ‚Seezeit‘ sind dabei: das studentische Wohnen und Essen, eine psychologische Beratung und die Hilfe bei der Suche nach einem Job oder Privatzimmer mit Hilfe einer aktuellen Datenbank auf der Homepage. Des Weiteren gibt es eine Bafög-Beratung. Bafög ist eine Art staatlicher Kredit für Auszubildende und Studierende, deren Familie sich ihr Studium nicht leisten kann. Daher hängt die Frage ob man Anspruch auf Bafög hat auch vom Einkommen der Eltern ab. Nach dem Abschluss des Studiums muss nur die Hälfte des Gesamtkredits zurückgezahlt werden. Die andere Hälfte bezahlt der Staat.

Das studentische Wohnen

Als Student an der Universität Konstanz gibt es verschiedene Möglichkeiten, nach einem Zimmer zu suchen. Wenn es der Geldbeutel erlaubt, eine eigene Wohnung zu mieten, kann man beispielsweise auf

межена, а в університеті Констанц навчається 9500 студентів.

Організація «Зецайт» пропонує кімнати в шістнадцяти житлових комплексах у Констанці (кількість кімнат у них становить 2 443). Житло можна підібрати на будь-який смак у різних частинах міста. Завдяки хорошему транспортному сполученню не виникає жодних проблем із тим, як добратися до університету. Хоча варто зауважити, що багато студентів надають перевагу велосипеду. Адже цей вид пересування ще й допомагає зберігати відмінну фізичну форму. У заявці на гуртожиток можна вказати не один, а два, три, а то й усі шістнадцять гуртожитків. Таким чином буде більша ймовірність отримання житла.

Важливо також згадати і про вартість проживання, яке сильно залежить від розміру та розміщення кімнати і самого гуртожитку. Констанц є досить дорогим містом, тому ціни на квартири та гуртожиток коливаються. Так, наприклад, найдешевша кімната коштує приблизно 186 євро, а найдорожча (апартаменти на одного, з власною кухонною нішею та душем) – 420 євро за місяць. На одному поверсі живуть біля 16 осіб, які ділять між собою кухню і ванну. Популярною також є так звана «Wohngemeinschaft», коли в одній великій квартирі живе від 2 до 8 чоловік. Вигідним є те, що ціну за квартиру вони ділять між собою. Коли хтось із такої квартири виїжджає, то на його місце шукають іншого.

Що сьогодні на обід?

Організація «Зецайт» організовує роботу їдальні у вищих навчальних закладах міста Констанц, Равенсбурга та Вайнгартена. На мою думку, це їй добре вдається. Принаймні, усі аспекти, які потрібні для якісної організації процесу харчування, детально продумані. Щомісяця виходить журнал «Кампульс» («Campuls»), в якому друкується меню на місяць наперед. Також його можна знайти на сайті цієї організації, а ще воно завжди вивішується на стіні біля їдальні.

Пропозиція у виборі страв, порівняно з КНУ, дуже різноманітна. Завжди можна з'їсти якийсь супчик чи салатик, а вибір других страв взагалі вражає: картопля-пюре і картопля-фрі, макарони, рис; є різні підливки до них. Щоденно є як м'ясо (свинина, курятина, яловичина) і риба, так і страви для вегетаріанців. Не оминули увагою і біо-їжу, яка стає все популярнішою в світі. Ще однією цікавою харчовою пропозицією є «Grill-Theke» (гриль-прилавок). Пропозиція зовсім не дешева, коштує 5 євро, але тут готуються страви з високоякісних продуктів (стейки, смажені ковбаски, котлети).

Оплатувати страви можна готівкою або за допомогою спеціальної безконтактної картки, яку треба попо-

der Homepage von ‚Seezeit‘ nach einer passenden suchen. Wer aber ein Zimmer im Studentenwohnheim möchte, muss rechtzeitig einen Antrag auf einen Wohnheimsplatz ausfüllen. Nach ein paar Wochen bekommt man dann eine Antwort. Nicht für alle Interessenten kann so ein Dach über dem Kopf gefunden werden. Denn auf die derzeit 9.500 Studierenden der Universität Konstanz kommen nur 2.443 Wohnheimszimmer, die das Studentenwerk ‚Seezeit‘ in 16 Wohnanlagen in Konstanz zur Verfügung stellt. Je nach Geschmack kann man sich eine Bleibe in den verschiedenen Teilen der Stadt aussuchen, von denen aus die Universität, dank der guten Verkehrsanbindung, immer problemlos zu erreichen ist. Um die Wahrscheinlichkeit, ein Zimmer zu bekommen, zu erhöhen, kann man im Antrag auf einen Wohnheimsplatz nicht nur eine Wunsch-Wohnanlage, sondern auch zwei, drei oder alle 16 angeben.

Der Preis für das Wohnen ist sehr stark von der Größe und Lage des Zimmers und Wohnheims abhängig. Konstanz ist auf die Mietpreise bezogen für deutsche Verhältnisse eine ziemlich teure Stadt, so dass die Preise sehr schwanken: das billigste Zimmer in einer Wohngemeinschaft im Wohnheim kostet beispielsweise etwa 186 Euro und das teuerste – als Einzelzimmer-Appartement mit eigener Kochnische und Badezimmer – 420 Euro pro Monat. Auf einem Stock können bis zu 16 Personen wohnen, die sich Küche und Badezimmer teilen.

Sehr verbreitet sind in Konstanz sogenannte „Wohngemeinschaften“ („WG“). Je nach Größe der Wohnung wohnen hier meistens von 2 bis 8 Personen in einer Privatwohnung zusammen und teilen sich die Miete. Wenn einer der Mitbewohner auszieht, suchen die anderen einen neuen Mitbewohner für das verlassene Zimmer.

Was gibt's heute zum Essen?

Das Studentenwerk ‚Seezeit‘ organisiert auch die Mensen in den Hochschulen in Konstanz, Ravensburg und Weingarten. Das Menü kann auf der Homepage von ‚Seezeit‘ abgerufen werden und steht auch an der Wand neben dem Eingang der Mensa. Sonst erscheint jeden Monat auch die Zeitschrift „Campuls“ (von ‚Seezeit‘), in der unter anderem das Menü für den ganzen Monat abgedruckt ist. Das Angebot der Speisen ist im Vergleich zur Schewtschenko Universität sehr vielfältig. Man kann immer eine Suppe wählen, aber auch verschiedene Beilagen wie Kartoffeln, Nudeln oder Reis und verschiedene Soßen. Nicht nur Fleischesser werden bei Schweine-, Hühner- oder Rindfleisch satt,

внювати. Ці картки студенти можуть отримати разом зі студентським квитком. Одна картка коштує 7 євро, але після її повернення Ви отримуєте ці гроші назад. Їдальня університету Констанц приголомшує своїми розмірами і мальовничим видом з вікна. Не кожен ресторан може похвалитися такою чудовою атмосферою, яка панує у цій студентській їдальні.

sondern auch Vegetarier finden etwas für sich. Sogar Bio-Essen gibt es. Noch ein interessantes Angebot ist die sogenannte „Grill-Theke“. Die ist mit 5 Euro verhältnismäßig teuer, wird aber aus hochqualitativen Lebensmitteln gekocht (Steaks, Bratwürstchen usw.). Bezahlen kann man entweder bar oder mit Hilfe einer speziellen Karte, die immer wieder aufgeladen werden kann. Die können Studierende gegen einen Pfand von 7 Euro mit dem Studentenausweis bekommen. Besonders ist an der Mensa der Universität Konstanz aber auch ihre Größe und der wunderschöne Ausblick aus den Fenstern auf den Bodensee. Nicht alle Restaurants haben eine so angenehme Atmosphäre.

*Оголошення груп за інтересами в університеті м. Констанц
Aushänge von Nachrichten & von Hochschulgruppen
an ‚Schwarzen Brettern‘ der Universität Konstanz*

Один за всіх і всі за одного Сильвія Грібік

Лише впорядковане та убезпечене особисте життя дає можливість думати про студентське самоврядування. Враховуючи всі ті завдання, які лежать на плечах київських студентів щодо самостійного забезпечення основних умов життя, залишається питання, наскільки вони взагалі мають на це час.

Брак центрального постачальника послуг для задоволення потреб студентів в університеті імені Тараса Шевченка робить активну, добровільну діяльність студентів необхідною. Це проявляється зокрема у послугах студентського профкому, діях студентського парламенту та в житті гуртожитків.

Гуртожитки

Університет має 21 гуртожиток, де живуть загалом 8700 осіб, з яких 8400 – студенти. Як правило, лише ті студенти, які не проживають у Києві, мешкають в гуртожитках. Місця в гуртожитках забезпечені для близько 1/3 всіх студентів. Такої проблеми браку житла, як у Констанці, немає, коли на початку семестру 1400 студентів не знайшли собі, де жити.

На відміну від гуртожитків у Німеччині, гуртожитки в Україні розділені за факультетами. Кожен гуртожиток має читальний зал з власною бібліотекою, телевізійну кімнату, робочу кімнату, тренажерний зал, кухні загального користування та загальні душеві кімнати у коридорі. У кімнатах живуть по 2-4 особи. Щомісячна орендна плата за кімнату в гуртожитку складає 100 гривень (10 €). У самому гуртожитку є обраний представник та ще декілька відповідальних осіб, які виконують різноманітні завдання. Є, наприклад, певні мешканці гуртожитку, які кожного тижня перевіряють кімнати на чистоту та порядок і мають повноваження змусити мешканців прибрати помешкання. За чистоту на кухні відповідальна щотижня інша кімната на поверсі. Крім того, мешканці гуртожитків беруть на себе такі обов'язки, як підмітати подвір'я та розчищати сніг, хоча на папері офіційно є 30 дворників. Окрім того, на канікулах студенти можуть подати заявку на те, щоб за досить пристойту оплату ремонтувати та доглядати гуртожиток. Все це сильно відрізняється від умов у Констанці. За більш високу орендну плату надаються послуги прибиральниці, яка тримає в чистоті приміщення загального користування, такі як кухні та ванні кімнати, а також студенти мають значно більше особистого простору.

Мене дуже здивувало, що на деяких факультетах нових співмешканців обирають самі жителі гуртожитку, і всі обов'язково проходять психологічний тест. Але що ж

Einer für alle – Alle für einen Sylvia Hribik

Erst ein geregelter, gesichertes Privatleben ermöglicht es, sich Gedanken über Studentische Selbstverwaltung zu machen. Bei all den Aufgaben, die die Studierenden in Kiew für ihre grundsätzlichen Lebensbedingungen selbst übernehmen müssen, bleibt daher die Frage, inwieweit sie dafür überhaupt die Zeit haben.

Das Fehlen eines zentralen Dienstleisters für die Befriedigung der Bedürfnisse der Studierenden macht an der Universität Taras Schewtschenko ein größeres, freiwilliges Engagement der Studierenden notwendig. Dies zeigt sich unter anderem an den Dienstleistungen der Studentischen Gewerkschaft, den Aktionen des Studentischen Parlaments und am Leben in den Wohnheimen.

Wohnheime

Es gibt 21 Wohnheime, die insgesamt 8.700 Personen beherbergen, wovon 8.400 Studierende sind. Üblicherweise wohnen in den Wohnheimen nur Studierende, die nicht aus Kiew stammen. Für ca. 1/3 der Studierenden stehen Wohnheimplätze zur Verfügung. Eine Wohnungsnot vergleichbar mit der in Konstanz, bei der zu Semesterbeginn 1.400 Studenten noch keinen Wohnraum gefunden haben, gibt es nicht.

Im Gegensatz zu den Wohnheimen in Deutschland, sind die Wohnheime in der Ukraine nach Fakultäten geteilt. Jedes Wohnheim hat einen Leseraum mit eigener Bibliothek, einen TV-Raum, einen Arbeitsraum, einen Sportraum, Gemeinschaftsküchen und gemeinsame Badezimmer auf dem Flur. Die Zimmer werden von zwei bis vier Leuten bewohnt. Die monatliche Miete für ein Wohnheimzimmer beträgt 100 Hrivna (10 Euro). Im Wohnheim selbst gibt es einen gewählten Sprecher und weitere gewählte Verantwortliche, die unterschiedliche Aufgaben übernehmen. So gibt es z.B. Bewohner, die wöchentlich die Zimmer kontrollieren bezüglich Sauberkeit und Ordnung, und auch die Autorität haben, entsprechende Bewohner zum Aufräumen zu bewegen. Für die Sauberkeit in der Stockwerksküche ist wöchentlich ein anderes Zimmer verantwortlich. Des Weiteren übernehmen die Bewohner Dienste wie Hof fegen und Schnee schippen, obwohl es auf dem Papier offiziell 30 Hausmeister gibt. Zusätzlich können sich Studierende in den Ferien freiwillig melden, um gegen eine recht gute Bezahlung das Wohnheim zu verschönern und zu renovieren. All dies steht im krassen Gegensatz zu den Bedingungen in Konstanz. Für einen höheren Mietpreis in Kiew erhält man Dienstleistungen von Putzfrauen, die die Gemeinschaftsräume wie Stockwerksküche und Badezimmer putzen und deutlich mehr Privatsphäre.

все-таки відбувається з результатами тесту, на жаль, мені не повідомили.

На мою думку, університет має поклопотати про те, щоб зняти зі студентів частину обов'язків, щоб вони могли зосередитися на навчанні. Однак, це, напевно, можливо лише зі зростанням орендної плати.

Їдальня

У Києві їдальня повністю інтегрована в структуру університету. Немає третьої сторони, яка б надавала ці послуги. Асортимент в їдальні менший, ніж у Констанці, до того ж на перервах знайти місце в їдальні практично неможливо. Особливо незвичайним та абсолютно протилежним до ситуації в університеті Констанц, де ректор щодня обідає в загальній їдальні та кожен студент може завжди підісти до його столу, видалося нам те, що в Київському університеті професори та ректор мають в їдальні окремий зал. Це чітко показує переважаюче ієрархічне мислення.

Психологічна консультація

Зусиллями студентського парламенту нещодавно був створений психологічний центр консультування, в якому працюють студенти психологічного факультету старших курсів. У майбутньому в психологічному центрі планується створення «гарячої лінії», яка працюватиме цілодобово сім днів на тиждень. Залучення студентів психологічного факультету я вважаю з одного боку позитивним, оскільки вони можуть допомогти своїм товаришам по навчанню та отримати певний практичний досвід. З іншого боку, на мій погляд, при виникненні серйозних психологічних проблем, краще скористатися допомогою досвідченого психолога.

Соціальні послуги

У Києві багато соціальних послуг можна отримати через студентський профком, вони набагато перевищують масштаби послуг, які надає організація студентської взаємодопомоги у Констанці «Seezeit», це, напр., забезпечення соціального захисту, фінансування і організація перебування в університетському профілакторії та на базі відпочинку, організація екскурсій, дозвілля та спортивних заходів. У цьому випадку все роблять студенти, які беруть активну участь у студентському профкомі. Послуги покриваються сумою, котру сплачують усі студенти кожного семестру.

Mich erstaunte, dass die Auswahl der neuen Wohnheimbewohner von den Bewohnern selbst erfolgt und es zudem eine verpflichtende Teilnahme an einem psychologischen Test gibt. Was allerdings mit den Testergebnissen passiert, konnte man mir leider nicht berichten. Meiner Meinung nach sollte sich die Universität darum bemühen, einen Teil der Verantwortung von den Studierenden zu nehmen, um es ihnen zu ermöglichen, sich verstärkt auf das Studium zu konzentrieren. Allerdings ist dies sehr wahrscheinlich nur mit einer Erhöhung der Mietpreise machbar.

Mensa

In Kiew ist die Mensa vollkommen integriert in die Strukturen der Universität. Es gibt keine Drittanbieter. Das Angebot ist geringer als in Konstanz, zudem ist es zu Stoßzeiten unmöglich, einen Platz zu bekommen. Besonders auffallend und im starken Kontrast zur Universität Konstanz - wo der Rektor täglich in der Mensa isst und man als Studierender willkommen ist, sich an seinen Tisch zu setzen - ist, dass die Professoren und der Direktor einen eigenen Raum zum Speisen haben. Dies demonstriert deutlich das vorherrschende Hierarchiedenken.

Psychologische Beratung

Durch das Studentische Parlament wurde kürzlich eine psychologische Beratungsstelle eingerichtet, an der sich Psychologiestudenten höherer Fachsemester beteiligen. Diese soll in Zukunft zusätzlich durch eine „Kummernummer“ ausgeweitet werden, die man 24 Stunden an sieben Tagen in der Woche nutzen kann. Der Einsatz der Psychologiestudenten ist m.E. positiv zu sehen, da die Studierenden ihren Mitstudenten helfen, sich einbringen und erste praktische Erfahrung erlangen. Andererseits scheint es bei ernsthaften psychologischen Problemen ratsamer auf einen erfahrenen Psychologen zurückzugreifen.

Soziale Dienstleistungen

Von der studentischen Gewerkschaft werden viele Dienstleistungen angeboten, die weit über das Maß vom Konstanzer „Seezeit“ hinausgehen, wie z.B. die Sicherstellung der sozialen Absicherung, die Finanzierung und Organisation von Aufenthalten im universitären Sanatorium, die Organisation von Ausflügen und Freizeiten und das Sportangebot. Dabei erfolgen die Dienstleistungen allesamt durch Studierende, die sich in der studentischen Gewerkschaft engagieren. Die Dienstleistungen werden durch einen Betrag finanziert, den alle Studierenden jedes Semester bezahlen.

Червоний корпус Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Das rote Gebäude der Kiewer Nationalen T. Schewtschenko Universität

Місце для альтернативи!

Іван Семеніст

Перебуваючи в травні 2010 року в університеті міста Констанц, під час обідньої перерви в університетській їдальні я кожного разу наштовхувався на величезну кількість листівок, флаєрів, в яких студентів запрошували відвідати той чи інший захід, приєднатися до ініціативної групи, кола однодумців. Спочатку, на рівні підсвідомості я починав шукати корені всього цього у діяльності нашого аналогу Студентського парламенту – АStA, принаймні так підказував наш український досвід, де все централізованого і немає багато місця для альтернатив. Проте моєму особистому здивуванню не було меж, коли наші колеги по проекту розповіли нам, що поряд із діяльністю АStA в Констанцькому університеті існує безліч груп за інтересами – так званих гошшугрупен. У такі групи об'єднуються студенти, що мають спільні вподобання (музика, політичні погляди, спортивні інтереси тощо). Таким чином, студенти самі мають можливість реалізувати спільний проект, обговорити ту чи іншу проблему та влаштувати свій вільний час.

Як створити власну групу за інтересами? Виявляється зовсім просто! Насправді, процедура легалізації дійсно не становить жодних проблем. Для цього достатньо лише зібрати сім однодумців та заповнити необхідний формуляр, і все – більше жодних формальностей. При цьому наші колеги з університету міста Констанц переконували нас, що наразі ще не було випадків, коли охочим відмовлялися у реєстрації. До того ж, охочі створити групу мають можливість заснувати товариство та відкрити рахунок, на який вони зможуть отримувати кошти для своєї діяльності.

Незвичним виявилось і те, що діяльність гошшугрупен ніхто, фактично, не контролює, а красномовним підтвердженням цього факту є те, що на наші наполегливі прохання назвати точну кількість зареєстрованих гошшугрупен в Констанцькому університеті – цього так ніхто й не зміг зробити. Тим, напевно, й краще – на противагу нашим реаліям, де головне: контроль і ще раз контроль. Натомість наші німецькі колеги за даних обставин вирішили інакше.

Разом з тим, єдиним недоліком у діяльності гошшугрупен, на мою думку, є відсутність їх централізованого фінансування як з боку органів студентського самоврядування, так і адміністрації університету, які, наприклад, могли би фінансувати окремі проекти найбільших груп за інтересами. Але досвід діяльності гошшугрупен демонструє, що й це не перешкода – німецькі студенти навчилися вирішувати ці проблеми. Найбільші групи за інтересами налічують сотні студентів.

Platz für Alternativen!

Ivan Semenist

Als ich im Mai 2010 in der Mensa der Universität Konstanz war sah ich jedes Mal eine große Anzahl von Postern, Flyern, Einladungen, etc., auf denen Studierende zu verschiedenen Veranstaltungen oder zu einer Mitgliedschaft in Initiativ- oder Hochschulgruppen eingeladen wurden. Unwissend wie ich war, suchte ich den Ursprung hierfür in der Tätigkeit des AStA. Der AStA ist das analoge Organ zum Kiewer Studentischen Parlament. Da bei uns alles zentralisiert ist und nicht viel Platz für Eigeninitiative bleibt nahm ich das so auch für Konstanz an. Umso größer war mein Erstaunen, als ich erfuhr, dass es neben dem AStA an der Uni Konstanz eine Vielzahl von aktiven Hochschulgruppen gibt, in denen sich Studierende vereinen, die gemeinsame Interessen haben (Musik, politische Ansichten, Sport, usw.). Auf diese Weise haben die Studierenden in Konstanz die Möglichkeit ihre Freizeit zu gestalten, verschiedene Projekte zu planen und zu verwirklichen. Wie kann man aber so eine eigene Hochschulgruppe bilden? Ganz einfach! Der Legalisierungsprozess ist an der Universität Konstanz unkompliziert und problemlos; es reicht aus, sieben Gleichgesinnte zu finden und ein Formular auszufüllen. Es sind keine weiteren Formalitäten notwendig! Und wie uns unsere Kollegen aus der Uni Konstanz zugesichert haben, gab es noch nie den Fall, dass einer Hochschulgruppe die Registrierung verweigert wurde. Die Studierenden, die eine solche Gruppe gründen, können dann auch eine Gesellschaft (Verband) gründen und ein Konto eröffnen. Auf diesem Konto werden Spendengelder gesammelt.

Ungewöhnlich war für mich auch, dass niemand die Tätigkeit der Hochschulgruppen kontrolliert. Ein guter Beweis dafür ist schon alleine die Tatsache, dass auf unsere Frage ‚wie viel registrierte Hochschulgruppen es an der Uni Konstanz gibt‘ niemand genau antworten konnte. Das ist vielleicht auch besser so – im Gegensatz zu unserer Realität an der Kiewer Universität gesehen, in der alles unter Kontrolle sein muss. Die Deutschen haben sich an der Uni Konstanz für einen anderen Weg entschieden. Einen Nachteil gibt es dabei meiner Meinung nach aber auch: das Fehlen einer zentralisierten Finanzierung von Hochschulgruppen seitens der studentischen Gremien und der Universitätsverwaltung, die vielleicht einige Projekte dieser Hochschulgruppen finanzieren könnten. Aber die alltägliche Arbeit der Hochschulgruppen demonstriert, dass dies kein wirkliches Problem darstellt. Die Konstanzer Studierenden haben gelernt, solche Probleme zu lösen.

Німецький досвід в українських реаліях

Український досвід діяльності органів студентського самоврядування (ОСС) показує, що більшість студентів не проявляють особливого інтересу до їх діяльності, натомість самі органи студентського самоврядування рідко коли враховують реальні потреби та інтереси студентів. Виходом із цієї ситуації могло би стати запровадження німецького досвіду організації студентів у групи за інтересами, створення українського аналогу гошшугрупен, але із врахуванням специфіки нашого менталітету. Оскільки досить часто ініціативи, які проявляють студенти у проведенні певних заходів, блокуються згори безпосередньо самими органами студентського самоврядування, що розцінюють це як недоречну самодіяльність «на своєму полі» з боку ініціативної молоді.

Автор, працюючи у Студентському парламенті Київського національного університету імені Тараса Шевченка, одного разу зіткнувся із ситуацією, коли два місяці не міг добитися проведення чемпіонату університету з інтелектуальних ігор, і це попри те, що університетська команда була призером міського та українського чемпіонату. Результати двомісячних зусиль ініціативної групи розбились, зіштовхнувшись із бюрократією в університетській бухгалтерії та відсутністю інтересу до заходу зі сторони ОСС, у річному плані яких не було даного заходу. Часто до Студентського парламенту приходять студенти, які мають ідеї, проекти, власні ініціативи, але у них не вистачає потрібних знань і навичок для їхньої реалізації, до того ж вони просто не знають, до кого звернутися.

Покращити ситуацію в університеті можна було б, запровадивши реєстрацію груп за інтересами. Цим міг би займатися й сам Студентський парламент або Координаційний центр по роботі зі студентами, що існує в нашому університеті. Додатковим стимулом до запровадження подібних змін в університетському житті могли би стати зміни до закону про вищу освіту, які цього року були проголосовані у Верховній Раді. В оновленому законі, зокрема, передбачено виділення половини відсотка від бюджету університету на діяльність органів студентського самоврядування, й частину цих коштів можна було б спрямувати на фінансування проектів ініціативних груп студентів на конкурсній основі, саме так, як проводиться конкурс молодіжних проектів при Міністерстві молоді, сім'ї та спорту. Така система, на мою думку, була б більш демократичною, а головне – краще враховувала би потреби студентів та не нав'язувала б їм заходи «згори».

Deutsche Erfahrung im Blickwinkel der ukrainischen Realität

Die ukrainische Erfahrung hinsichtlich der Tätigkeit von studentischen Selbstverwaltungsorganen zeigt, dass viele Studierende kein Interesse an den Tätigkeiten der studentischen Selbstverwaltungsorgane aufweisen, zumal diese Organe selten reale Bedürfnisse und Interessen von Studierenden berücksichtigen. Einen Ausweg aus dieser Situation könnte man meiner Meinung nach mit der in Deutschland gesammelten Erfahrung bezüglich der Hochschul- und Interessengruppen finden, indem man an der Universität Taras Schewtschenko eben solche Interessengruppen gründet. Sehr oft werden Initiativen, die unsere Studierenden bezüglich Veranstaltungen haben, von der Verwaltung der Universität oder sogar durch Organe der Studentischen Selbstverwaltung blockiert. Letztere sehen die Initiativen oft als „Laientätigkeit“ kreativer Jugendlicher auf dem eigenen Tätigkeitsfeld an, wie ein Beispiel aus meiner eigenen Erfahrung zeigt. Als ich im studentischen Parlament der Universität Taras Schewtschenko arbeitete, konnte ich zwei Monate lang keine Genehmigung für einen universitären Wettbewerb in intellektuellen Spielen erhalten, ungeachtet dessen, dass die Universitätsmannschaft Gewinner der städtischen und gesamt-ukrainischen Meisterschaften war. Die zweimonatigen Bemühungen der Initiativgruppe hatten keinen Erfolg aufgrund der bürokratischen Hürden unserer Buchhaltung und dem Desinteresse des studentischen Parlaments. In dessen Jahresplan war diese Veranstaltung nicht vorgesehen.

An das studentische Parlament wenden sich oftmals Studierende, die viele Ideen haben und viele Projekte realisieren wollen, allerdings über mangelnde Kenntnisse verfügen, um diese selbst umzusetzen. Diese Situation könnte meiner Meinung nach verbessert werden, indem die Interessengruppen der Universität registriert würden. Damit könnte sich sowohl das studentische Parlament beschäftigen, als auch das Koordinierungszentrum, das an unserer Uni existiert und sich mit der Zusammenarbeit mit Studierenden auseinandersetzt. Außerdem hat das ukrainische Parlament in diesem Jahr Veränderungen am Gesetz über die Hochschulbildung vorgenommen. Im neuen Gesetz ist es vorgesehen, dass 0,5% des Universitätsbudgets den studentischen Selbstverwaltungsorganen zustehen. Einen Teil von diesem Geld könnte man für die Finanzierung der Projekte von studentischen Initiativgruppen auf einer Wettbewerbsbasis verwenden. Genau so, wie Wettbewerbe von Jugendprojekten beim Ministerium für Jugend, Familie und Sport organisiert werden. Solch ein System wäre meines Erachtens demokratischer und könnte besser die Bedürfnisse von Studierenden berücksichtigen, ohne ihnen Veranstaltungen „von oben“ aufzuzwingen.

Пам'ятник Тарасу Шевченку (1814-1861) у парку перед Київським національним університетом імені Тараса Шевченка
Statue des Nationaldichters Taras Schewtschenko (1814-1861) im Park vor der Kiewer Nationalen T. Schewtschenko Universität

Комунікація та імідж університету м. Констанц Аніта Грабська

З чим асоціюється Констанц? Констанц курсує на велосипедах і в компактних автівках, грає у пляжний волейбол, серфінгує на морі-озері Бодензее, легко вчиться й подоює. Тамтешні студенти не скаржаться на навчання, не зітхають „я нічого не встигаю” і „знову багато задали”. А може, не все кажуть?.. Життя тендітного містечка в’ється навколо студентів та їхнього університету. Університет ідентифікує себе з містом. І навпаки. Видається, що іноземцю тут неважко стати „своїм”: виш надає можливості для будь-яких комунікацій. І відповідно витворює свій імідж: молодий і жвавий, беручий і до науки, й до розваг.

Емблема Uni

„Це і є Констанц”, – кажуть ректор та студенти. В центрі-Мюнстер, найвищий і найвеличніший міський собор. Справа- домініканський монастир, зліва- церковний собор. Культові споруди оперізує міст через Рейн, а вдалині видніються пагорби, на яких стоїть університет. Це не герб, а майже ієрогліф, що символізує злитість університету зі стародавнім містом. Емблема світиться на лацкані ректорського піджака. Унизу, в канцелярській крамниці, можна придбати сувеніри з цим „ієрогліфом”: ручки, брелоки, стрічки для мобільних... Так підкреслюється корпоративна культура університету та його солідний імідж.

Стосунки в університеті

На засіданні загального студентського комітету (AStA) ми- мов у кадрі молодіжного серіалу: простора кімната в яскравих афішах, де дюжина студентів у „кенгурушках” дискутує, пригощаючись пивом, колою та кавою. Порядок денний видається довільним, насправді ж усе розписано. Упродовж засідання студком може обговорити до 20 питань. Студенти визначають зручний час, ведуть протоколи, вивішують їх у Інтернеті. Розмова насичена й серйозна, проте невимушена. Тут не чути протоколізмів штибу „шановні колеги, дотримуймося регламенту”. Після відвідин AStA (студентського комітету), Fachschaften (студентських «фахових» рад), Hochschulgruppen (університетських груп за інтересами), здається, що студентські ініціативи ширяться звідусіль. Молодь намагається на рівних із адміністрацією визначати, на що витратять семестрові внески, страйкує, вимагає реальної Болонської системи й політичних прав для AStA. Цікавлюся їхньою мотивацією.

Kommunikation und Image der Universität Konstanz Anita Grabska

Womit verbindet man Konstanz? Konstanzler fahren auf Fahrrädern und mit kleinen Autos, spielen Beachvolleyball, surfen auf dem Bodensee, lernen anscheinend leicht, sind mobil und reisen. Studierende leiden unter dem Lehrprozess nicht, sagen kaum „ich schaff’s wegen Zeitnot gar nicht“ oder „wieder zu viele Hausaufgaben“. Oder wird vielleicht nur nicht alles gesagt....? Das Leben der kleinen Stadt dreht sich um ihre Studierenden und die Universität. Die Universität identifiziert sich mit der Stadt und umgekehrt. Sie konstruiert ihr Image als jung, lebendig und süchtig nach Wissenschaft und Spaß.

Universitätslogo

„Das ist Konstanz“ sagen die Studierenden und der Rektor im Bezug auf das Universitätslogo. In der Mitte sieht man das Münster, die höchste und bedeutendste Kirche der Stadt. Rechts daneben das Dominikanerkloster, links daneben die Kirche. Alles wird von der Rheinbrücke umarmt und ist in der Perspektive dargestellt, sodass man den Hügel sieht, auf dem sich die Universität befindet. Es ist kein Logo sondern fast schon eine Hieroglyphe, die die Vereinigung der Universität mit der Altstadt symbolisiert. Das Logo findet man auf dem Anzug des Rektors oder im Universitätsgeschäft, das Souvenirs mit dem Universitätslogo verkauft: Kugelschreiber, verschiedene Gadgets und diverse Kleinigkeiten... So wird die korporative Kultur der Universität und ihr Image unterstrichen.

Beziehungen an der Universität

Ein Besuch beim AStA-Treff: ein breites Zimmer mit bunten Bildern wo ein Dutzend Studierende diskutieren, Bier genießen und Kaffee und Cola trinken. Die Besprechung scheint ein bisschen chaotisch, aber alles ist reglementiert. Während der Sitzung werden im AStA bis zu 20 Fragen besprochen. Die Studierenden entscheiden über die Zeit, protokollieren alles und stellen die besprochenen Themen ins Internet. Das Gespräch ist inhaltsreich und ernst, aber dennoch entspannt. Hier wird nie gesagt: „Sehr geehrte Kollegen, bitte planmäßig weitermachen“. Nach dem Besuch von AStA, Fachschaften, Hochschulgruppen usw. scheint es so, als ob studentische Initiativen sich überall ausbreiten. Die Jugend versucht bei der Verwaltung festzustellen, wozu die Studiengebühren verwendet werden. Einige Studierende streiken, fordern ein studierbares Bologna-System und politische Rechte für den AStA. Ich erkundige mich nach der Motivation der Studierenden und werde fündig bei:

Kim Шухгарт, фізичний факультет, член AStA:

„Ми хочемо говорити на рівних із професорами, а цього ніколи не буде, якщо нас [у AStA- 13 чоловік] так мало. Втім, напевно чи десь у Європі студенти- на рівних із професорами. Вони та ректор завжди з нами співпрацюють. Спірні питання обговорюємо”.

Німецькі колеги запевняють, що студенті мають вільний доступ до професорів. Мовляв, двері їхніх кабінетів завжди відчинені. У корпусі природничих наук це наочно демонструють. А як щодо спілкування з ректором- професором Ульріхом Рюдігером? Тут є три способи. Можна підстергати його в коридорі. Ректор зупиниться й поговорить із вами, але краще не покладатися на коридори-безконечники. Можна записатися у приймальні чи домовитися з AStA, котрі мають із ним засідання щодвох тижнів. А краще... пообідати з ректором. Він щодня відвідує Мензу (їдальню) разом із усіма професорами та студентами. Можна підсісти до нього за стіл, це не моветон. Такий спосіб комунікації повівся від попереднього ректора.

Ректор Ульріх Рюдігер з учасниками проекту на терасі Сенатського корпусу університету м. Констанц
Ректор Ulrich Rüdiger mit Mitgliedern der Projektgruppe, Dachterrasse Senatsgebäude der Universität Konstanz

Kim Schuchhardt, FB Physik, AStA-Mitglied:

„Wir wollen im Gespräch mit Professoren gleiche Rechte haben. Das ist unmöglich solange wir nur 13 AStA-Leute sind. Freilich gibt es kaum Studierende in Europa, die mit Professoren gleichberechtigt sind. Der Rektor und die Professoren kooperieren immer mit uns. Offene Fragen werden diskutiert”.

Die Konstanz Kommilitonen stellen zudem fest: Studierende haben einen freien Zugang zu den Professoren, die Bürotüren sind immer geöffnet, was man in der naturwissenschaftlichen Abteilung direkt sieht. Und wie wäre es mit einem Gespräch mit dem Rektor Prof. Dr. Ulrich Rüdiger? Dafür gibt es drei Wege: 1. Ihn im Gang aufzuspueren. Der Rektor wird anhalten und mit euch reden. Allerdings sind die Chancen im Universitätslabyrinth nicht sehr hoch. 2. Man darf sich bei der Sekretärin anmelden oder auch beim AStA (sie haben alle 2 Wochen ein Treffen mit dem Rektor). 3. Am besten ist es aber, mit dem Rektor zu Mittag zu essen. Er besucht täglich die Mensa zusammen mit anderen Professoren und Studierenden. Man darf sich an seinen Tisch setzen, was nicht unhöflich ist. Im Gegenteil: Diese Art der Kommunikation funktioniert seit der Dienstzeit des vorherigen Rektors.

Першачки

Студентів, котрі «переживають» свій перший семестр, називають Erstis (від нім. erst- перший). У 2009 році AStA видала для них 100-сторінковий путівник по Університету. Надрукували за кошти рекламодавців, розповсюджують безкоштовно. На обкладинці – „ловець у житті” й девіз: „Wer eher fertig ist, kann laenger fertig sein” („Хто готовий швидше, може бути готовим довше”).

Над „посібником для чайників” попрацювали біля 20 студентів. Автори прикольні оповідають про перші кроки у виші та місті, адміністрацію, самоврядні органи, студентську культуру, можливості для праці та ваканцій. Видання формує імідж універсу, полегшує життя Erstis й дивує ретельністю. Наприклад, там ви знайдете:

- Інструкцію з користування новими копіювальними апаратами Canon, які нещодавно з’явилися у виші;
- Перелік закутків вишу, де можна балакати, медитувати, грати на фортепіано;
- Пояснення, як користуватися картками для Мензи та пралень, велосипедною парковкою;
- Карту Університету;
- Список ініціатив для допитливих (Fachschaften, Hochschulgruppen, хор, оркестр тощо) та їхні контакти;
- Вичерпний список кафе, пабів, клубів Констанца з рекомендаціями й позначками на карті міста.

Сповідання

У рухливому Констанці доволі молодіжних подій. Про цікавинки спільнота Uni дізнається в Мензі. Столи прикрушені листівками: від вечірок до баптистських зібрань і взуттєвих каталогів (без цензури). Дошки оголошень переповнені: від привату („продам костюм серфера”) до „Хочеш повчитися семестр у Іспанії?” Оголошення можна вішати всюди. Вони звисають над сходами і оживлюють кожен стовп. Інформаційний простір вишу очищують від неактуальних оголошень двічі на місяць – 1-го та 15-го числа.

Є й віртуальна афішна тумба – Die Konstanzer-Studenten-Community (<http://www.foruni.de/konstanz/index.php>), витвір однієї з Hochschulgruppen. Тут шукають роботу, співмешканців, домашні завдання, дебатують, продають, купують тощо.

Прийшовши до Uni, кожен студент отримує корпоративну електронну адресу: ім’я. прізвище@uni-konstanz.de. Так спільноту сповіщають про події, що стосуються всього Університету (наприклад, приїзд української делегації й початок цього проекту). Реклами, звісно, не шлють.

Erstis

Studierende, die ihr erstes Semester erleben, werden „Erstis“ genannt. Der AStA hat für diese 2009 ein sehr präzises Führungsbuch durch die Universität auf 100 Seiten ausgegeben. Es wurde mit Werbeeinnahmen finanziert und kostenlos verteilt. Auf dem Titelblatt steht das Motto: „Wer eher fertig ist, kann länger fertig sein“.

Am „Uniführungsbuch für Anfänger“ haben ca. 20 Studierende gearbeitet. Die Autoren erzählen sehr lustig über die ersten Schritte an der Universität, in der Stadt, über die Verwaltung, Selbstverwaltung, studentische Kultur, Arbeitsmöglichkeiten usw. Die Ausgabe entwirft ein bestimmtes Image der Universität, vereinfacht das Leben der Erstis und ist eindrucksvoll. Man findet darin Folgendes:

- Hinweise zu den Kopierern und Druckern
- eine Liste der Plätze an der Universität, wo man diskutieren, meditieren oder Klavier spielen kann
- Gebrauchshinweise zu den Mensa- und Waschkarten und für die Fahrradabstellplätze
- einen Lageplan der Universität
- Initiativen für aktive Leute (Fachschaften, Hochschulgruppen, Chor, Orchester usw.) und die entsprechenden Kontakte
- eine detaillierte Liste der Cafés, Clubs und Pubs in Konstanz mit Tipps und vielem mehr.

Informationsverbreitung

In Konstanz finden viele Veranstaltungen für die Studierenden statt. Darüber kann man sich in der Mensa erkundigen. Die Tische sind mit Flyern bedeckt: von Partys über baptistische Abende bis zu Schuhkatalogen (alles ohne Zensur). Die Informationstafeln sind überfüllt mit Mitteilungen von privaten Anzeigen („Verkaufe Surfanzug!“) bis hin zu „Ein Semester in Spanien!“. Mitteilungen dürfen scheinbar überall aufgehängt werden. Sie hängen über Treppen und erfrischen die Säulen. Zweimal pro Monat wird die Universität von nicht mehr aktuellen Mitteilungen „gesäubert“ – am 1. und am 15. Tag jeden Monats. Es gibt auch ein virtuelles schwarzes Brett – die Konstanzer-Studenten-Community (www.foruni.de/konstanz/index.php), von einer der Hochschulgruppen. Hier wird nach Arbeit, Mitbewohnern und Hausaufgabenpartnern gesucht, es wird debattiert, verkauft und gekauft. Sobald man an der Universität angenommen wurde, bekommt man eine universitäre Mailanschrift: Max. Mustermann@uni-konstanz.de. Dadurch werden die

Книгозбірня

Творить солідний імідж Uni. Одна з найбільших у Німеччині (близько 2 млн томів, журналів, фільмів, банків даних). 1000 робочих місць, 200 комп’ютерів, безкоштовний WiFi. Студенти вільно беруть фоліанти XVIII століття, читають пресу (від російської до китайської), сплять. У цьому „супермаркеті” ходять між рядів із червоними пластиковими кошиками. Автомати продають беруші за 1 євро. Літературу можна брати на 1-3 місяці, а як чогось не знайшли – вказати на сайті бібліотеки, що потрібно. Університет іноді купує новинки за заявами студентів(!). Графік роботи книгозбірні – з понеділка по п’ятницю... цілодобово. У вихідні – з 9.00 до 23.00. Прийти й засидітися може кожен. Як у середньовічній приказці. Блідий: або закоханий, або вчиться.

Мас-медіа

Uni’kon

Науково-популярний журнал. Охоплює всю спільноту університету. Інформує про навчально-наукове буття Uni: портрети нових професорів, хто вони і що досліджують; дослідницькі проекти в університеті й виграні гранти; теми дисертацій, інтерв’ю з дослідниками; міжнародна співпраця вишу й нові проекти, як у цьому взяти участь; проекти та події, організовані студентами (наприклад, театр); портрети обдарованих абітурієнтів, котрі студіюють в Uni за спеціальними програмами; дні народження професури, отримані премії та відзнаки тощо. Видавець – ректор, професор Ульріх Рюдігер. Розповсюджується безкоштовно на розкладках Uni. 46 сторінок, формат A4.

Uni-Zeitung

Зв’язківець між адміністрацією вишу та студентами. Повнокольорова газета, 16 сторінок, формат A4. Додаток до газети „Suedkurier”. Переднє слово до випусків пишуть ректор і редактор „Suedkurier”. Головні теми: політика, культура, новинки в Uni, інтеграція іноземців, психологія особистості тощо. Розповсюджується безкоштовно на розкладках Uni.

AStA-INFO

„Летучий листок”, експресивний виразник студентських поглядів. Чорно-біла газета, 4-8 сторінок, формат A4. З’являється нерегулярно, коли є гарячі інформаційні приводи, звіти про роботу і проблеми самоврядних студентських організацій. Видають студенти. Здебільшого публікують матеріали про внутрішню політику вишу щодо студентства, коментарі та критику від очіль-

entsprechenden Universitätsmitglieder über Veranstaltungen (z.B. über die Anreise einer Kiewer Delegation und den Anfang dieses Projektes) informiert. Selbstverständlich wird keine Werbung verbreitet.

Bibliothek

Sie kriert ein gutes Image der Universität. Die Bibliothek ist eine der größten in Deutschland mit ca. 2 Mio. Büchern, Zeitschriften, Filmen und Datenbanken, 1.000 Arbeitsplätzen, 200 Rechnern und kostenlosem WLAN. Die Studierenden haben freien Zugang zu Büchern im Folio-Format aus dem XVIII. Jahrhundert, lesen Zeitungen (von Russisch bis Chinesisch) und schlafen. Wie im „Supermarkt“ spazieren die Leute mit roten Plastikkörbchen zwischen den Reihen. In Automaten werden Oropax für 1 Euro verkauft. Literatur darf für 1-3 Monate ausgeliehen werden und falls ein Exemplar nicht da ist, merkt man sich dieses auf der Bibliothekswebseite für die Ausleihe vor. Manchmal kauft die Bibliothek Neuheiten auch auf Nachfrage der Studierenden (!).

Besonders sind auch die Öffnungszeiten: Montag – Freitag durchgehend 24 h. Am Wochenende von 9:00 – 23:00 Uhr. Vorbeikommen und bis zum Ende bleiben darf jeder. Es ist fast wie in dem alten Spruch: „Blass: Ist er verliebt oder lernt?”

Die Massenmedien

Uni’kon

Das ist eine wissenschaftliche Zeitschrift über die ganze Universität und informiert über das wissenschaftliche Leben: Es werden Bilder von neuen Professoren, wer sie sind und was sie forschen vorgestellt. Außerdem Forschungsprojekte an der Universität und Dissertationen, Interviews mit Forschern, internationale Kooperationen der Universität und neue Projekte, von Studierenden organisierte Events (z. B. Theater), Fotos von begabten Abiturienten, die durch speziellen Programme an der Universität studieren, Geburtstage der Professoren, Auszeichnungen, Preise usw. Der Herausgeber? – Der Rektor Prof. Dr. Ulrich Rüdiger. Verteilt wird die Zeitschrift an der Universität kostenlos mit 46 Seiten im A4 Format.

Universitätszeitung

Sie stellt die Verbindung zwischen Universitätsverwaltung und Studierenden her, auf 16 farbigen Seiten im A4 Format. Sie ist außerdem Beilage zur regionalen Tageszeitung „Südkurier“. Das Vorwort wird vom Rektor

ників AStA, вісті про зустрічі із студентами інших вишів федеральної землі Баден-Вюртемберг, оголошення Hochschulgruppen тощо. За словами студентів, виходить без цензури. Розповсюджується безкоштовно в Мензі.

Campuls

Редакція відтворює „потік свідомості студентів”. Публікуються довільні коментарі, колонки роздумів, короткі опитування, есе („фрик у тобі”, як порозумітися зі співмешканцем, як студент сприймає місто, ставиться до алкоголю тощо). Збірка ліричних, не позбавлених гумору суб’єктивних поглядів, а також меню Мензи на місяць і актуальні оголошення.

Повнокольоровий журнал організації Seezeit, 24 сторінки. Переднє слово – від головного редактора (студентки) і керівника Seezeit. Допишують тільки студенти (2-9 семестр навчання). Постійна автура – 12-14 осіб. Розповсюджується безкоштовно на розкладах Uni.

Campus TV

Існує з 2003 року. Телевізю роблять кілька професорів та біля 40 студентів-ентузіастів – фізики, біологи, літератори тощо. Щосеместру на існування Campus TV виділяється 12 євро з кожного студентського внеску. Іноді знаходяться спонсори. Спільно з редакцією газети Suedkurier студенти підтримують Інтернет-портал <http://www.ctv.uni-konstanz.de>. За словами професора Альберта Кюммеля, телебачення не залежить від адміністрації вишу. Спудеям більше до вподоби знімати ігрові короткометражки, ніж дошукуватися резонансних чи скандальних подій. ТБ тут підкреслено поза політикою, тому не співпрацює з AStA і Прес-службою університету (довелося б узгоджувати контент). Практиканти вчать ладнати з технікою, але обережно, бо коли щось трапиться – платитимуть із власної кишені. За телепроекти отримують заліки. Редакційні „летючки” проводять раз на тиждень. Альберт Кюммель зауважує: постійна проблема – плинність кадрів. Студенти спалахують ініціативами, а згодом пірнають у інші проблеми.

Інше

Спеціалізована преса – наприклад, журнал „Hochschul-sport” (все про спорт в Uni), газета „Campusgrün” (екологічна тематика, видає «Зелена» університетська Група), вільне радіо Freies Radio Wellenbrecher, чи університетське радіо Uniradio Knatterton (Інтернет-радіо створюють однойменні Hochschulgruppen) тощо.

Rüdiger und einem „Südkurier“-Redakteur geschrieben. Die Hauptthemen sind: Politik, Kultur, Neues an der Universität, Integration der Ausländer, Psychologie usw. Sie wird kostenlos an der Universität verteilt.

AStA-Info

Ein Flugblatt, das einen Ausdruck studentischer Meinung darstellt, in schwarz-weiß, auf 4-8 Seiten im A4 Format und von Studierenden herausgegeben. Erscheint unregelmäßig aber immer dann, wenn es neue Nachrichten und Berichte über die Arbeit und Probleme der Selbstverwaltung der Studierenden gibt. Am meisten werden Artikel über die interne Universitätspolitik bezüglich der Studierenden, Kommentare und Kritik von AStA-Mitgliedern, Nachrichten von AStA-Treffen in Baden-Württemberg, Hochschulgruppenanzeigen usw. publiziert. Die Studierenden schreiben die Artikel und die Flugblätter erscheinen ohne Zensur. Sie werden in der Mensa verteilt.

Campuls

Die Redaktion spiegelt einen „Fluss des Studentenbewusstseins“ wider. Es werden freie Kommentare, Spalten mit Überlegungen und Gedanken, kurze Befragungen und Essays („Der Freak in Dir“, Wie findet man den passenden Mitbewohner?, wie finden Studierende die Stadt und ihre Meinung über Alkohol usw.) publiziert. Es ist eine Sammlung lyrischer, humorvoller und subjektiver Meinungen, enthält aber auch einen Mensaspeiseplan für den ganzen Monat und aktuelle Anzeigen.

Campuls ist eine farbige Zeitschrift von „seezeit“ mit 24 Seiten im A5 Format. Das Vorwort kommt vom Chefredakteur (einer Studentin) und dem Leiter der „seezeit“. Alles andere wird von Studierenden aus dem 2.-9. Semester geschrieben. Es gibt ca. 12-14 „feste Autoren“. Campuls wird kostenlos an der Universität verteilt.

Campus TV

Seit 2003 gibt es diesen Universitätssender. Einige Professoren und ca. 40 Studierende aus allen Fachbereichen wie Physik, Biologie oder Literaturwissenschaften machen das Fernsehen. Es werden 12 Euro pro Semester aus jeder Studiengebühr für Campus TV ausgegeben. Manchmal helfen aber auch Sponsoren. Zusammen mit „Südkurier“ betreiben die Studierenden ein Internet-Portal www.ctv.uni-konstanz.de. „Das Fernsehen,“ so Professor Albert Kümmel-Schnur,

Холл університету м. Констанц
Eingangsfoyer der Universität Konstanz

„ist von der Universitätsverwaltung unabhängig.“ Die Studierenden probieren sich lieber in spielerischen Kurz-Beiträgen aus, als dass sie sich mit kritischen Themen befassen, was grundsätzlich aber immer möglich ist und von den jeweiligen Interessen der Studierenden abhängt. Da das Fernsehen keine politische Meinung wiedergeben möchte, gibt es keine Kooperation mit dem AStA oder der Pressestelle der Universität (denn man müsste den Inhalt absprechen). Die Studierenden gehen mit der Ausstattung und Apparatur sehr vorsichtig um, denn wenn etwas passiert, muss es auf eigene Kosten repariert werden. Für die TV-Projekte bekommt man ECTS-Punkte. Die Treffen finden wöchentlich statt. Albert Kümmel-Schnur sagt, dass Hauptproblem sei der kontinuierliche Wechsel der Mitarbeiter. Die Studierenden ergreifen Initiativen, sind aber bald mit anderen Problemen beschäftigt.

Sonstiges

Des Weiteren gibt es eine Spezialpresse, wie z. B. die Zeitschrift „Hochschul-sport“, die alles über den Universitätssport berichtet, die Zeitung „Campusgrün“ über Ökologie, die von der Grünen Hochschulgruppe herausgegeben wird und das freie Radio Wellenbrecher oder das Universitätsradio Knatterton.

Інтерв'ю з проф. Ульріхом Рюдігером, ректором університету Констанц, про імідж вишу

Опишіть, будь ласка, імідж університету. Як Ви його уявляєте?

Це „юний”, цілеспрямований університет, орієнтований на прикладні дослідження й досягнення. Йому тільки 43 роки. Задум заснування полягав у тому, щоб створити виш, де ієрархії не відіграють такої важливої ролі, де люди вчаться та досліджують під одним дахом. Кампусна атмосфера зближує всіх більше, ніж у інших університетах. Ідея „відчинених дверей” зумовлює розробку інтердисциплінарних досліджень; ми особливо на цьому наголошуємо. Адже інтердисциплінарні дослідження – це інтердисциплінарне навчання.

Як Ви популяризуєте університет серед абітурієнтів?

Належність до „щасливої дев'ятки” елітних вишів Німеччини додала нам неймовірного попутного вітру. Сприяє також фантастичне розміщення університету. Ми навіть виграли гасло: „Наука і рай” („Science and paradise”). Тобто, тут людина може працювати, навчатися, концентруватися і одночасно мати під боком Бодензее, Шварцвальдський ліс та Альпи – швидко перемикаєшся з досліджень і навчання на прекрасні умови життя...

Чи став університет більш популярним, відколи належить до ТОП-9 вишів Німеччини?

Я б так не сказав. Наш виш мав добрі оцінки протягом десятиліть. До ТОП-9 належимо з 2007 року завдяки високому рівню навчання й гарному фінансуванню наукових досліджень (вони розглядаються та оцінюються на міжнародному рівні). Ми дбаємо про поповнення наших рядів молодими науковцями, на цьому і тримався університет до того, як увійшов до дев'ятки найкращих. Тобто, університет є успішним протягом десятиліть, а ініціатива визначення найкращих дев'яти університетів це підтвердила.

Чи організовуєте Ви рекламні акції та інші заходи, котрі створюють імідж вишу?

Каверзне питання. Ми працюємо над іміджем Університету, маркетинговою стратегією, яка правильно представлятиме виш як у стінах самого університету, так і поза ним. І дуже важливим є те, що поряд з ректоратом зібрано ключові інноваційні органи. Вони займаються зв'язками університету з громадськістю, маркетингом і фандрейзингом, організаційним менеджментом, зв'язками з випускниками. Ще є Науковий Форум, а також Прес-служба. Органи працюють синхронно, це й використовується для організації різноманітних заходів.

Im Gespräch mit dem Rektor Prof. Dr. Ulrich Rüdiger über die Außenwirkung der Universität

Beschreiben Sie bitte das Image der Universität. Wie stellen Sie es sich vor?

Die Universität Konstanz ist eine junge Universität: Sie wurde 1966 als Universität mit flachen Hierarchien gegründet in der Lernende und Forschende unter einem Dach studieren und arbeiten. Spitzenforschung, Exzellenz in Lehre und Studium, Internationalität und die interdisziplinäre Zusammenarbeit stehen seit ihrer Gründung für die Universität. Die Campus-Atmosphäre vereinigt die Mitglieder der Universität mehr als an anderen Universitäten. Diese „Politik der offenen Türen“ ist auch eine gute und wichtige Voraussetzung für die interdisziplinäre Forschung.

Wie machen Sie die Universität bei den Abiturienten bekannt?

Uns hilft die Tatsache, dass wir zu den neun Exzellenzuniversitäten Deutschlands gehören. Auch die Lage der Universität trägt dazu bei. Ich sage dazu gern: „Science and Paradise“. Das heißt, hier kann man arbeiten, lernen, sich konzentrieren und gleichzeitig Bodensee, Schwarzwald und Alpen genießen – man kann schnell von der Recherche auf wunderschöne Lebensbedingungen umschalten...

Ist die Universität populärer geworden nachdem sie eine der TOP-9 Universitäten Deutschlands geworden ist?

Durchaus, aber wir werden bereits seit Jahrzehnten in Rankings und Ähnlichem gut bewertet. Zu den TOP-9 gehören wir seit 2007 dank dem hohem Lehrveranstaltungs-niveau und guter Forschungsleistung (sie wird international bewertet). Wir kümmern uns um das Anwerben junger Forscher an die Universität, das war bereits so bevor wir zu den TOP-9 wurden. Die Universität ist seit Jahrzehnten erfolgreich, und die Exzellenzinitiative hat dies bestätigt.

Organisieren Sie Werbung und Ähnliches um das Image der Universität zu gestalten?

Ja, wir kümmern uns um das Universitätsimage, eine Marketingstrategie, die die Universität sowohl im Haus als auch nach außen vorstellen wird. Und sehr wichtig ist die Bündelung der Stabsstellen beim Rektorat. Sie beschäftigen sich mit Kommunikation, Marketing, Fundraising, Veranstaltungsmanagement und Alumni-Kontakten. Darüber hinaus gibt es noch das Konstanzer Wissenschaftsforum und die Öffentlichkeitsarbeit. Alle Bereiche arbeiten zusammen in der Stabsstelle „Kommunikation und Marketing“, das hilft, z.B. bei der Organisation verschiedener Veranstaltungen.

Враження про студентів університету м. Констанц Марія Іваницька, доцент КНУ:

«Настрій в університеті діловий. На засіданнях різних органів чітко видно, що німецькі студенти більш дорослі у судженнях, рішеннях та діях, більш зрілі, університетське навчання для них – не перехід від дитинства чи юності до дорослих життєвих ситуацій, а відповідальне, самостійне життя. Неможливо собі уявити, щоби батьки німецького студента приходили до університету і вирішували якісь проблеми своїх чад, як це іноді трапляється у нас.

У коридорах – завжди гамірно, багато студентів беруть участь у якихось акціях, до чогось закликають, рекламують проекти, продають найдки, збираючи гроші для певних заходів...»

Ада Качан, юридичний факультет КНУ:

«Уні Констанц – самодостатній, відчайдушний і новаторський. Під одним дахом тут поєднуються і відома на всю країну бібліотека, і численні можливості для релаксу на будь-який смак. А ще Університет повернений обличчям до кожного маленького студента і його інтересів. Найбільше вразили самосвідомість студентів і їхні навички дебатування.»

Eindrücke über die Konstanzer Studierenden, M. Ivanytska, Dozentin der Taras Schewtschenko Universität:

„Die Stimmung an der Universität bei den Studierenden ist geschäftsmäßig. An den Sitzungen verschiedener Gremien merkt man, dass die Konstanzer Studierenden erwachsener und reifer in ihren Aussagen, Entscheidungen und Taten sind. Das Lernen in der Universität ist für sie nicht ein Übergang von Jugendlichkeit ins erwachsene Leben, sondern verantwortungsvolles, selbstständiges Leben. Man kann sich kaum vorstellen, dass Eltern des Konstanzer Studierenden zur Universität kommen würden, um sich um seine Probleme zu kümmern, wie es bei uns noch manchmal passiert. In den Gängen ist es immer laut und im Gegenteil zu unserer Universität nehmen viele Studierende an verschiedenen Aktionen teil, machen Werbung für etwas, laden irgendwohin ein, verkaufen Snacks und sammeln Geld für bestimmte Maßnahmen.“

Ada Katschan, Fachbereich Jura, Kiewer Nationale Universität Taras Schewtschenko:

„Die Universität Konstanz ist selbstständig, tollkühn und innovativ. Ich würde sie mit einem Ameisenbau vergleichen. Sie bemerkt jeden kleinen Studierenden. Was man sofort merkt, sind die Selbstdisziplin, der gegenseitige Respekt und die Effizienz der Studierenden. Wenn man in Sitzungen zuhört, fühlt man nicht nur die Logik der besprochenen Thesen, sondern auch Ordnung bei der Diskussion. Das beeindruckte mich am meisten.“

Університет імені Тараса Шевченка: комунікація та імідж Дмитро Сисоєв

Головний науково-навчальний заклад країни, відомий Червоний корпус, осередок науки і культури, еліта вищої освіти, мрія школярів та жах абітурієнтів – усе це спадає на думку, коли йдеться про Київський Національний університет імені Тараса Шевченка.

В університеті навчається близько 30 000 студентів, працює понад 2 000 науково-педагогічних та понад 1 000 наукових працівників. Виш має партнерські відносини з понад 100 закордонними навчальними закладами. Але для пошуку нових контактів та підтримання існуючих недостатньо просто бути гарним. Важливо, щоб інші мали змогу про це дізнатися. Тобто, поряд із науковими дослідженнями має провадитися активна комунікативна робота.

Імідж Університету імені Тараса Шевченка складається з двох взаємопов'язаних частин. Перша – місце, яке посідає університет у системі вищих навчальних закладів України. Вона базується на репутації, досягненнях та довгостроковій співпраці з іншими інституціями – як національними, так і закордонними.

Друга частина – це те, що сьогодні можна про нього почути, побачити або ще якимось чином дізнатися; це те, що зображує саме „життя“ університету.

Тому важливим органом є прес-центр (<http://pressa.univ.kiev.ua/>), який координує висвітлення новин, офіційних заходів, кадрових та структурних змін тощо. Одним із його завдань є поширення актуальної інформації та офіційних повідомлень керівництва.

Факультети, Студентський парламент КНУ, профкоми та інститути видають (втім, необов'язково однакову кількість) газети, журнали та листівки. Наприклад:

- „Неофіційна газета“ (он-лайн видання gazeta.univ.kiev.ua). Безкоштовно розповсюджувалася на деяких факультетах у друкованому вигляді (2007-2008): 10 шпальт, актуальні новини для студентів, журналістські розслідування, обмін думками, цікаві історії тощо;
- „Життя NON-STOP“ 24 шпальти, повнокольорова, видається профспількою. Містить багато корисної інформації: пропозиції для працевлаштування та відпочинку, гороскопи та ін.;
- „КакТусовка“ (газета Студпарламенту з різноманітними інтерв'ю й коментарями поточних подій);
- „Фреш“ (газета філософського факультету, коментує загальноуніверситетські події, друкується багато новин та анонсів, а також інтерв'ю зі студентами та працівниками вишу).

Які можливості існують у студентів, щоб висловити свої думки, поділитися інформацією та співпрацювати над іміджем університету? У порівнянні з іншими європейськими університетами наші студенти мають, на мою думку, менше часу на „додаткову“ активність на зразок

Kommunikation und Image der Kiewer Nationalen Taras Schewtschenko Universität Dmytro Sysyov

Sie ist die zentrale Universität des Staates, das bekannte rote Gebäude der Stadt, der Spitzenort der Wissenschaft und Kultur, die Elite der Hochschulbildung, der Traum der Schüler und der Albtraum der Abiturienten – das alles fällt einem ein, wenn man an sie denkt, an die Nationale Taras Schewtschenko Universität in Kiew. In dieser Hochschule sind circa 30.000 Studierende und circa 3.000 Wissenschaftler zu Hause und es gibt Partnerbeziehungen über 100 Hochschulen im Ausland. Um Beziehungen und Kontakte zu pflegen und um neue Partner und neue Wege zu finden, genügt es nicht, nur gut zu sein. Wichtig ist auch, dass die anderen das wissen. Das heißt, neben der wissenschaftlichen Tätigkeit ist auch die kommunikative Arbeit der Universität von großer Bedeutung.

Das Image der Kiewer Universität besteht aus zwei miteinander verknüpften Teilen. Der erste ist die Lage der Universität im System der Hochschulen. Dieser basiert auf Reputationen, schon erreichten Ergebnissen und der dauernden Wechselwirkung mit anderen lokalen und internationalen Strukturen. Der zweite Teil ist all das, was zu sehen und zu hören ist, und das alltägliche „lebendige“ Leben der Uni betrifft. Hauptorgan ist das sogenannte „Pressezentrum“ (<http://pressa.univ.kiev.ua/>), das seine Nachrichtenspalte zurzeit leider nur auf ukrainisch führt und sich um alle offiziellen Kontakte, Nachrichten, Neuigkeiten und strukturellen Änderungen in der Uni kümmert. Eine der Aufgaben des Pressezentums ist es, aktuelle Informationen zu verbreiten und die offizielle Position (Richtlinien, Ehrungen, Äußerungen usw.) der Uni-Verwaltung bekannt zu geben.

Danach wird es komplizierter: Fachbereiche, das studentische Parlament, Institute und die studentischen Fachschaften geben (aber nicht unbedingt alle in gleichem Maß) eigene Zeitungen, Zeitschriften und Infoblätter heraus. Zum Beispiel:

- Die „Neofizijna gazeta“ („inoffizielle Zeitung“, www.gazeta.univ.kiev.ua), die 2007-2008 in der Uni gedruckt und an einigen Fachbereichen kostenlos verteilt wurde und heute online geführt wird. Sie enthält auf circa 10 Seiten aktuelle „studentenbetreffende“ Nachrichten und Meinungen, sowie interessante Feuilletons.
- Die „Zhyttya Non-Stop“ („das Leben Non-Stop“) mit 24 farbigen Seiten, von einer Fachschaft herausgegeben, eher informativ, bietet verschiedene aktuelle studentische Aktivitäten, kulturelle Angebote und Austauschprogramme, wichtige Kontakte, aber auch ein Horoskop an.

публикацій, інтерв'ю тощо, оскільки у навчальному процесі містяться не тільки спеціальні дисципліни, але й обов'язкові загальні, такі, як філософія, педагогіка та культурологія.

Втім, найактивніші студенти, які все ж таки попри все знайшли час та натхнення поділитися своїми думками або розповсюдити певну інформацію, мають для цього багато можливостей. Зазвичай розрізняють дві ситуації: студент хоче висловити свої думки, міркування, почуття, або він прагне привернути увагу загалу на актуальну проблему і розповсюдити корисну інформацію.

Можна написати статтю у факультетських або загальноуніверситетських виданнях або розповсюдити листівки та розвісити плакати.

Наскільки ж вільно можуть студенти висловлюватися, і в якій мірі це контролюється?! Як свідчить досвід, розповсюдження листівок і плакатів пов'язане здебільшого з інформуванням про різноманітні заходи та події, отже, цензури як такої і немає; але внаслідок децентралізованого розташування навчальних корпусів інформація часто стає доступною в межах окремого факультету.

Коли ж йдеться про керівництво, права та проблеми студентів, публікації з'являються у загальноуніверситетських виданнях. Тоді актуальна тема виносить на відкриту дискусію. Існує повна свобода думки і слова: можна обговорювати як недостатню активність представників студентства у різних структурах, так і питання ввічливості під час спілкуванням у ідальні між персоналом та студентами.

Університет досить демократичний; свою думку можна висловлювати в університетських виданнях, не боячись неприємних наслідків. Однак, інколи трапляються не зовсім приємні виключення, і автор надто гострої публікації може - неофіційно - зазнати впливу з боку розкритикованого об'єкта статті. Але позбутися можливих неприємностей просто: публікуватися під псевдонімом або у наступній публікації розповісти про неконструктивну критику в бік автора.

Результат чекати не примушує: одного разу, під час ремонтних робіт відбувалося систематичне припинення освітлення окремих студентських гуртожитків (з суто технологічних причин) як раз у період важливих заліків. Звичайно, готуватися було вкрай важко. Втім, деякі викладачі не звертали уваги на студентські пояснення і вимагали стовідсоткової готовності. Після відкритого листа до декана, підписаного великою кількістю „потерпілих“, та публікації у студентському виданні дати контрольних було змінено і - дива! - світло з'явилося швидше, ніж обіцяли монтери. Цього б мабуть не сталося без впливу студентів через пресу, своєрідним осередком якої є Інститут журналістики, кузня майбутніх

– Die „KakTusovka“ ist eine Zeitung des studentischen Parlaments, mit interessanten Interviews und Kommentaren.

– Die „Fresh“ ist eine Infozeitung des Fachbereichs Philosophie mit Kommentaren zu den allgemeinen Events der Uni und Interviews mit Studierende und Mitarbeitern.

Welche Möglichkeiten haben Studierende ihre Meinungen darzustellen, Informationen zu verteilen und am Image der Universität mitzuwirken? Hier sollte man im Vergleich mit anderen europäischen Universitäten nicht vergessen, dass die Kiewer Studierenden, meiner Meinung nach, weniger Zeit haben, sich mit Nebentätigkeiten wie, z. B. Publikationen, Interviews usw. zu beschäftigen. Der Lehrprozess enthält nicht nur fachspezifische Vorlesungen, sondern auch allgemeine Disziplinen wie Philosophie, Pädagogik und Kultur. Aber die aktiven Studierenden, die doch die Zeit finden, haben mehrere Möglichkeiten, ihre eigene Meinung in der ganzen Uni darzustellen oder Informationen mitzuteilen. Es gibt grundsätzlich zwei Varianten: Geht es darum, dass ein Studierender seine Meinung bekannt geben will oder darum, dass er die Aufmerksamkeit auf ein allgemeines Problem lenken möchte und nützliche Information verbreiten will?

Man kann einen Artikel in den verschiedenen (fachbereichsspezifischen oder allgemeinen) Uni-Zeitungen publizieren oder Flyer verteilen und Poster aushängen. Dabei stellt sich die Frage: Wie frei und in welchem Rahmen dürfen die Studierenden sich äußern und wie stark werden solche Mitteilungen kontrolliert? Wie die Erfahrung zeigt, sind Flugblätterverteilungen und Plakatierungen eher mit Nachrichten, Werbung und Infos verbunden. Entsprechend gibt es kaum eine Zensur: Man darf (fast) alles aushängen. Da die Unigebäude mehrere Kilometer voneinander entfernt und sozusagen dezentralisiert sind, werden diese meistens jedoch nur von Fachbereichskollegen gelesen.

Wenn es um die Diskussion über die Verwaltung, studentische Rechte und Probleme geht, wird hauptsächlich in den Zeitungen der Uni publiziert und das Thema dort zur offenen Diskussion gestellt. Die Hände sind hier nicht gebunden: Es wird alles besprochen, von unhöflichen Mensa-Mitarbeitern bis zu den unrechtlichen Taten von Studentenvertretern in verschiedenen Gremien.

Die Universität ist ziemlich demokratisch. Das heißt, man darf seine eigene Meinung in den Uni-Medien äußern, ohne irgendwelche Konsequenzen befürchten zu müssen.

професійних іміджмейкерів. У ньому є все необхідне для створення іміджу: дух, освіта, знання, технології, власні радіо- та телестудія, а також студентські ініціативи, наприклад, щотижнева програма новин Інституту „НіЖ“ (2007-2008). Студенти цікавляться також і радіо: разом з викладачами вони впроваджують його в життя з лютого 2010 року як радіо „ІЖ-ФМ“ з новинами та розважальними програмами.

Протягом останніх десятиріч дуже корисним виявилися проведення додаткових заходів і підтримання та збереження традицій. Таким чином підсилюється загальне відчуття належності до великої університетської родини. Оскільки різноманітні заходи (конференції, щорічні зустрічі випускників, змагання, конкурси, вибори „Міс факультету“ тощо) є відкритими, імідж університету імені Тараса Шевченка безперешкодно роповсюджується поміж всіма відвідувачами, які безпосередньо можуть побачити і відчувати, чим і завдяки чому „живе“ університет: саме завдяки своїм власним активним кадрам від першокурсника до колишнього випускника, від сивого професора до кожного окремого співробітника.

Остання вражаюча подія такого ґатунку – фестиваль „Журналістська Весна: Імпровізація“, що відбувся у травні 2010 року (www.journvesna.org.ua). Традиції – вже 43 (!) роки. Це свято випускників, викладачів, студентів та гостей Інституту журналістики. Фестиваль триває цілий тиждень – останній тиждень травня. Щороку змінюється тема і концепція (наприклад: 2006 – „Відображення / Міфотворення“, 2007 – „Моє велике журналістське весілля“, 2009 – „Казковий світ журналістики“). Це величезний комплекс PR-подій, які готують протягом цілого навчального року. Одна з цілей фестивалю – підтримувати сучасний імідж Інституту журналістики й Університету в цілому. За все – ідеї, події, організацію – відповідає команда, що на 90% складається зі студентів.

І на завершення: імідж університету твориться спільно. Кожен додає свою частку. Дехто гадає, що його особистий внесок надто малий, щоб навіть спробувати щось робити. Але саме байдужість та небажання є негативними рисами; треба пам'ятати, що кожен камінчик є важливим для утримання будь-якого муру. Тому імідж нашого університету – це наша спільна справа.

Leider gibt es in einzelnen Fällen unangenehme Ausnahmen. Zwischenmenschlich betrachtet, könnte eine Publikation inoffiziell Auswirkungen auf seinen Autor haben. Eine Lösung wäre es, unter einem Pseudonym zu publizieren. Oder, dass man alles in der Zeitung erzählt, ohne dass man den Namen des Angeklagten preisgibt und indirekt auf ihn zeigt.

Resultate werden damit direkt erzielt, wie das folgende Beispiel zeigt. Vor ein paar Jahren wurde wegen der umfangreichen Reparaturarbeiten das Licht in den studentischen Wohnheimen mehrere Tage lang sehr oft ausgeschaltet. Das geschah genau in der Zwischenprüfungszeit und machte somit eine normale Vorbereitung auf die Prüfungen unmöglich. Manche Lehrenden behaupteten, es sei nicht ihr Problem und die Studierenden könnten sich auf schlechte Noten einstellen. Nach ein paar offenen Publikationen in den studentischen Zeitungen und einem offenen Brief an den Dekan wurden die Termine verschoben und das Licht in den Wohnheimen deutlich schneller repariert als erwartet. Dies wäre nicht geschehen, ohne den direkten Einfluss der Studierenden durch die Presse.

Besonders wichtig ist der Medienkern der Universität: Das Institut für Journalistik. Hier befindet sich der Ort der zukünftigen professionellen „Image-maker“ und das informationswissenschaftliche Zentrum. Hier gibt es alles, was man für Imagekonstruktionen braucht: Kenntnisse, Geist, Ausbildung und eigene Funk- und Fernsehdienste. Dazu gibt es verschiedene Initiativen der Studierenden, wie z. B. das wöchentliche Programm „NiZh“ von 2007-2008 (das Wortspiel „nizh“ bedeutet phonetisch „das Messer“ wird aber als „Nachrichten des Instituts für Zhurnalistik“ geschrieben). Es soll die Fähigkeit für aktuelle, unabhängige Äußerungen der Journalisten symbolisieren. Die Studierenden sind auch am Radio interessiert. In Zusammenarbeit mit den Lehrenden führen sie selbst das Radio „Izh-FM“ mit aktuellen Nachrichten und Unterhaltungsprogrammen (seit Februar 2010). Als sehr nützlich haben sich im Lauf der Jahrzehnte die Organisation zusätzlicher Veranstaltungen und die Pflege von Traditionen herausgestellt. Dadurch wird

die allgemeine Einstellung gestärkt, Mitglied der großen Universitäts-Familie zu sein. Da verschiedene Veranstaltungen (Tagungen, jährliche Versammlungen, Alumni-Treffen, Wettbewerbe, „Miss Fakultät“ usw.) öffentlich sind, wird es ermöglicht, dass Image der Uni Schewtschenko unmittelbar allen Besuchern begreifbar zu machen und „live“ zu zeigen, wovon die Uni lebt und von wem sie unterstützt wird: Von eigenen aktiven Leuten und Alumnis, vom Ersti bis zu den alten Professoren im Ruhestand und den Beschäftigten der Uni. Die letzte eindrucksvollste Veranstaltung dieser Art war das Festival „Journalistischer Frühling: Improvisierung“ im Mai 2010 (www.journvesna.org.ua). Dabei handelt es sich um eine Tradition, die schon 43 Jahre alt ist – ein Feiertag für Absolventen, Lektoren, Studierenden und alle Gäste des Instituts für Journalistik, der die ganze Woche dauert. Das Thema und die Hauptidee der Organisation werden in jedem Jahr geändert (z. B.: 2006 – „Widerspiegelung/Schaffung der Mythen“, 2007 – „Meine große journalistische Hochzeit“, 2009 – „Märchenwelt der Journalistik“). Das gesamte Festival ist ein riesiger Komplex von PR-Maßnahmen, die während des ganzen Jahres vorbereitet werden und darauf abzielen, ein würdiges Image der Uni im Allgemeinen und des Instituts für Journalistik zu bilden. Alles – Idee, Maßnahmen und Durchführung – wird von einem Team, das zu 90% aus Studierenden besteht, organisiert.

Zu guter Letzt: Das Image der Universität wird aus kleinen Bausteinen gebaut. Jeder trägt dazu bei, auch wenn manche Angst haben, ihr Beitrag sei zu klein und unwichtig. Im Gegenteil: Gleichgültigkeit gegenüber sich selbst und seinem Umfeld ist nichts wert – jedes Steinchen unterstützt die große Struktur. Das Image unserer Uni ist also unsere gemeinsame Sache und Stärke.

Політика та ідеологія

Дмитро Рой, Юна Шайхалієва

«Вони мали неувважність довіритися самій історії, і саме вона полишила їх у дурнях».

(Ханна Арендт «Про революцію»)

1. Відкрите та закрите суспільства

Університет міста Констанц володіє основними ознаками відкритого суспільства, яке характеризується динамічною соціальною структурою, високою мобільністю (у науковому та геопросторі академічних суспільств), здатністю до інновацій, критицизмом, індивідуалізмом та демократичною, плюралістичною ідеологією. І це не дивно, адже цей вищий навчальний заклад заснувався у буремні 1960-ті роки саме як відкритий та інноваційний університет.

КНУ імені Тараса Шевченка, набуває, на мою думку, характерних ознак закритого суспільства, що характеризується, на відміну від відкритого суспільства: статичною соціальною структурою, обмеженою мобільністю, нездатністю до інновацій, традиціоналізмом, догматичною та авторитарною ідеологією (має місце система, коли більшість членів суспільства охоче приймають ті цінності, які їм призначені), агресивною соціалізацією. Закрите суспільство у сфері студентської влади виявляється, насамперед, у його нездатності до розвитку та вдосконалення, низькою ініціативою «із низів», закритістю корпоративних відносин як у самій організації, так і між іншими інститутами студентського самоврядування.

Іншою прикрасою є мала реальна соціальна база елементів студентського самоврядування, тобто низька поінформованість молоді про цілі, завдання, а головне, обов'язки органів студентської влади, їх можливості та ресурси. Якщо закрите суспільство у критичний момент свого короткого існування може зберегти свою соціальну систему, то в історичній, довгостроковій проекції воно здатне лише знищити її.

2. «Акт співпраці»

На нашу думку, давно у системі вищої освіти постало питання зміни кордонів, прав та дистанцій між студентами та викладачами – двома основними класами університету. Якщо ще «до вчора» викладачі були виключно правлячим, а студенти виключно пригнобленим класом, то «сьогодні» ця ситуація нарешті починає змінюватися та активно обговорюватися, а ці кордони між «дворянами та третім станом» починають розмиватися. Але розмиваються вони тяжко, повільно та не всюди, так як університети все таки «за переконаннями» є консерваторами. Хоча самоврядування студентства у нас в усі роки існувало, але коло його активності обмежувалося лише реалізацією студентських ініціатив в рамках громади «при-

Politik und Ideologie

Dmytro Roy und Yuna Sheikhalieva

„Sie waren so nachlässig, sich auf die Geschichte selbst zu verlassen und sie hat sie dumm gelassen“.

(Hannah Arendt „Über die Revolution.“)

1. Offene und geschlossene Gesellschaften

Die Universität Konstanz hat alle wichtigen Merkmale einer offenen Gesellschaft, die durch eine dynamische, soziale Struktur, hohe Mobilität (sowohl im wissenschaftlichen Bereich als auch im Raum der akademischen Gesellschaften), durch die Fähigkeit zur Innovation, Kritik, Individualismus und Demokratie und eine pluralistische Ideologie gekennzeichnet ist. In diesem Zusammenhang wurde diese Hochschule in den revolutionären 1960-ern als offene und innovative Universität gegründet.

Die KNUTSH erhielt nach einer gründlichen Analyse von mir im Gegensatz dazu die Merkmale einer geschlossenen Gesellschaft zugesprochen, die im Gegenteil zur offenen Gesellschaft folgende Merkmale hat: eine statische soziale Struktur, eingeschränkte Mobilität, Unfähigkeit zu Innovationen, Traditionalismus, dogmatische und autoritäre (wissenschaftliche) Ideologien (ein System, in dem die meisten Mitglieder der Gesellschaft bereit sind, die Werte zu akzeptieren, die für sie vorausbestimmt werden) und aggressive Sozialisation. Eine geschlossene Gesellschaft zeigt sich im Bereich der studentischen Macht vor allem in ihrer Unfähigkeit zur Entwicklung und Verbesserung in geringer Initiative „von unten“ und in der Geschlossenheit der korporativen Beziehungen sowohl in der Organisation selbst, als auch zwischen anderen Instituten der studentischen Selbstverwaltung.

Ein weiteres Problem ist die unzureichende, soziale Basis der Elemente der studentischen Selbstverwaltung. Die Jugendlichen sind schlecht informiert über die Ziele, Aufgaben und das Wichtigste – über die Verpflichtungen der studentischen Selbstverwaltung, ihre Möglichkeiten und Ressourcen.

Wenn eine geschlossene Gesellschaft in einem kritischen Moment das soziale System retten kann, so kann sie es in der historischen, langfristigen Projektion nur zerstören.

2. «Der Akt der Zusammenarbeit»

Ich glaube seit langem, dass im Hochschulsystem die Frage nach Veränderungen der Grenzen, Rechte und Abstände zwischen Studenten und Professoren – den zwei Hauptklassen der Universität – gestellt werden sollte. Noch „vorgestern“ waren die Professoren ausschließlich die herrschende und die Studenten aus-

gnoblenого класу», але аж ніяк не участю в управлінні університетом.

«Акт співпраці» – це ідея, покликана відродити середньовічну думку про університет як «братерську корпорацію двох» (учня та вчителя), реалізувати у повній та реальній мірі рівноправну участь усіх, хто належить до університетського суспільства, його «політичну свободу» в управлінні навчальним закладом. Ця ідея змінює саму риторичку студентської та університетської влади: не «само», а «спів-управління» соціально-політичним організмом.

Практична реалізація цієї ідеї повинна містити наступні принципи: (1) створення потужного студентського представництва у вищому колегіальному органі університету та факультетів, де молодь мала б мінімум третину голосів, (2) можливість блокування прийняття будь-якого рішення (призначення, розподіл ресурсів) меншістю (третиною голосів), (3) робота разом в команді над усіма як загальноуніверситетськими, так і факультетськими проектами на умовах рівних можливостей, (4) конкуренція проектів, (5) вільний доступ кожного до усієї робочої документації університету, що не порушує права на приватність інформації (6), створення профільних робочих комітетів (стратегічного розвитку, соціального, правового захисту, фінансового, міжнародного, науково-дослідного, матеріального резерву і т.д.) при вищому колегіальному органі університету, співвідношення членів котрого була б рівна (половина студентів, половина викладачів), (7) введення студентів до складу виконавчих органів університету та факультетів, де студенти мали б можливість не тільки впливати на роботу адміністративного корпусу, але отримали б і перше місце роботи, і додаткову фінансову підтримку та набули навичок і досвіду.

Це тільки деякі пропозиції, що можуть доповнюватися та вдосконалюватися. Але головна ціль «акту співпраці» – це не надання більших владних повноважень студентській громаді, а можливість навчання молоді працювати у команді, де діють різні соціальні інтереси, формування стратегічного та відповідального мислення, продукування комплексу ініціатив, виходячи із наявних ресурсів, застосування фахових знань на практиці. Результатом такої співпраці було б також психологічне та емоційне зближення між студентами та викладачами.

В університеті міста Констанц вже відбулося психологічне та емоційне зближення між студентами та викладачами, але інституційне та правове зрівняння так і не відбулося. І досі до Сенату університету входять лише три представники від АStA, не зважаючи на постійний тиск з боку молодіжного руху «Bundesbild», що вимагає надання третини місць.

schließlich die unterdrückte Klasse. „Heute“ hat die Situation bereits angefangen, sich zu ändern, und man bespricht sie immer mehr, so dass die Grenzen sich zu verwischen beginnen. Dabei verwischen sie jedoch sehr schwer, langsam und nicht überall, da manche Universitäten immer noch „ihrer Überzeugung nach“ konservativ sind.

Obwohl die studentische Selbstverwaltung bereits in allen Zeiten existierte, wurde ihr Aktivitätskreis auf die Realisierung der studentischen Initiativen innerhalb der Gemeinschaft der „unterdrückten Klasse“ beschränkt. Sie durfte nicht an der Verwaltung der Universität teilnehmen. „Der Akt der Kooperation“ ist eine Idee, die aufgerufen wurde, den Blick auf die Universität als „brüderliche Gesellschaft der zwei“ (Studenten und Professoren) ins Leben zu rufen. In vollem und realem Maße sollen alle, die zur universitären Gesellschaft gehören mit gleichberechtigter Teilhabe ihre „politische Freiheit“ in der Verwaltung der Hochschule realisieren können. Diese Idee ändert selbst die Rhetorik der studentischen und universitären Verwaltung: nicht „Selbst-“, sondern „Mit-Verwaltung“ des sozialpolitischen Organismus soll entstehen.

Zur praktischen Realisierung dieser Idee sollten folgende Grundsätze enthalten sein: 1. Die Schaffung einer starken studentischen Vertretung im höchsten Kollegialorgan der Universität und der Fakultäten, wo junge Leute mindestens ein Drittel der Stimmen hätten. 2. Die Möglichkeit der Blockierung jeglicher Entscheidung (Zuordnung, Einteilung der Ressourcen) durch die Minderheit (1/3 der Stimmen). 3. Die Zusammenarbeit als Team an allen sowohl Universitären-, als auch Fakultätsprojekten unter den Bedingungen der Chancengleichheit. 4. Ein Wettbewerb der Projekte. 5. Ein freier Zugang zu der ganzen Dokumentation der Universität, wenn es nicht gegen die Vertraulichkeit von Informationen ist. 6. Die Schaffung spezieller Arbeitskomitees (der strategischen Entwicklung, des sozialen und rechtlichen Schutzes, der Finanz-, internationalen und Forschungs-Komitees, der Materialreserve etc.) im höchsten Kollegialorgan der Universität, in dem das Verhältnis dessen Mitglieder gleich wäre (die Hälfte sind Studenten, die Hälfte sind Professoren). 7. Das Einführen der Studierenden in die exekutiven Organe der Universität und Fakultäten, wo die Studenten nicht nur eine Möglichkeit hätten, die Verwaltungsarbeit zu beeinflussen, sondern sie auch einen ersten Arbeitsplatz, Fähigkeiten, Erfahrungen und zusätzliche finanzielle Unterstützung erhalten könnten. Das sind nur einige Vorschläge von mir, die ergänzt und verbessert werden können. Aber das Hauptziel

Показовим виглядає той факт, що на відміну від Київського університету, де викладачі мають власну, зачинувану від студентів їдальню (де замовлення приймають, страви приносять, персонал не лається та постійно присутній на робочому місці), в Університеті міста Констанц ректор не тільки куштує страви в присутності своїх підопічних, але й природно буде виглядати, якщо будь-який студент підсяде та матиме із ним розмову.

В Київському університеті ситуація виглядає гірше. Тут не відбулося не тільки інституційного та правового зрівняння, але й надто поодиноким явищем є емоційне зближення між студентом та викладачем. За дарунок долі виглядає ситуація, коли викладачі та студенти працюють разом (хай і не в рівних умовах) над культурними, суспільними або дослідницькими проектами.

3. «Місце публічного щастя»

В Університеті міста Констанц є бібліотека, кафетерій AStA та їдальня, де всякий, не зважаючи на вік та статус, може обговорювати різні проблеми із будь-ким: студентом, викладачем та ректором. У Київському університеті такого вільного та загальнодоступного місця обговорень, окрім мабуть що «курилки» та туалетів – немає.

Навіть за умов, коли університети не можуть виконати вимоги студентів щодо збільшення їхніх прав самоврядування та участі в управлінні, вищі навчальні заклади, при бажанні, мали б змогу заснувати неформальні місця для обміну інформацією щастя. Ними могли б бути прості громадські обговорення, загальноуніверситетські або факультетські форуми щодо не тільки наукових, але й суспільно-університетських тем.

Такі «місця публічного щастя» мають ряд переваг не тільки для студентства, але й для адміністрації, так як вони (1) виконують роль «медіатора» університетського суспільства, (2) за допомогою публічного дискурсу активізується соціальний потенціал його учасників, (3) формується «база ідей», (4) «тримаються на пульсі» настрої університетського суспільства, (5) неформально реалізується «пристрасть до свободи», до дискусії.

Заснування цих неформальних «місць публічного щастя» дало б змогу поступово формувати та готувати університетське суспільство та державну владу до інноваційного реформування основних засад та традицій академічного суспільства. Це був би інтелектуальний, демократичний та тихий спосіб не тільки вдосконалення університетської системи влади, але й її збереження в руках адміністрації. Громадські обговорення, форуми, вільні та доступні збори, «місце публічного щастя» дали б змогу активізувати та консолідувати університетське суспільство, зробити його із середини сильнішим, віддалити його від диктату держави, а таким чином – збільшити його вплив на саму державу.

vom „Akt der Zusammenarbeit“ soll keine Gewährung der größeren Vollmachten an Studenten sein, sondern es wäre eine Möglichkeit für Jugendliche zu lernen, in einem Team zu arbeiten, in dem es verschiedene soziale Interessen gibt. Sie lernen die Herausbildung des strategischen und verantwortlichen Denkens, des Produzierens von Initiativen mit vorhandenen Ressourcen und die Anwendung der Fachkenntnissen in der Praxis. Das Ergebnis einer solchen Zusammenarbeit wäre auch eine psychische und emotionale Annäherung zwischen Studenten und Professoren. An der Universität Konstanz hat diese bereits stattgefunden, aber die institutionelle und rechtliche Gleichstellung ist noch immer nicht geschehen. Und bis jetzt sind im Senat der Universität nur drei Vertreter des AStA, trotz dem ständigen Druck von Seiten der Jugendbewegung «Bundesbild», die ein Drittel der Plätze fordert. Anschaulich ist die Tatsache, dass im Gegensatz zu der Kiewer Universität, wo Professoren ihre eigene, für den Studenten geschlossene Mensa (wo man bestellen kann, die Speisen zum Tisch gebracht werden, Personal dich nicht anschreit und immer am Arbeitsplatz ist). An der Universität Konstanz isst der Rektor im Anwesenheit der Studenten, und darüberhinaus wird es natürlich aussehen, wenn ein Student sich an seinen Tisch setzt und sich mit ihm unterhält.

An der Kiewer Universität sieht die Situation schlimmer aus. Es gibt hier keine institutionelle und rechtliche Gleichstellung, und zu selten passiert es hier, dass ein Student und ein Professor sich treffen. Wie ein Geschenk des Himmels sieht eine Situation aus, in der Professoren und Studenten zusammen an kulturellen, sozialen oder Forschungs-Projekten arbeiten (sei es auch unter ungleichen Bedingungen).

3. «Ort des öffentlichen Glücks»

Die Universität Konstanz hat ihre Bibliothek, die Cafeteria, den Sitzungsraum des AStA und die Mensa als Orte der intellektuellen Macht, wo jeder, ungeachtet seines Alters und seiner Stellung, verschiedene Probleme mit allen besprechen kann – mit Studenten, Professoren und dem Rektor. An der Kiewer Universität gibt es keinen solchen freien und öffentlichen Ort für Diskussionen, außer vielleicht dem „Raucherbereich“ und den Toiletten.

Auch unter den Bedingungen, dass die Universitäten die Anforderungen der Studenten nicht erfüllen können, ihre Rechte und die Beteiligung an der Verwaltung zu erweitern, könnten sie, wenn sie wollten, solche informellen Orte zum Austausch einführen. Sie könnten öffentliche Diskussionen, universitäre- oder

Fakultäts-Foren nicht nur zu wissenschaftlichen, sondern auch sozial-universitären Themen einrichten. Diese „Orte des öffentlichen Glücks“ hätten mehrere Vorteile, nicht nur für Studenten, sondern auch für die Verwaltung, weil sie 1. die Rolle eines „Mediators“ der universitären Gemeinschaft spielen würden, 2. mit dem öffentlichen Diskurs das soziale Potential der Teilnehmer aktivieren würden, 3. eine „Datenbank der Ideen“ bilden könnten, 4. die Stimmungen der universitären Gemeinschaft bekannt machen würden und 5. informell die Leidenschaft für die Freiheit in Diskussionen realisiert würde.

Die Gründung solcher informellen „Orte des öffentlichen Glücks“ würde eine Möglichkeit schaffen, schrittweise eine studentische Selbstverwaltung an der Universität aufzubauen und die staatliche Verwaltung zur innovativen Reform der Grundprinzipien und Traditionen der akademischen Gesellschaft vorzubereiten. Es wäre ein intelligenter, alternativer, demokratischer und friedlicher Weg nicht nur das universitäre Verwaltungssystem zu verbessern, sondern auch seine maximale Erhaltung in den Händen der Verwaltung. Die öffentlichen Diskussionen, ein Forum für freie und zugängliche Treffen würden die Möglichkeit geben, die universitäre Gemeinschaft zu aktivieren und zu vereinigen, sie von innen stärker zu machen, sie weiter vom Diktat des Staates zu entfernen, und damit ihren Einfluss auf den Staat selbst zu steigern.

Двосторонній експеримент

Доктор Елізабет Гросс,
керівник проекту, університет м. Констанц

Блискача ідея моєї колеги доцента Марії Іваницької швидко стала реальністю: DAAD (Німецька служба академічних обмінів) дала нам шанс реалізувати проєкт «Студентське самоврядування» між нашими університетами. Маючи перед очима головну ідею про те, що студенти обох університетів зможуть обмінятися інформацією про ситуацію щодо навчання та участі у процесі прийняття рішень, ми не встановлювали чіткої загальної програми. Замість цього в обох містах відбулися підготовчі зустрічі, на яких були запропоновані питання для розгляду на воркшопах. Таким чином виник справжній проєкт за схемою «bottom up» (знизу > вгору) – значною мірою самі студенти визначали теми.

Наскільки важливими були візити обох сторін, показали воркшопи. В теорії – на папері – важко було прослідкувати систему іншого університету. На багатьох окремих засіданнях з доповідями та дискусіями розглядалися усі значні органи та підрозділи університетів і можливості участі в них студентів.

Ми раді, що отримали велику підтримку від членів цих органів та співробітників обох ВНЗ, які зробили доповіді про поле своєї діяльності та вичерпно відповіли на поставлені питання. Ректори обох університетів дійсно підтримали наш проєкт і, незважаючи на щільний графік, знайшли час для дискусії з учасниками воркшопів. Інтенсивні обговорення на воркшопах показали, що цей проєкт є лише початком. Знову і знову поставало питання – які можливості політичної діяльності відкриваються для студентів за існуючих умов.

Проєкт часто мав власну динаміку розвитку. Не завжди було легко тримати все «у потрібному руслі». В цьому, безумовно, полягає ризик проєктів, організованих за моделлю «bottom up». Але завдяки зусиллям багатьох окремих учасників, які взяли на себе відповідальність за маленькі чи великі завдання, ми змогли досягти нашої мети – створення книги під назвою: «Студентське самоврядування в порівнянні: Київський національний університет імені Тараса Шевченка та університет міста Констанц». Ще важливішим є те, що виникли хороші контакти між українськими та німецькими студентами, які будуть існувати й поза проєктом. У рамках цієї «ініціативи знизу», ми, я вважаю, досягли більшого, ніж могло бути за схемою «top down» (згори > вниз) з фронтальними лекціями тільки викладачів та керівництва.

Для мене, як для еколога, було захоплююче проаналізувати різноманітні грані організації та ініціатив «bottom up» і «top down» в обох університетах. Обидва університети, звичайно, організовані «top down», і це яскраво виражено, але рівень участі студентів у різних органах університету Констанці показує значний ефект ініціативи знизу, тобто, «bottom up», і реалізацію такої моделі ми

Ein binationales Experiment

PD Dr. Elisabeth Gross,
Projektleiterin Konstanz

Aus einer blendenden Idee meiner Kollegin Dr. Maria Ivanytska wurde schnell Realität – der DAAD gab uns die Chance, unser Projekt „Studentische Selbstverwaltung“ zwischen unseren Universitäten zu realisieren. Der Grundidee folgend, dass sich die Studierenden beider Universitäten über ihre Studiensituation und Einbindung in Entscheidungsfindung austauschen sollten, haben wir kein festes Rahmenprogramm vorgegeben. Stattdessen fanden an beiden Orten Vorbereitungstreffen statt, in denen die Inhalte der Workshops vorbereitet wurden. Dadurch ist ein veritables „bottom up“ Projekt geworden – die Basis (Studierende) bestimmten maßgeblich die Themen.

Wie wichtig der gegenseitige Besuch war, zeigten die Workshops. In der Theorie – auf Papier – war es schwer, das System der jeweilig anderen Institution zu durchschauen. In vielen einzelnen Vortrags- und Diskussionsrunden wurden alle wesentlichen Gremien und Einrichtungen der Universitäten und die studentischen Mitwirkungsmöglichkeiten erarbeitet.

Wir freuen uns, dass wir so zahlreiche Unterstützung durch Gremienmitglieder und Mitarbeiter der jeweiligen Universität erhalten haben. Viele haben über ihren jeweiligen Aufgabenbereich referiert und ausführlich Fragen beantwortet. Die Rektoren beider Universitäten unterstützten unser Projekt gut und fanden trotz engem Terminkalender Zeit für eine Diskussion mit den Teilnehmern der Workshops.

Die vielen intensiven Diskussionen während des Workshops haben gezeigt, dass dieses Projekt nur ein erster Anfang sein kann. Eine immer wieder gestellte Frage war, welche Möglichkeiten politischen Handelns einem die gegebenen Bedingungen eröffnen.

Das Projekt hat viel Eigendynamik entwickelt. Nicht immer war es einfach, alles in „geordneten Bahnen“ zu halten. Das ist natürlich ein Risiko solcher „bottom up“ organisierten Projekte. Aber dank des Einsatzes vieler einzelner Teilnehmerinnen und Teilnehmer, die Verantwortung für kleinere oder große Aufgaben übernommen haben, konnten wir unser Ziel, ein Handbuch mit dem Titel „Studentische Selbstverwaltung im Vergleich: Kiewer Nationale Taras Schewtschenko Universität und Universität Konstanz“, erreichen. Noch wichtiger ist, dass gute Kontakte zwischen ukrainischen und deutschen Studierenden entstanden sind, die über das Projekt hinaus Bestand haben werden. Durch diese „Graswurzelinitiative“ haben wir, glaube ich, mehr erreicht, als mit „top down“ Frontalvorträgen nur durch Dozenten und Leitungspersonen möglich gewesen wäre.

хотіли б побачити з часом і в Києві. Зворотній зв'язок з «низамми», із зацікавленими та аналіз потреб є неодмінним атрибутом хорошої політики (також і у вищих навчальних закладах). Тому було б бажаним, щоб київські студенти отримали в найближчому майбутньому можливість брати в університетському самоврядуванні більшу участь - кількісно та якісно.

Als Ökologin war es für mich faszinierend, die verschiedenen Facetten der „bottom up“ und „top down“ Organisation und Initiativen an beiden Universitäten zu analysieren. In der Stärke der Ausprägung sind beide Universitäten sicher „top down“ organisiert, aber der Grad der Beteiligung von Studierenden in Konstanz zeigt doch einen wesentlichen „bottom up“ Effekt, den wir gerne auch in Kiew langfristig implementiert sähen. Die Rückkopplung zur Basis, zu den Betroffenen und eine Analyse der Erfordernisse ist ein wesentliches Merkmal guter (Hochschul-)Politik. Daher ist es wünschenswert, dass in Kiew den Studierenden auch in naher Zukunft eine zahlen- und einflussmäßig stärkere Beteiligung an der universitären Selbstverwaltung rechtssicher eingeräumt wird.

Учасники проекту з представницею Німецької служби академічних обмінів Л.Конюшенко
Projektteilnehmer mit der DAAD-Vertreterin L. Konjuschenko

Від ідеї – до перспектив

Доц. Марія Іваницька

Мету проекту я вбачала в тому, щоб познайомити наших студентів із життям німецької молоді, особливо - з діяльністю політично та суспільно активного студентства університету Констанц, з різноманітними формами студентського самоврядування та участю студентів в управлінні університетом, а також, за можливості, спробувати перейняти позитивний досвід та запровадити його в нашому університеті. Звичайно, така мета не може бути досягнута одразу: якби там не було, суспільні відносини, які впливають і на самореалізацію студентів, знаходяться в наших державах на різних рівнях розвитку, а тому перші дні перебування в університеті Констанц стали для студентів з української делегації суцільним відкриттям. Виявилось, що студентство університету Констанц має реальний вплив майже на всі рішення, які приймаються в різних органах та структурах університету: починаючи від навчально-екзаменаційного процесу і аж до розподілу фінансів, що надійшли як плата за навчання. Навіть якщо ми зможемо запровадити в нашому університеті всього лише кілька інновацій, можливість та ефективність яких була обговорена під час двосторонніх візитів та дискусій, це вже стане – поряд із інтенсивним особистим досвідом - позитивним практичним результатом проекту.

Другим позитивним результатом проекту стало налагодження особистих контактів між студентами як на міжуніверситетському рівні, так і між представниками різних спеціальностей кожного університету зокрема. Завдяки офіційним та неофіційним спільним заходам у Констанці та Києві ми набагато краще зрозуміли один одного, але також і самих себе. Приємно, що німецька молодь вбачає у нашому студентстві серйозного партнера, з яким цікаво та корисно співпрацювати. Сподіваюся, ці дружні стосунки не припиняться із закінченням проекту.

Завдяки активному спілкуванню з представниками студентських організацій ми наочно побачили, як можуть і повинні функціонувати демократичні інститути. Вважаю, що такі враження – це однозначно ґрунтовна інвестиція у збагачення світогляду нашої студентської молоді. Тому головним важливим результатом, який, звичайно, проявиться в середньостроковій перспективі, є те, що наше студентство, майбутня еліта, яка реально прийматиме рішення на різних рівнях у нашій державі, впевненіше спиратиметься як на набутий новий досвід, так і на європейські демократичні цінності, оскільки буде переконана, що вони є дієвими. Тому хотілося б, щоб проект мав своє продовження, щоб у нас формувалися покоління активних, мотивованих студентів із європейським способом мислення (відзначу, що учасники про-

Von der Idee zu Perspektiven

Doz. Dr. Maria Ivanytska

Das Ziel des Projektes sah ich in der Möglichkeit, unsere Studierenden mit dem Leben der deutschen Jugendlichen bekannt zu machen, insbesondere mit dem Engagement der politisch und gesellschaftlich aktiven Studierendenschaft der Universität Konstanz, mit verschiedenen Formen der studentischen Selbstverwaltung und mit der Beteiligung der Studierenden an Entscheidungsprozessen an der Universität, aber auch, soweit möglich, die positiven Erfahrungen zu übernehmen und an unserer Universität einzuführen. Es ist klar, dass ein solches Ziel nicht sofort erreicht werden kann. Wie dem auch sei, die gesellschaftlichen Verhältnisse in unseren Staaten, die auch die studentische Selbstverwirklichung beeinflussen, befinden sich auf verschiedenen Entwicklungsebenen. Deswegen waren die ersten Tage der Kiewer Gruppe in Konstanz mit vielen Entdeckungen und Überraschungen verbunden. Es stellte sich heraus, dass die Studierenden der Universität Konstanz einen realen Einfluss auf fast alle Entscheidungen ausüben können, die in verschiedenen Gremien der Universität getroffen werden: von neuen Studiengängen und Prüfungsordnungen bis zur Verteilung der Studiengebühren. Auch wenn wir an unserer Universität nur einige Innovationen einführen können, deren Möglichkeit und Effektivität mehrmals während der gegenseitigen Besuche und Diskussionen besprochen wurde, wird das – neben den persönlichen, intensiven Erfahrungen – ein positives Resultat des Projektes sein.

Das zweite positive Resultat betrifft die Knüpfung und den Ausbau persönlicher Kontakte zwischen den Studierenden - sowohl auf der zwischenuniversitären Ebene, als auch zwischen den Studierenden verschiedener Fachbereiche jeder Universität. Dank der gemeinsamen offiziellen und inoffiziellen Veranstaltungen in Kiew und in Konstanz haben wir nicht nur einander, sondern auch uns selbst viel besser verstanden. Es ist erfreulich, dass die Konstanzer Studierenden in unseren Studierenden seriöse Partner sahen, mit denen interessant und vorteilhaft zusammen zu arbeiten ist. Ich hoffe, dass viele freundschaftliche Beziehungen auch nach der Vollendung des Projektes weiter bestehen werden.

Dank der aktiven Kommunikation mit den Vertretern verschiedener Gremien haben wir anschaulich gesehen, wie demokratische Institutionen funktionieren. Ich finde, dass solche Erlebnisse eine eindeutig grundlegende Investition in die Erweiterung der Weltanschauung unserer studentischen Jugend sind. Deshalb

екту – саме такі!). Пропонована нами книга покликає познайомити ширше коло активної молоді зі свого роду «діалогом студентських культур»: читайте, аналізуйте, робіть висновки, дійте!

ist das wichtigste Resultat des Projektes, welches sicherlich in der mittelfristigen Perspektive zu erwarten ist, die Tatsache, dass sich unsere Studierenden, die zukünftige Elite und Entscheidungsträger des Landes, sicherer auf die erhaltene Erfahrung und auf demokratische Werte stützen werden, da sie überzeugt sein werden, dass diese Werte wirksam sind. Wir wünschen uns alle, dass dieses Projekt eine Fortsetzung hat. Wir wollen Generationen von aktiven und motivierten Studierenden mit der europäischen Denkweise sehen (es ist zu betonen, dass Teilnehmer des Projektes genau so sind!). Wir möchten mit dem vorliegenden Buch breite Kreise von engagierten Jugendlichen mit dem „Dialog der studentischen Kulturen“ bekannt machen: Lest, analysiert, wertet aus, handelt!

Частина групи перед Києво-Печерською Лаврою
Teil der Gruppe vor dem Höhlenkloster

Проблеми розвитку студентського самоврядування: українсько-німецький діалог Анна Піхота

Студентське самоврядування пройшло як в Україні, так і в Німеччині довгий шлях становлення: спроби, помилки, нові рішення. На сучасному етапі в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (як приклад досягнень розвитку студентського самоврядування в Україні) та в університеті міста Констанц (як приклад розвитку студентського самоврядування в Німеччині) органи студентських ініціатив працюють у рамках визначеної системи, яка підпорядковується певним правилам. Наскільки ефективно працюють ці системи? Які шляхи вдосконалення реалізації студентських проєктів? Як варто шукати спільну мову з адміністрацією вищих навчальних закладів? На ці та багато інших питань намагалися знайти відповідь учасники українсько-німецького проєкту шляхом порівняльного аналізу систем обох університетів. У ході проєкту ґрунтовно обговорювалися такі тематичні блоки: 1) організація та функціонування органів студентського самоврядування, 2) роль органів студентського самоврядування у прийнятті загальноуніверситетських рішень, 3) залучення студентів до роботи в органах студентського самоврядування, 4) фінансування студентських ініціатив.

Порівнюючи структуру органів студентського самоврядування двох вищих навчальних закладів, учасники говорили як про вдалі структурні рішення, так і про проблемні зони. Так, у Констанці студентське самоврядування обмежується з правової точки зору лише неполітичною діяльністю, тому створена модель O-ASta - U-ASta, про що детальніше можна прочитати у статті Д.Дишлюк. У Києві передбачено студентські органи на рівні університету, факультетів та представництво у Вчені Раді, але не в такому масштабі, як у Констанці. В обох університетах варто покращити співпрацю з керівництвом ВНЗ, щоб досягти поставленої мети: забезпечення студентів необхідними – і хорошими – умовами для навчання, відпочинку та самореалізації. Учасники проєкту визнають, що в обох університетах домінує досить складний процес ухвалення адміністрацією узгоджених зі студентами рішень. Під час дискусій були знайдені шляхи, які можуть допомогти у спрощенні цієї процедури. Їх можна умовно поділити на два підходи:

1. Включення представників органів студентського самоврядування до керівних органів та структур університету на рівноправних засадах зі співробітниками університету і збільшення їхньої кількості;
2. Налаштування взаємовигідних як особистих, так і корпоративних зв'язків між органами студентського самоврядування та адміністрацією університету (як це стало традицією у Констанці).

Працюючи на благо студентів, органи студентського самоврядування нерідко наштовхуються на байдужість

Probleme der Entwicklung der Studentischen Selbstverwaltung: Ein ukrainisch-deutscher Dialog Anna Pichota

Die Studentische Selbstverwaltung hat - sowohl in der Ukraine als auch in Deutschland - einen langen Weg hinter sich, mit Versuchen, Fehlern und neuen Entscheidungen. Aktuell arbeiten die Organe der studentischen Initiativen in der Kiewer Nationalen Taras Schewtschenko Universität (als Beispiel für die Entwicklung der Studentischen Selbstverwaltung in der Ukraine) und an der Universität Konstanz (als Beispiel für die Entwicklung der Studentischen Selbstverwaltung in Deutschland) jeweils im Rahmen eines bestimmten Systems, das bestimmten Regeln unterliegt. Wie effektiv arbeiten diese Systeme? Welche Wege gibt es für die Realisierung der studentischen Projekte? Wie soll man mit der Leitung der Hochschule in Kontakt kommen? Diese Fragen und noch viele andere sollten durch eine vergleichende Analyse der Systeme beider Universitäten im Rahmen dieses ukrainisch-deutschen Projekts beantwortet werden. Im Verlauf des Projekts wurden folgende Themenblöcke gründlich besprochen. Dazu gehörten folgende Punkte: (1) die Organisation und das Funktionieren der Organe der Studentischen Selbstverwaltung, (2) die Rolle der Organe der Studentischen Selbstverwaltung bei allgemeinen universitären Entscheidungen, (3) die Einbeziehung der Studenten in die Arbeit der Organe der Studentischen Selbstverwaltung, und (4) die Finanzierung der studentischen Initiativen.

Beim Vergleich der Strukturen der Organe der Studentischen Selbstverwaltung der Taras Schewtschenko und der Universität Konstanz sahen die Teilnehmer eine Reihe von erfolgreichen strukturellen Entscheidungen, aber auch eine Reihe von problematischen Stellen. So ist die Studentische Selbstverwaltung in Konstanz aufgrund der rechtlichen Lage nur auf nicht politische Meinungsäußerungen begrenzt, so dass es das Konstrukt des U- und O-AStas gibt, wie beispielsweise in Dariia Dyshliuks Artikel deutlich wurde. In Kiew ist eine Studentische Beteiligung hingegen auf Senats- und Fakultätsebene vorgesehen, aber nicht im gleichen Ausmaß wie in Konstanz. An beiden Universitäten muss die Zusammenarbeit mit der Universitätsleitung verbessert werden, um ein wichtiges Ziel zu erreichen: Die Gewährleistung der für die Studierenden notwendigen und guten Bedingungen für das Studium, die Erholung und die Selbstrealisierung an der Universität. Die Teilnehmer beider Seiten erwähnten, dass es auf verschiedenen Ebenen einen noch viel zu komplizierten Prozess beim Treffen der Entscheidungen mit der Leitung gibt. Während der Diskussionen im Rahmen der Workshops wurden daher Lösungen entwickelt, die bei der Vereinfachung dieser Prozesse

самого студентства до ряду проєктів чи проблем, що виносяться на широкий загал. У практиці Київського національного університету та університету міста Констанц є різні інструменти роботи з громадськістю, за допомогою яких активісти намагаються залишатися у постійному діалозі з іншими студентами, щоб таким чином оцінити ефективність своєї роботи, знаходити та обмірковувати нові форми діяльності і, зрештою, найкращим чином реалізувати свої права на участь у прийнятті рішень (про це – у статтях А.Грabsької та Д.Сисоева).

Дуже жваво обговорювалося питання щодо фінансової автономії органів студентського самоврядування. Досвід німецької сторони став у цьому плані для українських колег особливо цінним, оскільки німецькі університетські групи вже давно знаються на тому, як отримати фінансування, незалежно від університетського керівництва (див. статтю І.Семеніста).

Результатом проєкту є прикладна методична розробка з діяльності органів студентського самоврядування, а також безцінний досвід, отриманий у результаті міжнародної співпраці. Книга дасть можливість органам студентського самоврядування не втратити набуті знання зі зміною поколінь, а також застосовувати розроблені рішення на практиці для вдосконалення своєї діяльності.

helpen könnten. Man könnte sie formal in zwei Ansätze unterteilen:

1. Die Integration der Vertreter der Studentischen Selbstverwaltung in die leitenden Organe und Strukturen der Universität und die Erhöhung der Zahl der studentischen Vertretern in diesen Gremien.
2. Die Regelung eines für beide Seiten günstigen sowohl persönlichen als auch korporativen Verhältnisses zwischen den Organen der studentischen Selbstverwaltung und der Universitätsleitung, wie sie sich in Konstanz bereits etabliert hat.

Auch wenn die Organe der studentischen Selbstverwaltung für das Wohl der Studenten arbeiten, stoßen sie bezüglich einer Reihe von Projekten oder Problemen, die an die Öffentlichkeit gebracht werden, oft auf die Gleichgültigkeit der Studenten. Mit verschiedenen Mitteln der Öffentlichkeitsarbeit versuchen die Studierenden, wie in Anita Grabskas und Dmytro Sysoievs Text deutlich wurde, daher an der Kiewer Nationalen Taras Schewtschenko Universität und an der Universität Konstanz in Kommunikation mit den anderen Studierenden zu bleiben, um damit ihre Effektivität einzuschätzen, neue Möglichkeiten zu überdenken und ihre Mitbestimmungsrechte in der bestmöglichen Art und Weise zu nutzen. Auch Fragen über die finanzielle Autonomie der Organe der studentischen Selbstverwaltung wurden sehr rege besprochen. Hier waren die Erfahrungen der deutschen Seite für die ukrainischen Studierenden besonders wertvoll, da die deutschen Hochschulgruppen längst damit vertraut sind, eigene Gelder unabhängig von der Universitätsverwaltung zu beschaffen, wie auch in Ivan Semenists Artikel deutlich wurde.

Als Ergebnis des Projekts liegt nun diese auf die Praxis bezogene, methodische Ausarbeitung über die Tätigkeiten der Organe der Studentischen Selbstverwaltung vor. Darüber hinaus konnten die Studierenden aber auch unschätzbare Erfahrungen durch die internationale Zusammenarbeit gewinnen. Dieses Handbuch gibt den Organen der Studentischen Selbstverwaltung dabei nun die Möglichkeit, die hier erworbenen Erkenntnisse im Wandel der Generationen nicht zu verlieren, sowie die ausgearbeiteten Überlegungen in der Praxis für die Optimierung ihrer Tätigkeiten zu nutzen.

Вільні духом та у своїх діях

Гелен Брестель-Шпаннагель

Важливість участі студентів у прийнятті рішень та їх впливу на університетські процеси, і тим самим на власну освіту, повинна, на мою думку, закріпитися у самосвідомості студента. В наших університетах йдеться не лише про те, щоб студенти отримали певний об'єм знань у ході навчального процесу; вищу школу слід розуміти як місце для розвитку молодої людини, місце народження думок та ідей, де студенти діють свідомо і самостійно. Наш проект робить ставку саме на це. Українські студенти, які пізніше стоятимуть біля керма управління державою, мали шанс ознайомитися на прикладі нашої системи студентського самоврядування із можливістю прийняття спільних рішень на демократичній основі. Сподіваюся, у майбутньому це допоможе їм зруйнувати закостенілі структури країни та старий образ мислення. Як розповідали київські студенти, завдяки впровадженню Болонської системи в університеті імені Тараса Шевченка перші кроки цьому напрямку вже робляться, тому наша співпраця розпочалася дуже вчасно.

Проект тривав трохи більше року, включаючи підготовчі зусилля, візит до Констанцу та візит у відповідь до Києва, написання текстів та підведення підсумків у вигляді цієї брошури. Наше німецьке та українське «керівництво» дало нам, студентам, свободу дій. Ми, група німецьких студентів, на першій зустрічі в Констанці визначили, як повинен здійснюватися проект, які теми будемо обговорювати і як повинні виглядати наші тексти та брошура по закінченню проекту. При цьому ми допускали відносно вільне оформлення текстів. Деякі зі студентів ділилися своїми власними думками та враженнями, деякі наводили лише принципові факти, таким чином, з'явився цікавий, на мою думку, мікс автентичних вражень з обох сторін.

Але, передусім, ми успішно впровадили у практику нашу кооперацію, що, чесно кажучи, було не завжди легким. Обидві сторони виразно відчували, що означає рівноправно працювати над одним проектом, враховуючи 20 різних думок представників двох націй. В нашій німецькій групі ми мусили час від часу боротися з тим, що відповідальність була нечіткою, виникали небажані ієрархії, інколи просто не вистачало мотивації чи було різне розуміння того, які результати має приносити наша співпраця. Під кінець роботи у проекті редакційна група критично попрацювала над усіма статтями учасників проекту, особливо з точки зору змісту. Не секрет, що виникали непорозуміння як міжособистісного, так і міжкультурного плану. Не кожен погоджувався з думкою іншого про власний текст, тому ще незадовго до закінчення роботи ми не були впевнені, що до брошури потраплять усі тексти. Йшлося не про те, аби піддати цензурі ці тексти чи думки, а скоріше про те, що ми не хотіли публікува-

Frei im Geist und ihren Taten

Helen Brestel-Spannagel

Studentische Mitbestimmung und Einflussnahme auf die Prozesse der Universitäten und damit ja auch auf die eigene Ausbildung sollten in meinem persönlichen Verständnis des „Student-Seins“ selbstverständlich verankert sein. An unseren Universitäten geht es nicht nur darum, inhaltliche Dinge im Laufe unseres Studiums vermittelt zu bekommen. Sie sollten auch als Orte verstanden werden, an denen sich Menschen entwickeln, selbstbestimmt handeln und Meinungen und Ideen geboren werden.

Unser Projekt setzte an diesem Punkt an. Die Kiewer Studierenden, die später einmal zur Führung des Landes gehören werden, sollten idealerweise während ihrer Ausbildung am Beispiel unseres Systems der Studentischen Selbstverwaltung eine Möglichkeit der demokratischen Mitbestimmung kennen lernen, um vielleicht in Zukunft die starren Strukturen und Denkweisen des eigenen Landes zu durchbrechen. Wie mir in Gesprächen erzählt wurde, fanden durch die Bologna-Prozesse bereits die ersten Aufweichungen an der Taras Schewtschenko statt, sodass unsere Zusammenarbeit zur richtigen Zeit einsetzte.

Das Projekt lief insgesamt über ca. ein Jahr mit Vorbereitungen, einem Besuch in Konstanz, einem Gegenbesuch in Kiew, dem Schreiben der Texte und dem Abschluss in Form dieses Handbuchs. Unsere deutsche und ukrainische „Leitung“ ließ uns Studierenden dabei alle Freiheiten. Wir als Studentengruppe haben bei unserem ersten Treffen in Konstanz entschieden, wie das Projekt verlaufen soll, worüber diskutiert werden soll und wie die Texte und das gesamte Handbuch am Ende aussehen werden. Die Vorgaben für die Texte ließen wir dabei relativ frei. Manche von ihnen geben persönliche Meinungen wieder, manche nur grundsätzliche Fakten, sodass meiner Meinung nach eine gute Mischung von authentischen Eindrücken auf beiden Seiten entstanden ist.

Erfolgreich waren wir aber vor allem auch bezüglich der Umsetzung unserer praktischen Zusammenarbeit, die ehrlich gesagt, nicht immer einfach war. Beide Seiten haben deutlich gespürt, was es heißt, gleichberechtigt mit 20 verschiedenen Meinungen aus zwei Nationen an einem Projekt zu arbeiten. In unserer deutschen Gruppe hatten wir ab und an damit zu kämpfen: Verantwortungen waren nicht klar, ungewollte Hierarchien entstanden, manchmal fehlte schlichtweg die Motivation oder wir hatten auch einfach ein anderes Verständnis darüber, was uns die Mitarbeit an unserem Projekt bringen soll. Gegen Ende des Projekts setzte sich die Redaktionsgruppe nochmals inhaltlich intensiv mit den Texten auseinan-

ти змістовні хиби або погляди, які, на думку студентів із Констанцу чи Києва, не відповідали б дійсності. Тому позитивним результатом я вважаю те, що зрештою ми змогли успішно здати нашу брошуру до друку. Це є практичною спробою студентів не лише подати інформацію про студентське самоврядування, а також і практикувати ідею участі в прийнятті рішень в межах проекту. При цьому особливо втішним є факт, що під час остаточного редагування вже можна було відзначити перші плоди нашої спільної роботи. Декілька українських студентів виробили для себе конкретні плани для втілення деяких нових ідей та наразі займаються тим, щоб їх реалізувати.

der, wobei teilweise Missverständnisse sowohl persönlicher, als auch interkultureller Art entstanden. Nicht jeder war mit den Meinungen der anderen über den eigenen Text einverstanden, sodass wir bis kurz vor Schluss nicht sicher waren, ob wirklich alle Texte ins Handbuch kommen würden. Dabei ging es nicht darum, Texte oder Meinungen zu zensieren, sondern vielmehr darum, dass wir keine inhaltlichen Fehler oder Ansichten veröffentlichen wollten, die sich weder für die Konstanzer Studierenden, noch für die Kiewer in irgendeiner Weise belegen ließen. Umso schöner finde ich es, dass am Ende dieses Handbuch erfolgreich in den Druck gegeben werden konnte, das vor allem eins ist: Der praktische Versuch von Studierenden nicht nur über die Studentische Selbstverwaltung zu berichten, sondern den Gedanken der Mitbestimmung auch innerhalb des Projekts zu praktizieren. Besonders erfreulich ist dabei, dass während der Tage der Endredaktion schon die ersten Früchte unserer Zusammenarbeit zu verzeichnen waren. Ein paar der ukrainischen Studierenden haben sich bereits konkrete Pläne zur Umsetzung mancher neuer Ideen gemacht und sind dabei diese in die Wege zu leiten.

Перед Львівським оперним театром
Vor der Lemberger Oper

Teilnehmer

Учасники

Kathrin Pallasch

Politikwissenschaft, Spanisch, Englisch, Staatsexamen

Motivation: Angesprochen hat mich vor allem die Orientierung nach Osten, einmal nicht innerhalb der EU bleiben, sondern den Horizont erweitern. Gleichzeitig interessierte mich wie Selbstverwaltung in anderen Ländern in der Realität funktioniert.

Fazit: Ich denke, dass das Projekt gezeigt hat, dass viel von Kommunikation abhängt. Durch das Kennenlernen der anderen Kultur und Diskussionen auf Augenhöhe kann es zum Hinterfragen der Systeme kommen.

Катрін Паллаш

Політологія, іспанська мова, англійська мова, Державний іспит

Мотивація: Мене спокусила орієнтація на схід, нарешті ми не залишаємося в ЄС, а розширюємо свій горизонт. В той же час мене цікавило, як насправді працює студентське самоврядування в інших країнах.

Підсумок: Я вважаю, що проект показав, що багато залежить від комунікації. Знайомлячись з іншими культурами та проводячи дискусії на одному рівні, можна замислитися над системами.#

Oksana Pavliuk

Deutsch- Theorie und Praxis der Übersetzung, Bachelor

Motivation: Ich wollte neue interessante Menschen kennen lernen, mein Deutsch üben, mehr über meine Universität und die Struktur einer deutschen Universität wissen, da ich zu Beginn des Projekts auch meine Bachelorarbeit über das deutsche Bildungssystem geschrieben habe.

Fazit: Ich sehe das Projekt als sehr erfolgreich an, da beide Seiten viel gesehen und voneinander gelernt haben. Wahrscheinlich schaffen wir es nicht, hier alles zu implementieren, was wir gerade gelernt haben, aber zumindest wissen wir, dass es sehr realisierbar ist und wir wissen, wie wir unsere Pläne umsetzen können.

Оксана Павлюк

Теорія та практика перекладу з німецької мови, Бакалавр

Мотивація: Я хотіла познайомитися з новими, цікавими людьми, попрактикувати німецьку, дізнатися більше про мій університет та структуру німецького університету, оскільки на початку проекту я працювала над своєю бакалаврською роботою, яка присвячена системі освіти в Німеччині.

Підсумок: Мені проект видається дуже успішним, оскільки обидві сторони багато що побачили та багато про що дізналися один від одного. Можливо, нам і не вдасться здійснити все те, чому ми щойно навчилися, але ми, принаймні, знаємо, що це цілком реально, і ми знаємо, як ми можемо втілити в життя наші плани.

Anastasija Kopjak

Deutsch- Theorie und Praxis der Übersetzung, Bachelor

Ich war Mitglied der Studentischen Gewerkschaft 2006-2008

Motivation: Ich nehme an diesem Projekt teil, weil es gute Chancen bietet in unserer Uni wesentliche Änderungen zu beginnen. Ich bin ein Vertreter der neuen Generation. Ich möchte, dass die alte, noch kommunistische Weltanschauung durch eine neue pro-westliche, auf Studierende gerichtete Orientierung ersetzt wird.

Fazit: In unserem Projekt haben wir schon viel gemacht. Die Studierenden von 2 europäischen Universitäten haben sich mit der Arbeit der Studentischen Selbstverwaltung an diesen Hochschulen bekannt gemacht. Die Änderungen sind eine Sache der Zeit.

Анастасія Коп'як

Теорія та практика перекладу з німецької мови, Бакалавр

Я була членом студентської профспілки 2006-2008

Мотивація: Я беру участь у цьому проекті, тому що це дає гарні шанси розпочати проводити в нашому університеті значні зміни. Я – представниця нової генерації. Я хочу, щоб на зміну старому, ще комуністичному світобаченню прийшла нова про-західна орієнтація, спрямована на студентів.

Підсумок: В нашому проекті ми зробили вже багато. Студенти двох європейських університетів ознайомилися з роботою студентського самоврядування у цих вищих навчальних закладах. Зміни – це питання часу.

Helen Brestel-Spannagel

Kulturelle Grundlagen Europas, Master

Motivation: Ich habe mich schon früher mit der Ukraine auseinandergesetzt und dabei immer wieder festgestellt, wie stark dort– auch bei jungen Leuten– immer noch ein Denken in festen Hierarchien und Strukturen ausgeprägt ist. Daher fand ich die Frage spannend, wie man auf dieser Basis Studentische Selbstverwaltung und freies Denken fördern kann.

Fazit: Ich finde wir haben einen ersten Schritt in die richtige Richtung getan, da im Laufe unserer Zusammenarbeit und Gespräche bereits erste Ideen auf ukrainischer Seite entstanden sind, wie die ukrainischen Studierenden ihren Einfluss an der Universität in konkreten Projekten verstärken wollen.

Гелен Брестель-Шпаннагель

Культурна основа Європи, Магістр

Мотивація: Я вже раніше стикалася з Україною і при цьому постійно відзначала для себе, наскільки там сильно– навіть серед молодих людей – все ще проявляється мислення у чітких ієрархіях та структурах. Тому мене зацікавило питання, як на основі цього можна розвивати студентське самоврядування та вільне мислення.

Підсумок: Я вважаю, що ми зробили перший крок у правильному напрямку, бо під час нашої співпраці та під час дискусій вже виникли перші ідеї з української сторони, як українські студенти хочуть посилити свій вплив в університеті у конкретних проектах.

Sylvia Hribik,

Volkswirtschaftslehre, Bachelor of Science

Motivation: Ich habe an dem Projekt teilgenommen, weil es ein Projekt auf studentischer Ebene ist mit einem mir relativ unbekanntem Land, das zudem eine sehr junge Demokratie hat. Ich wollte gerne wissen, ob und in wie fern sich diese Demokratie bei den heutigen Studierenden etabliert hat.

Fazit: Nach anfänglicher Skepsis bezüglich des Nutzens des Projekts bin ich durch und durch positiv überrascht. Meiner Meinung nach haben wir bereichernde Diskussionen gehabt, viele Präsentationen gehört und viel gelernt. Nicht nur über das ukrainische System der Selbstverwaltung, sondern auch über unser Eigenes.

Сильвія Грібік,
Політична економія, Бакалавр

Мотивація: Я взяла участь у цьому проекті, тому що це проект на студентському рівні з країною, для мене відносно невідомою, яка до того ж має дуже молоду демократію. Я хотіла дізнатися, чи утвердилася ця демократія серед сьогоденних студентів і, якщо так, то наскільки.

Підсумок: Після сумнівів на початку проекту стосовно його користі я надзвичайно позитивно вражена. На мою думку, ми провели багато дискусій та почули багато презентацій, які нас збагатили, ми багато чому навчилися. Не тільки про українську систему студентського самоврядування, але й також про нашу власну.

Dariia Dyshliuk

Wirtschaftsinformatik, Bachelor

Wissenschaftlicher Verein für Studierende und Doktoranden

Motivation: Das Projekt gibt mir das Gefühl ein Teil des studentischen Herzstückes der Universität zu sein. Es bietet mir die Möglichkeit meine Ambitionen zu realisieren und schafft Möglichkeiten, so viel wie möglich für andere zu tun.

Fazit: Es ist die einzigartige Möglichkeit zu erkennen, welche Schritte unternommen werden sollen, um das System unserer Studentischen Selbstverwaltung zu verbessern. Zugleich beschränkt sich das Projekt nicht auf den Erfahrungsaustausch zum Thema Studentische Selbstverwaltung, sondern gibt uns viel mehr, als man in ein paar Wörtern beschreiben kann.

Дар'я Дишлюк

Економічна інформатика, Бакалавр

Наукова спілка студентів та аспірантів

Мотивація: Цей проект дає мені таке відчуття, наче я є частиною студентського серця університету. Він дає мені можливість реалізувати мої амбіції та створює можливості зробити для інших якомога більше.

Підсумок: Це – неповторна можливість усвідомити, які кроки необхідно зробити, щоб покращити систему нашого студентського самоврядування. В той же час проект не обмежується обміном досвідом на тему студентського самоврядування, а дає нам набагато більше, ніж це можна описати декількома словами.

Ksenia Khytryk

Politikwissenschaft, Bachelor

Mitglied der internationalen Abteilung des Studentischen Parlaments

Motivation: Für mich ist es wichtig, das Gefühl zu haben, dass ich das studentische Leben an unserer Universität verändern kann, es vereinfachen oder spannender machen kann. Es ist eine unschätzbare Erfahrung für mein gesamtes zukünftiges Leben.

Fazit: Ich hoffe, dass uns solche Projekte helfen, die Aktivitäten unserer Studentischen Selbstverwaltung – basierend auf den Erfahrungen aus dem Austausch mit den Deutschen – zu verbessern. Es hat mir eine Vielzahl positiver Momente gebracht.

Ксенія Хитрик

Філософський факультет, політологія, Бакалавр

Член міжнародного відділу студентського парламенту

Мотивація: Для мене важливо мати відчуття, що я можу змінити студентське життя в нашому університеті. Можу полегшити його, або зробити цікавішим. Це – неоціненний досвід для усього мого подальшого життя.

Підсумок: Я сподіваюсь, що такі проекти допоможуть нам покращити діяльність нашого студентського самоврядування, базуючись на досвіді, отриманому під час обміну з німцями. Це принесло мені багато позитивних моментів.

Kim Schuchhardt

Mathematik, Physik, Staatsexamen

Mitglied im FSRT, AStA, U-AStA und Senat 2009/10 und 2010/11

Motivation: Als Mitglied der Konstanzer Studierendenvertretung war es mir eine Ehre, mein Wissen über die Konstanzer Systematik und Gepflogenheiten der Studierendenvertretung sowohl den Konstanzer als auch den Kiewer Studierenden näher zu bringen.

Fazit: Das Projekt hat mir persönlich geholfen, einen anderen Blickwinkel auf unsere eigenen Strukturen der Studierendenvertretung in Konstanz zu bekommen. Ich denke, solche Projekte können nicht nur der Demokratieentwicklung beider teilnehmenden Länder dienen, sondern auch die Völkerverständigung auf eine ganz konkrete Ebene heben.

Кім Шухгардт

Математика, фізика, Державний іспит

член Сенату та студентських органів AStA, U-AstA, FSRT 2009-2011

Мотивація: Як для члена студентського представництва в університеті міста Констанц, це було для мене честю, поділитися своїми знаннями про систему та традиції студентського представництва у Констанці зі студентами і з Констанцу, і з Києва.

Підсумок: Цей проект допоміг особисто мені отримати іншу точку зору на наші власні структури студентського самоврядування у Констанці. Я думаю, що такі проекти можуть не лише служити розвитку демократії обох країн-учасниць, але й встановити взаєморозуміння між народами на досить конкретному рівні.

Olga Gleyzer

HF: Literatur-Kunst-Medienwissenschaften NF: Wirtschaftswissenschaften, Bachelor of Arts

Motivation: Ukraine ist das Land meiner Kindheit, aus diesen Gründen wollte ich mit diesem Projekt die Chance nutzen das Land aus der Perspektive der Studierenden kennenzulernen. Das Projekt bot die einmalige Gelegenheit in einem engen Austausch in Konstanz und Kiew über Unterschiede und Gemeinsamkeiten zu diskutieren und voneinander zu lernen.

Fazit: Meiner Meinung nach war das Projekt sehr gelungen. Beide Seiten hatten einen tiefen Einblick in die Strukturen der jeweiligen Studentischen Selbstverwaltung und konnten sich in einem engen Dialog über die verschiedenen Strukturen miteinander austauschen. Außerdem war der enge Kontakt durch die Besuche in Konstanz und Kiew gewachsen und hat somit gleichzeitig zu einem tollen kulturellen Austausch geführt.

Ольга Глейзер

Основна спеціальність: Література-мистецтво-ЗМІ; друга спеціальність: економіка, Бакалавр

Мотивація: Україна – країна мого дитинства, тому я хотіла використати шанс побачити цю країну очима студентів. Цей проект дав неповторну можливість поговорити та навчитися один від одного про відмінне та спільне у тісному обміні між Констанцом та Києвом.

Підсумок: На мою думку, проект вийшов дуже вдалим. Обидві сторони глибоко ознайомилися зі структурами студентського самоврядування та могли в тісному діалозі обмінятися досвідом про різні структури. Окрім того, завдяки візитам до Констанцу та Києва встановився тісний контакт, який призвів до чудового культурного обміну.

Anna Pikhota

Politikwissenschaft, Bachelor

Vorsitzende des Studentischen Parlaments der philosophischen Fakultät.

Motivation: Interessante Projekte im Rahmen von Selbstverwaltung sind mein Hobby. Ich versuche interessante Ideen zu finden, um das Studentische Parlament und dessen Rolle in der universitären Selbstverwaltung zu stärken.

Fazit: Ich denke, dass unser Projekt ein erster Schritt in Richtung weltweiter Praxis und Theorie der Studentischen Selbstverwaltung ist. Wir sollten stolz auf das Projekt sein und versuchen, die Ergebnisse verständlich und nützlich für Studierende weltweit zu machen. Den Anfang sollten wir zunächst bei uns selbst machen.

Анна Піхота

Філософський факультет, політологія, Бакалавр

Голова студентського парламенту філософського факультету.

Мотивація: Цікаві проекти в рамках студентського самоврядування – це моє хобі. Я намагаюсь знайти цікаві ідеї, щоб посилити студентський парламент та його роль в університетському самоврядуванні.

Підсумок: Я думаю, що наш проект – це перший крок у напрямку всесвітньої практики та теорії студентського самоврядування. Ми маємо пишатися цим проектом та намагатися зробити результати зрозумілими та корисними для студентів в усьому світі. Але спершу нам треба розпочати з нас.

Dmytro Sysoiev

Chemie, Promotion

Motivation: Ich habe ein großes Interesse daran, die Kooperation zwischen der Kiewer und Konstanzer Universität zu verbessern und zu verstärken. Des Weiteren wollte ich an einem Projekt teilnehmen, das nicht mit Naturwissenschaften verbunden ist.

Fazit: Das Projekt ist gut verlaufen. Gute und nützliche Kontakte wurden aufgebaut und interessante Erfahrungen wurden ausgetauscht.

Дмитро Сисоєв

Хімія, Аспірант

Мотивація: Я маю великий інтерес у тому, щоб покращити і посилити співпрацю між університетами Києва та Констанцу. А ще я хотів взяти участь у проекті, який би не був пов'язаний з природничими науками.

Підсумок: Проект пройшов добре. Ми налагодили гарні і корисні контакти та обмінялися цікавим досвідом.

Anita Grabska

Journalistik, Bachelor

2008 war ich Stellvertretende Vorsitzende im Wissenschaftlichen Verein für Studierende und Doktoranden am Institut für Journalistik.

2009-2010 Vorsitzende im Wissenschaftlichen Verein

Motivation/Fazit: "Fabricando fabricamur" (lat.) – "Durch Schaffung schafft man sich selbst". Deswegen habe ich an diesem Projekt teilgenommen. Veränderungen schafft man durch Austausch. Mit unseren deutsch-ukrainischen Kenntnissen sind nun welche an der Schewtschenko Uni machbar!

Аніта Грабська

Журналістика, Бакалавр

У 2008 році була заступником голови у науковій спілці студентів та аспірантів в Інституті журналістики. 2009-2010 голова наукової спілки

Мотивація: Моєю ціллю в цьому проекті було здобути цікавий журналістський, освітній та професійний досвід, а також дружня міжнародна командна робота.

Підсумок: «Fabricando fabricamur» (lat.) – «Створюючи, ми творимо самих себе». Тому я брала участь у цьому проекті. Зміни творяться через обмін. З нашими українсько-німецькими знаннями тепер деякі з них можливі в університеті Тараса Шевченка!

Ada Anastassia Katschan

Jura, Master

Motivation: Ich interessiere mich sowohl für die Lebensweise der deutschen Studierenden, als auch für deren politische und gesellschaftliche Aktivitäten. Das Projekt bot die wunderbare Möglichkeit diese vergleichsweise zu betrachten.

Fazit: Die Untersuchungen und Ergebnisse, die bei uns gemacht und erzielt wurden, werden hoffentlich von großer Bedeutung sein. Sie zeigen deutlich, dass die in beiden Staaten vorhandenen Hindernisse im Prinzip zwar ähnlich sind, doch wurden sie in einem Staat teilweise perfekt überwunden und im anderen Staat wurde der gegenseitige Aspekt des eigenen Problems auch erfolgreich gelöscht. Jetzt soll die logische Fortsetzung folgen: Die Übernahme der Erfahrungen!

Ада Анастасія Качан

Право, Магістр

Мотивація: Мене цікавить як спосіб життя німецьких студентів, так і їхня політична та громадська діяльність. Цей проект запропонував прекрасну можливість прослідкувати за цим у порівнянні.

Підсумок: Дослідження та результати, які були проведені нами та яких ми досягли, матимуть, сподіваюсь, велике значення. Вони чітко показують, що труднощі, які існують в обидвох країнах, хоча і в принципі схожі, та в одній державі вони були бездоганно подолані, а в іншій – двосторонній аспект власної проблеми також успішно стерто. Тепер має слідувати логічне продовження: перейняття досвіду!

Ivan Semenist

Geschichte, Promotion

Erster Vizepräsident der ukrainischen Vereinigung studentischer Selbstverwaltungen, Vorsitzender des wissenschaftlichen Vereins für Studenten und Doktoranden der historischen Fakultät.

Motivation: Dieses Projekt gibt mir Hoffnung, dass sich in der Studentischen Selbstverwaltung an unserer Universität echte Veränderungen innerhalb ihres Demokratisierungsprozesses ereignen und ihre Aktivitäten transparenter werden.

Fazit: Meiner Meinung nach, haben wir alle unschätzbare Erfahrungen durch dieses Projekt gewonnen. Zu jeder Zeit war es uns möglich, vertrauter mit der deutschen Erfahrung in Studentischer Selbstverwaltung zu werden, von der wir zuvor nur den Namen wussten. Aber am wichtigsten ist, dass wir alle Freunde geworden sind und diese Freundschaften Brücken zwischen unseren Ländern schlagen!

Іван Семеніст

Історія (Сучасна історія та історія нового часу), Аспірант

Перший віце-президент української асоціації студентського самоврядування, голова наукової спілки студентів та аспірантів історичного факультету.

Мотивація: Цей проект дає мені надію на те, що в студентському самоврядуванні нашого університету відбудуться справжні зміни у рамках процесу демократизації та їхні дії будуть більш прозорими.

Підсумок: На мою думку, в цьому проєкті ми здобули неоціненний досвід. Ми постійно могли все більше ознайомлюватися з німецьким досвідом у студентському самоврядуванні, про яке ми чули тільки назву. Але найважливішим є те, що ми всі стали друзями і що ця дружба буде містками між нашими країнами!

Artur Maj

Rechtswissenschaft, Mag.iur; LL.M

Motivation: Ich glaube, dass der Erfahrungsaustausch zwischen beiden Länder dazu beitragen wird, neue Wege und Lösungen für mehr Rechte der Studierenden im Hochschulbereich zu gewinnen.

Fazit: Ich bin überzeugt, dass je mehr Wissen über die Studentische Selbstverwaltung von Studierenden an Studierende vermittelt und ausgetauscht werden kann, desto mehr Studentische Selbstverwaltung kann an europäischen Hochschulen entstehen.

Артур Май

Право, Магістр права

Мотивація: Я думаю, що обмін досвідом між двома країнами сприятиме тому, щоб знайти нові шляхи та вирішення для здобуття більших прав студентів у сфері вищої освіти.

Підсумок: Я переконаний, що чим більше знань про студентське самоврядування отримають студенти від студентів, тим більше студентського самоврядування виникатиме в європейських університетах.

Yvonne J. Bernard

Deutsch und Geschichte, Staatsexamen

Mitglied im AstA und Senat 2008/09

Motivation: Dieses Projekt stellt eine einmalige Gelegenheit dar, sich nicht nur persönlich weiterzuentwickeln, sondern auch einen Einblick in das politische Leben verschiedener Universitäten und Systeme zu bekommen. Neben dem Interesse an dem Land, den Menschen und der Sprache war für mich besonders die Diskussion der verschiedenen Möglichkeiten der studentischen Partizipation an der Universität ein Grund an diesem Projekt teilzunehmen, besonders, da sich einige Parallelen zwischen den Systemen von Konstanz und Kiew aufzeigen lassen.

Fazit: Es war ein interessanter Austausch mit spannenden Diskussionen, die für beide Seiten neue Einblicke in die Systeme erlaubten und uns einen Überblick verschafften. Durch die nur langsam voranschreitenden Veränderungen konnten wir aber auch feststellen, dass eine weitere Beschäftigung mit dem Thema in einem Austausch unerlässlich ist, um Erreichtes nicht wieder zu verlieren und Möglichkeiten, die wir in einigen Strukturen entdecken konnten, weiter zu verfolgen.

Івонн Бернард

Німецька мова та історія, Державний іспит

Член AstA та Сенату 2008/09

Мотивація: Цей проєкт дає неповторну можливість не тільки розвиватися особистісно, але також отримати уявлення про політичне життя різних університетів і систем. Окрім зацікавленості в країні, людях та мові, для мене основою участі в цьому проєкті стала дискусія про різноманітні можливості студентської участі у прийнятті рішень в університеті, особливо, тому що між системами Констанцу та Києва виявляються деякі паралелі.

Підсумок: Це був цікавий досвід із захоплюючими дискусіями, які дали обом сторонам уявлення про різні системи та відкрили нам нову перспективу. Через зміни, які відбуваються занадто повільно, ми також встановили, що необхідна подальша робота над цією темою, щоб не втратити досягнуте та щоб надалі слідувати можливостям, які ми змогли відкрити в деяких структурах.

Yuna Sheikhalieva

Politikwissenschaft, Bachelor

Studentisches Parlament – Vorsitzende der Abteilung für internationale Beziehungen

Motivation: Ich nahm an diesem Programm teil, da ich an internationalen Beziehungen, internationaler Politik und demokratischen Gesellschaften interessiert bin. Ich denke die jungen Leute - unsere Studierenden - haben alle Möglichkeiten, die Welt zu verbessern und haben neue kreative Ideen. Es ist sehr schön einen bilateralen Dialog zwischen Repräsentanten unterschiedlicher Länder zu haben, um zu verstehen, was in beiden Studentischen Parlamentssystemen gleich, und was unterschiedlich ist.

Fazit: Es war eine sehr nützliche Erfahrung für uns! Ich bin dankbar für dieses Projekt und ich freue mich auf weitere Kooperationen!

Юна Шейхалієва

Філософський факультет, політологія, Бакалавр

Студентський парламент – голова відділу міжнародних зв'язків

Мотивація: Я брала участь у цій програмі, оскільки я цікавлюся міжнародними зв'язками, міжнародною політикою та демократичним суспільством. Я думаю, що молоді люди – наші студенти – мають всі можливості змінити світ на краще та мають нові креативні ідеї. Це прекрасно, мати двосторонній діалог між представниками різних країн, щоб зрозуміти, що спільне і що відмінне у двох системах студентського парламенту.

Підсумок: Це був дуже корисний досвід для нас! Я вдячна за цей проект та буду рада подальшій співпраці!

Maxim Makarchuk

Physikalische Elektronik und medizinische Strahlenphysik, Master

Präsident des Studentischen Parlaments

Motivation: Um zu handeln, musst du ein Ziel haben. Ich nahm an diesem Projekt teil, um die Systeme der Studentischer Selbstverwaltung in der Ukraine und Deutschland zu vergleichen. Insbesondere um das Studentische Parlament zu verbessern.

Fazit: Für das Studentische Parlament an der KNU sind die Ergebnisse durch und durch positiv. Wir haben neue Visionen, um neue Ziele innerhalb der Studentischen Selbstverwaltung zu entwickeln und um die Hauptmechanismen umzusetzen.

Максим Макарчук

Фізична електроніка та медична радіофізика, Магістр

Президент студентського парламенту

Мотивація: Щоб діяти, треба мати ціль. Я брав участь у цьому проекті, щоб порівняти системи студентського самоврядування в Україні та в Німеччині. Особливо для того, щоб покращити студентський парламент.

Підсумок: Для студентського парламенту КНУ результати надзвичайно позитивні. Ми маємо нові бачення, щоб розробляти нові цілі у студентському самоврядуванні та щоб втілити найважливіші механізми.

Dmitri Roy

Politikwissenschaft, Philosophie, Bachelor of Arts

Verantwortlicher für die Kooperation zwischen dem Studentischen Parlament der philosophischen Fakultät und dem wissenschaftlichen Verein für Studierende und Doktoranden
Leiter der PR und externen Beziehungen des Wissenschaftlichen Vereins für Studierende und Doktoranden der philosophischen Fakultät

Motivation:

Meine Motivation war nicht nach Deutschland zu gehen. Auch nicht ein rein positives Fazit zu schreiben. Ich habe in diesem Projekt eine der seltenen Möglichkeiten gesehen, über Themen zu sprechen, die wir nicht in unserer Universität diskutieren können: Die Probleme bei der Entwicklung unserer öffentlichen und Studentischen Selbstverwaltung an der Universität, vorhandene soziale Probleme und mehr. Was mich betrifft, so bin ich der Meinung, dass wir genaue Nachforschungen anstellen sollten. Die Analysen und Diagnosen unserer Gesellschaft sollten tiefgründig sein und wenn nötig, kritisch überprüft werden. Es war eine Gelegenheit öffentliche, intellektuelle Diskussionen zu führen und unsere studentischen Aktionen und die universitäre Aufgaben zu manifestieren. Wir haben die Möglichkeit, etwas zu verändern. Aber für heute, bin ich der Meinung, haben wir diese Möglichkeit verloren.

Fazit: Die Hauptaufgabe dieses Buches und des Projekts sollte nicht damit enden, die Systeme der Universitäten und der Studentischen Selbstverwaltungen zu beschreiben, sondern die Hauptaufgabe ist, diese zu verändern und zu verbessern.

Дмитро Рой

Політологія, філософія, Бакалавр (третій курс)

Відповідальний за кооперацію між студентським парламентом філософського факультету та науковою спільнотою студентів та аспірантів.

Керівник PR та зовнішніми зв'язками наукової спілки студентів та аспірантів філософського факультету.

Мотивація: Моєю мотивацією не було поїхати до Німеччини. Також не написати абсолютно позитивний підсумок. У цьому проекті я побачив одну з рідкісних можливостей, поговорити на теми, про які ми не можемо дискутувати в нашому університеті: проблеми нашого загального розвитку та студентського самоврядування в університеті, наявні соціальні проблеми тощо.

Що стосується мене, то я притримуюсь тієї думки, що ми маємо провести детальний розшук. Аналізи та діагнози нашого суспільства мають бути глибокими і, якщо треба, їх потрібно перевірити. Це була можливість публічно вести інтелектуальні дискусії та показати наші студентські дії та завдання університету. Ми маємо можливість щось змінити. Але на сьогодні, на мою думку, ми цю можливість втратили.

Підсумок: Головне завдання цієї книги і цього проекту не повинно закінчуватись на тому, щоб описати системи університетів та студентського самоврядування, а головне завдання полягає в тому, щоб їх змінити та покращити.

Dr. Elisabeth Gross

Dozentin, Fachbereich Biologie

An der Universität Konstanz ehem. Mitglied div. Gremien, u.a. Senat, Fachbereichsrat, Sektionsrat.

Motivation: Als Beauftragte des Rektors für den Austausch mit der Nationalen Taras Schewtschenko Universität Kiew Projektleiterin des DAAD-Projekts „Studentische Selbstverwaltung“.

Fazit: Der Austausch über die unterschiedlichen Systeme Studentischer Selbstverwaltung und die Diskussionen dazu waren sehr spannend und zeigen, wie wichtig direkte Kontakte und das Wissen über andere Systeme sind. Hoffentlich kann dieser Prozess weitergeführt werden!

Елізабет Гросс

Доцент, спеціальність біологія

В університеті міста Констанц – колишній член різних органів, зокрема Сенату, ради відділу, ради секції.

Мотивація: Як уповноважена ректором за обмін з Київським національним університетом імені Тараса Шевченка, Керівник проекту DAAD (Німецька служба академічних обмінів) «Студентське самоврядування».

Підсумок: Обмін інформацією про різні системи студентського самоврядування та дискусії на цю тему були дуже цікавими та показали, наскільки важливими є прямі контакти та знання про іншу систему. Сподіваюся, що цей процес може бути продовжений!

Univ.-Doz. Dr. Maria Ivanytska

Germanistin, PhD

Stellvertretende Direktorin des Institutes für Philologie an der Taras Schewtschenko Universität Kiew, zuständig für internationale Beziehungen

Motivation: Ich habe die Idee des Projektes vorgeschlagen, um unseren jungen Leuten die funktionierende, echte Demokratie näher zu bringen, damit sie europäische Erfahrungen kennen lernen und unseren Staat nach diesen Prinzipien ausbauen können.

Fazit: Mein Traum ist, dass an solchen Projekten mehr Studierende teilnehmen und die Erfahrungen weiterleiten. Deswegen bin ich mit diesjährigem Projekt einerseits zufrieden, andererseits wünsche ich mir, dass unsere Studierenden es lernen, selbständiger und zuverlässiger zu sein.

К.філ.н, доц. Марія Іваницька

Германіст

Кандидат філологічних наук, доцент
заступник директора з міжнародних зв'язків Інституту філології Київського університету імені Тараса Шевченка.

Мотивація: Я запропонувала ідею цього проекту, щоб показати нашій молоді справжню демократію, яка реально працює, щоб студенти ознайомилися з європейським досвідом і змогли розбудувати нашу державу за цими принципами.

Підсумок: Моя мрія в тому, щоб у таких проектах брало участь більше студентів і щоб вони передавали свій досвід своїм друзям та товаришам. Тому я з одного боку задоволена цьогорічним проектом, а з іншого боку, я б хотіла, щоб наші студенти були самостійнішими та відповідальнішими.

Univ.-Doz. Dr. Alexander Ivanow

Leiter der Internationalen Abteilung an der Kiewer Nationalen Taras Schewtschenko Universität.

Als Dozent unterrichte ich Neueste Geschichte Europas (Schwerpunkt – Deutschland). Wissenschaftliche Interessen: Politische und soziale Lage in Deutschland im 20. Jahrhundert.

Motivation: Als Organisator, der sich seit über 10 Jahren mit dem Ausbau der Partnerschaftsbeziehungen mit der Universität Konstanz beschäftigt, war ich an der Eröffnung einer neuen und unerschlossenen Richtung der Zusammenarbeit interessiert.

Fazit: Die Resultate des Projektes haben meine Hoffnungen weit übertroffen. Das Projekt hat großes Interesse und Wiederhall unter engagierten Studierenden hervorgerufen und hat den Anfang für viele studentische Initiativen gemacht.

Канд. істор. наук, доц. Олександр Іванов

Керівник міжнародного відділу Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Як доцент викладаю курси новітньої історії Європи, і зокрема Німеччини. Сфера наукових інтересів: політична і соціальна історія Німеччини ХХ ст.

Мотивація: Як адміністратор, який понад 10 років безпосередньо займався розбудовою партнерства із Констанцьким університетом, я був зацікавлений у відкритті нового, ще неосвоєного напрямку співпраці.

Підсумок: Результат перевершив мої сподівання. Проект викликав величезний інтерес і резонанс серед небайдужого студентства і дав поштовх багатьом студентським ініціативам.

